

Minna Heikkinen - nuoperi

**Kiertokirjeistä
KOTISIVUIHIN,
postikorteista
PIKA VIESTITIIN**

kiertokirjeistä kotisivuihin, postikorteista pikaviestimiin
Minna Heikkinen
nuorisotyön perinteen tallentaminen - nuoperi
Turun yliopisto, Turku

kielenhuolto: Marja pajula
kansi ja taitto: Vitale ay, Taina Leino

kannen kuva: Matti kivekäs, 1984. Turun nuorisoasiainkeskus.

iSBn 978-951-29-8383-4 (PDF)

iSBn 978-951-29-4270-1 (painettu)

2. painos

painopaikka:
painosalama oy, Turku 2010

Sisältö

NEUVOKASTA	4
JA NÄIN KAIKKI ALKOI	8
Maaltamuuttajat	
MONTA TAPAA LÄHESTYÄ	21
Kasvokkain ja "puskaradio" • Järjestötoiminta • Paperia, ääntä, kuvaa ja liikettä • Lehdet • Radio ja televisio	
TAPAHTUMAT	42
Nuorten Talkoot • Nuorisonohjaajapäivät • Nuorisokonferenssit ja -messut • Nuorisovaalit ja -fooromit • Varusmiespalvelus- ja matkailuneuvonta	
MUUTOKSEN TUULIA	60
NuorisoTietopankki, Allison ja Allianssi • Tiedotuspisteet • Nuorten tieto- ja neuvontapalveluiden kansallinen koordinaatio- ja kehittämiskeskus • ERYICA ja Eurodesk • Internet • Erikoistuneet tieto- ja neuvontapalvelut	
RAITTIUSTYÖ	76
Raittiussihteerin tehtäviä	
HIILIPAPERISTA TWITTERIIN	88
KOULUTUSTA	94
MITÄ TÄSTÄ OPIMME?	97
Kirjallisuus ja lähteet	99

Neuvokasta

n

uorisotyöhön on aina kuulunut tiedottamista ja nuorten neuvontaa. Aina. Asia on ollut niin itsestään selvä, että nykyisinkään vanhemmat nuorisotyöntekijät eivät osaa erottaa sitä omaksi työmuodokseen. Ilman tiedonvälitystä kerhoissa, kokouksissa, tempauksissa tai tapahtumissa ei olisi yhtään nuorta. Henkilökohtainen tiedottaminen, esitteet, ilmoitustaulut ja lehti-ilmoitukset ovat olleet osa jokapäiväistä työtä. Karkeasti asian esittäen, ja siis vahvasti yleistäen, voisi sanoa, että vasta kun verkon kautta ryhdyttiin jakamaan yhtenäistä tietoa laajoille nuorisojoukoille, alettiin puhua eriytyneistä tieto- ja neuvontapalveluista, jotka määriteltiin tarkasti ja joille asetettiin tavoitteita.

// Nuorisotiedotus voi olla eräs nuorisotyön työväline. Mitä muuta koko nuorisotyö yleensä onkaan kuin nuorten neuvomista arkipäivän ongelmissa, tiedonetsinnän opettamista, itsestään vastuun ottamisen tukemista ja oman elämänhallinnan parantamista. Nuorisotiedotuksen näkökulmaa, jos näin sallitaan sanoa, voidaan käyttää hyväksi kaikessa nuorten kanssa toimimisessa. Nuorten neuvomisen ja opastamisen asenne täytyisi olla jokaisella nuorisotyöntekijällä. Hänellä pitäisi olla valmiuksia etsiä yhdessä nuorten kanssa vastauksia kysymyksiin eli hänen tulisi tietää, mistä apu löytyy erinäisiin nuorten mieliä vaivaaviin asioihin. (Tolonen 1996, 20.)

Kaupunki oli valinnut Kadotetut houkuttelemaan nuorisoa neuvonta- ja tiedotuskeskuksen avajaisiin Asematunnelissa.

Nyt saa nuorikin tietoo

Helsingin kaupungin nuorisokeskuksen neuvonta- ja tiedotuspiste on juuri sen näköinen pikkuvirasto kuin nimikin sanoo. Rautatien metroaseman Kompassitasolla olevan toimiston ei kuulisi paljon nuoria kiinnostavan, varsinkaan kun koko byroosta ei ole tähän mennessä paljon inahdettu.

Totuus on kuitenkin toisenlainen, sillä kesän alussa perustetun toimiston väki on ollut tähän asti kädet täynnä työtä, että neuvontapisteen avajaisiin ehdittiin pitää vasta eilen.

Asiakkaita on käynyt kesän aikana toista tuhatta. Heistä yli puolet oli alle 20-vuotiaita. Toimistoon ei heti haluttu tungosta, jotta alkuun päästäisiin rauhallisissa oloissa selittämään kysymykset.

Hiljaiselon jälkeen avajaiset olivat sitäkin rämäkämpmät, sillä kadotetut houkuttelivat nuoria.

ta kertovan laulunsa niin, että varmasti kuului.

Vähitellen kerääntyi avajaispuheita pitävien kaupungin nuorisokeskuksen seuran myös niitä nuoria kaipaavan näköisiä nuoria, joita paikalle odotettiin.

Neuvontapistessä on paljon esitteitä työstä, alkoholista, lapsen oikeuksista ja asunnoista. Toimistossa on kolme työntekijää jotka vastaavat kysymyksiin arkisin klo 14–21. Iltaisin he myös kiertävät nuorisoujouksessa toimistotiepiillä.

Nuorisosaasiain sihteeri Kaj K...in mukaan sana palvelupiste on kierrelletty elättävän hyvällä puolella, saapuu kysymyksiä.

"Monet tuntuvat k... päivittäin. Heiltä t... puuttuvat ihmisen, miten esimerkiksi työssä on päivä sujuu."

"Kun ennen to... mista nuorilta... ko neuvontaa prosenttisesti vittii Kaiser."

nyt saa nuorikin tietoo
-juttu neuvonta- ja
tiedotuspiste kompassista.
Helsingin Sanomat 23.9.1983/
petri Saraste.

Vaikka nuorisotiedotusta ja neuvontatyötä on tehty jatkuvasti, katsotaan sen historian alkavan 1980-luvun alusta (Timonen-Verma 2003, 108). Samaan johtopäätökseen tulee myös nuorisotiedotusta tutkinut Greta Storlund:

On totta, että nuorisoneuvonta on monella paikkakunnalla Suomessa nähty kunnallisen nuorisotyön osana läpäisyperiaatteella. Kuitenkin Suomessa nuorten tiedotus- ja neuvontapisteen toiminnan alku voidaan kirjata sille vuodelle, jolloin nuorten tiedotus- ja neuvontapiste Kompassi aloitti toimintansa (siis 1983). (Storlund 1991, 77.)

postikortti on kätevä tapa tiedottaa.
Helsingin nuorisosaasiainkeskus.

Tiedottaminen on myös kuntien velvollisuus, joten kun nuorille tiedotetaan kuntien nuorisotoimien kautta, täyttyy myös tämä tavoite. Uusin nuorisolaki vuodelta 2006 velvoittaa kuntia myös kuulemaan nuoria, joten näin tiedottaminen muuttuu kaksisuuntaiseksi viestinnäksi. Tätä kokonaisuutta rakennetaan koko ajan lisää.

Nuorisotyön perinteen tallentamishanke, Nuoperi, lähti vuonna 2007 tutkimaan nuorten tieto- ja neuvontapalveluissa tapahtuneita muutoksia. Asiasta kyseltiin Nuorisotyön Senioriklubin jäseniltä. Tätä kautta kysely levisi myös nuorten tieto- ja neuvontapalveluita hoitavien pariin. Kysely lähetettiin vielä kerran vuoden 2009 syksyllä Nuorten tieto- ja neuvontapalveluiden kansallisen koordinaatio- ja kehittämiskeskuksen

kautta. Näin saatiin tietoa siitä, miten nuorille on ennen tiedotettu ja miten heitä on neuvottu, sekä siitä, miten asiat hoidetaan nykyisin. Saatuja tietoja on tarkistettu ja niille on haettu taustatukea julkaisuista, jotka ovat aiheita käsitelleet. Haastavaksi kokoamisen teki se, että nuorten tapahtumia, kerhoja ja tempauksia oli varsin helppokin löytää ja kyselyvastaajien luetella, mutta vaikeampaa oli löytää tai muistaa, mitä kaikkea näistä tilaisuuksista tiedottamisen eteen oli tehty. Nuoperin tekemän kyselyn otsikointi (nuorten tieto- ja neuvontapalvelut) vaikutti myös siihen, että varsin moni vastaanottaja jätti kyselyyn vastaamatta. Kyselyssä olisi pitänyt selvittää paremmin se, että nykyisten, tarkasti määriteltyjen tieto- ja neuvontapalveluiden lisäksi haluttiin myös tietää, millaista tiedottaminen

nuoperin tekemän kyselyn satoa.
kuvaaja: Minna Heikkinen.

ennen oli. Epätarkkuudesta johtuen ei esimerkiksi raittius-työstä ja siihen liittyvästä tiedottamisesta tullut yhtään vastausta, vaikka asiasta saatekirjeessä mainittiinkin. Tämän vuoksi aihealueen tiedot on kaikki etsitty muualta.

Selkein tapa lähestyä nuorille tiedottamis- ta ja neuvontaa on tutkia toiminnoissa käytettyjä keinoja. Miten on lähdet- ty liikkeelle ja mihin on päästy esimerkiksi kerhoista ja tapahtumista tiedottami- sessa? Muuttuneita käytän- töjä tarkastelemalla saadaan aikaiseksi jatkumo, johon on vah- vasti vaikuttanut myös tekninen kehitys. Painopiste on kunnallisessa nuorisotyössä, vaikka muitakaan tekijöitä ei ole unohdettu. Unohduksiin eivät jää myöskään nuorisotyöntekijät, vaan myös heidän tiedonsaan- tinsa pääsee tarkastelun alle. Tiivistetysti voi sanoa, että käsissäsi on paketti jossa kerrotaan, miten nuoret, nuorisotyöntekijät, vanhemmat ja suuri yleisö ovat saaneet ja saavat tietoa nuorista, erityisesti kuntien nuorisotoimien kautta. Esimerkit ja kuvat, jotka on poimittu kyselyvastauksista, Nuoperin arkistoista ja alan kirjallisuudesta, tuovat neuvonnan ja tiedottamisen näkyvän puolen esiin. Erilaisten neuvonta- ja tiedotustapojen esittely ei ole arvottavaa, vaan niitä esitellään ryhmittäin ja myös kronologisuutta tavoitellen. Tavoitellen siksi, että aina ei voi laittaa kaikkea aikajärjestyk- seen, sillä nuorisotoimissa on käytetty monia tapoja eri aikoihin, ja vastaavasti myös monenlaisia tapoja päällekkäin. ”Puskaradio” toimii yhä verkkotiedottamisen rinnalla. Tärkeintä on ollut nuorten tavoitta- minen. Käykää pöytään, olkaa hyvä!

kuusankosken
Jazzkellarin kutsu
vuodelta 1966.
Heikki Hämäläinen/
nuoperi.

Ja näin kaikki alkoi

S

uomen ensimmäinen kokopäiväinen kunnallinen nuoriso-ohjaaja Ilmari Rinne aloitti toimintansa Hausjärvellä vuonna 1946. Jo ennen tätä nimittämistä oli monissa kunnissa tehty nuorisotyötä joko osaaikaisesti tai esimerkiksi lastensuojelulautakunnan alaisuudessa. Seurakunnat ja järjestöt olivat aloittaneet nuorisotyön jo tätä ennen. Ensimmäisen nuoriso-ohjaajan tehtäviin kuului järjestää ohjelmaa ja tapahtumia nuorille. Vanhemmat nuorisotyöntekijät muistelevat, että yleensä lapsien ja nuorten koolle kutsumiseksi riitti se, että ajoi pyörällä lentopallo tarakalla kylän raittia, jolloin nuoret seurasivat perässä urheilemaan. Mutta kyllä tuolloinkin piti ilmoittaa, tiedottaa ja neuvoa myös ihan kirjallisessa muodossa. Aina ei riittänyt, että kaupan kassalla nuori kysyi ohjaajalta neuvoa. Nuorille tiedottamisen lisäksi nuorisotyöntekijä sai käydä kirjeenvaihtoa ja hankkia palstatilaa paikallis-lehdestä, jotta myös nuorten vanhemmat tietäisivät, mitä heidän lapsensa nuorisotyöntekijän kanssa tekevät. Oulun ensimmäinen nuorisosihteeri Ebba Askonen aloitti työnsä kesällä 1954. Hän muistelee, että välillä tuntui, että hänen kuvansa oli lehdessä joka päivä, koska aina oli joku toimittaja kiinnostunut nuorten tapahtumista, ja helpointa oli kuvittaa jutut nuorisosihteerin kuvalla. (Ebba Askonen, 23.4.2009.)

Kunnallisen nuorisotyön alkuvaiheissa, 1940–1950-luvuilla, työn painopiste oli järjestöjen tukemisessa. Niinpä myös tiedottaminen suuntautui järjestöille, mutta myös järjestötoiminnasta tiedotettiin. Järjestöluetteloiden kulta-aika oli kuitenkin vasta hiukan myöhemmin 1970- ja 1980-luvuilla. Helsingin nuorisotoimen ensimmäiset esittelyvihkoset Juuri Sinulle ja Just för Dig painettiin 1950-luvulla (<http://nk.hel.fi>, 14.10.2009).

Nuorisoseurassa monilla eri tasoilla toiminut Juhani Yli-Rantala kertoo, että

”paikallisissa yhdistyksissä tiedotus oli hyvin merkittävästi ”kasvokkain” tapahtuvaa, mutta myös painetut iltama- ja juhla-julisteet olivat yleisessä käytössä. Piiriportaassa ei ollut erityistä tiedottajaa, vaan tiedotus hoidettiin toiminnanjohtajan, johtokunnan jäsenten ja ohjaajien toimesta lähinnä kiertokirjein, mutta myös iltakursseilla ja puhelinneuvonnalla. Maakuntalehdet ottivat hyvin juttuja palstoilleen ja koko järjestön lehti *Pyrkijä/Nuorten Sanomat/Nuorisoseuralehti* hoitivat myös tiedotusta. (Juhani Yli-Rantala, 2.10.2008.)

Kunnat ja järjestöt järjestivät henkisiä kilpailuja ja kulttuurikilpailuja nuorille. Kilpailumainoksia, lähinnä julisteita, levitettiin kunnan ilmoitustauluille ja puhelinpylväisiin. Kotkassa henkiset kilpailut aloitettiin heti vuonna 1946 yhteistyössä koulujen ja opettajayhdistysten kanssa. Kilpailulajeina olivat mm. puhe, lausunta, laulu, soitto, tanssi, näytelmät, kansantänhu, kisälli- ja kisällitär laulut, joukkolaulu ja joukko-lausunta. Osanotto oli vilkasta. (Sivonen 1985, 14.) Erpe-filmi teki ”Henkiset kilpailut” -opetusfilmin kilpailujen järjestämisestä (Tykl/spa/297).

Ensimmäiset kaikille nuorille avoimet kulttuurikilpailut järjesti Nuoren Voiman Liitto vuonna 1921. Esimerkkiä noudattaen myös muut järjestöt alkoivat pitää omia kilpailujaan. Suomen Nuorison Kulttuurikilpailuja pidettiin vuosina 1947–1961, järjestäjänä Suomen Nuorisojärjestöjen Edustajisto (SNE). Kuntien nuorisotyö- ja raittiuslautakunnat sekä opettajayhdistykset järjestivät omia kisojaan, ja 1950-luvulla tulivat järjestäjiksi myös läänien nuorisotyölautakunnat. (Peltola-Yrjölä 2004, 69.)

NUORISON TEATTERIPÄIVÄT

KUOPIOSSA 23-24. 4 1966

SUOMEN NUORISON KULTTUURIKILPAILUT

Henkiset kilpailut ja kulttuurikilpailut olivat nuorison Taidetapahtuman edeltäjiä. nuorison Taidetapahtuma/nuoperi.

Suomen nuorison kulttuurivuotta juhlittiin Helsingissä 6.–8.12.1957. Henkilökohtaisten kilpailujen ohella ratkottiin myös järjestöjen kilpailuun lähettämien seura- ja järjestölehtien sekä nuorisomainoksien keskinäinen paremmuus. Seuralehtiä lähetettiin kaikkiaan 19 paikallisosastosta, järjestölehtiä oli arvioitavana 7 ja nuorisomainoksia 32. (Nuoriso-ohjaaja 1/58, 8.) Varhain huomattiin siis myös mainonnan merkitys nuorisotyössä. Henkisten kilpailujen jatkajaksi syntyi 1970-luvulla Nuorison Taidetapahtuma, joka muutti nimensä Nuoreksi Kulttuuriksi 2000-luvun vaihteessa. Tapahtumien julisteet ja muut mainokset ovat varmasti jääneet monen osallistujan mieleen.

ensimmäisen nuorison Taidetapahtuman juliste vuodelta 1970.
nuorison Taidetapahtuma/nuoperi.

kuopiossa kohdattiin vuonna 1976.
nuorison Taidetapahtuma/nuoperi.

nuoren kulttuurin alue-
tapahtumajuliste vuodelta
2004. Turun nuorisosiain-
keskus.

S dance like a star Spotti 2004 TANSSI!

street
break
hip hop
karakteri
kansantanssi
baletti
moderni
jazz ja show

Varsinais-Suomen aluetapahtuma

Palatsissa

14.3.04
klo 11-17

Eerikinkatu 7 | Turku vapaa pääsy!

NUORI KULTTUURI.fi

LÄNSI-SUOMEN
LÄÄNINHALLITUS
sivistysosasto

turku
NUORISOASIANKESKUS

Suomen
nuorison
askartelu-
näyttelyn
esittely-
tilaisuus
riihimäen
askartelu-
opistolla
kesällä
1965. opetus-
ministeriö/
nuoperi.

Henkiset kilpailut järjestettiin monesti osana ns. nuorisoviikkoja. Kotka ja Karhula pitivät ensimmäiset nuorisoviikkonsa vuonna 1953. "Viikko sisälsi luentoja kasvattajille ja vanhemmille, nuorisokonsertin ja teatterinäytännön... Kirjallisuusmatineassa puhuivat kirjailijat Armas J. Pulla ja Marja-Liisa Vartio. Nuorisotyölautakunta arvioi kokouksessaan 9.4., että nuorisoviikko onnistui hyvin paitsi kirjallisuusmatinea, 'jossa yleisöä ei ollut kuin 80 henkeä.'" (Sivonen 1985, 5.) Turussa ensimmäinen nuorisoviikko järjestettiin keväällä 1955. Monet kilpailut saivat voittajansa ja Turun taidemuseossa järjestettiin suuri harrastusnäyttely (Turku/Nuoperi). Harrastusnäyttelyiden järjestäminen oli suosittua ympäri Suomen, ja monesti niitä järjestettiin nuorisoviikkojen ym. tapahtumien yhteydessä. Oulussa järjestöjen harrastusnäyttelyssä vuonna 1958 oli Ilmailukerhon osastolla esillä jopa oikea lentokone. (Oulu/Nuoperi) Yhteistyötä tehtiin eri lautakuntienkin kanssa, kuten Kotkassa järjestetyssä vapaa-ajan ja harrastusten näyttelyssä vuonna 1950, jolloin yhteistyökumppanina oli raittiuslautakunta (Sivonen 1985, 14). Askartelunäyttelyitä järjestettiin myös myöhemmillä vuosikymmenillä. Suomen Askarteluopisto sijaitsi Riihimäellä, ja siellä järjestettiin esittelynäyttely mm. vuonna 1965 (Taisto Kärkkäinen/Nuoperi).

Harrastusnäyttely on päässyt arvoiseensa paikkaan Turun taidemuseoon vuonna 1955. Turun nuorisosiainkeskus/nuoperi.

Jopa lentokone on päässyt harrastusnäyttelyyn. Oulun ilmailukerho toi sen näytille vuonna 1958. Oulu/nuoperi.

Nuoriso-ohjaaja sai myös erilaisilla dia-, raina- ja kaitaelokuvaesityksillä nuorison liikkeelle. Kuntiin voitiin tilata esitettävää materiaalia aina Unescon opetusfilmeistä raittiusviikoilla esitettäviin elokuvaan. Esimerkiksi *Nuoriso-ohjaaja*-lehti julkaisi kaitaelokuvien luetteloa (mm. Nuoriso-ohjaaja 1/58, 19). Toinen *Nuoriso-ohjaaja*-lehti vuodelta 1958 sisältää luettelon yhteiskuntakasvatusvuoden tilaisuuksiin sopivista elokuvista. "Suomi hymyilee" on 40 minuuttia kestävä matkailukuva, "Kotipeltojen laulu" on Maatalouskerholiiton työmuotoja esittelevä 12 minuuttia kestävä filmi ja "Tahtoisin olla kuningatar" Suomi-Filmin tuottama 17 minuuttia pitkä raittiuselokuva. (Nuoriso-ohjaaja 2/58.)

Nuorten tekemät ensimmäiset lehdet alkoivat ilmestyä 1950-luvulla. Ne oli luonnollisesti suunnattu nuorille, mutta myös nuorten vanhemmat saivat tätä kautta tietoa nuorten elämänmenosta ja erilaisista tapahtumista. Kiteen seurakunnassa talkoovoimin tehty ensimmäinen nuorten oma lehti ilmestyi huhtikuussa 1956. "*Kivikirkon kaiku*" sai paljon myönteistä palautetta, ja nuoret tekijät, kuten myös tekoon rekrytoitu nuoriso-ohjaaja, olivat riemuissaan saadessaan ensimmäisen lehden käteensä. Myöhemmin lehti on muuttunut kokonaan seurakunnan kustantamaksi tiedotuslehdeksi, ja se jaetaan ilmaisjakeluna pitäjän kaikkiin talouksiin. Mutta nuorten voimalla ja ohjaajan innolla kaikki sai alkunsa. (Kejonen 2009, 71.)

kiteen nuoret tekivät omaa lehteä jo 1950-luvulla.
kivikirkon kaiku 5/1956.
Turun yliopiston kirjasto.

Nuorten tiedotus- ja neuvontatyö on 2000-luvulla pitkälti verkostoitunutta, sähköistä ja miltei koko Suomen kattavaa. Nuorisotyöntekijöitä löytää nuorten suosimilta verkkosivuilta IRC-galleriasta ja Habbo Hotelista. Sähköinen neuvonta ja tiedotus eivät ole syrjäyttäneet henkilökohtaista palvelua, vaan molempia tarvitaan edelleen. Myös auttaville puhelimille on edelleen tarvetta. Mannerheimin Lastensuojeluliiton Lasten ja nuorten puhelin, netti sekä sen vapaaehtoiset päivystäjät saivat vuonna 2009 Nuorisoyhteistyö Allianssi ry:n myöntämän Nuori toimija -tunnustuksen (Nuorisotyö 1/10, 39).

IRC-galleria (Internet Relay Chat) on suomalainen verkkoyhteisöpalvelu, johon internetin käyttäjät voivat lisätä esimerkiksi valokuvia ja tietoja itsestään. Rekisteröityneillä käyttäjillä on mahdollisuus kommentoida kuvia, perustaa blogeja ja esittää videoita. Galleriassa toimimista sanotaan irkkaamiseksi. Käyttäjämäärä on koko ajan kasvussa. (<http://fi.wikipedia.org/wiki/IRC-Galleria>, 14.4.2010.)

Habbo Hotel eli Habbo on nuorille suunnattu sosiaalinen verkkoyhteisö. Toiminta alkoi vuonna 2000. Nykyisin siellä on 32 erilaista "hotellia" eli yhteisöä. Habbossa kävijät luovat itselleen hahmon, avatarin, joita on rekisteröity jo yli 118 miljoonaa. (<http://en.wikipedia.org/wiki/Habbo>, 14.4.2010.)

Maaltamuuttajat

Nuorisotiedottamisen alkuvaiheena pidetään yleisesti maaltamuuttajien opastamista. Opastusta ja neuvontaa tehtiin pienimuotoisesti, esimerkiksi koulukäynteinä, varsin monessa kaupungissa, mutta laajinta työ oli Helsingissä ja Turussa. Helsingissä perustettiin oma maaltamuuttajanuorten opastomisto vuonna 1953, ja sen toiminta jatkui aina vuoteen 1976. Turussa toiminta ajoittui vuosille 1959–1975. Oma toimisto saatiin vuonna 1969. Maaltamuuttajille annettiin tietoa kaupungin toiminnasta. Tärkeiksi koettiin tiedottaminen vapaa-ajan-toiminnoista, asunto-, työnsaanti- ja opiskelumahdollisuuksista. Nuoret tulivat toimistoon, koska jokaiselle maaltamuuttajalle lähetettiin kutsu tulla juttelemaan muuttoon liittyvistä asioista. Jokainen kävijä sai mukaansa tietopaketin, joka piti sisällään erilaisia ohjelehtisiä ja -kirjoja. Aiotko Helsinkiin -mainoslehtinen osoitettiin Helsinkiin muuttajille. (Heikkinen 2006, 139–143.)

Neuvontapalvelusta tiedotettiin myös yleisemmin joukkotiedotusvälineissä, ja opaskyltit linja-auto- ja rautatieasemilla ohjasivat juuri kaupunkiin tulleita nuoria oikeaan paikkaan. Mainokset linja-autojen ja raitiovaunujen kyljissä kertoivat myös neuvontatoimiston olemassaolosta. Helsingissä mainoksia oli myös puhelinluetteloissa, ja diaesitykset pyörivät elokuvateattereissa ennen varsinaisen elokuvan alkua. Tietoa jaettiin ammatillisiin kouluihin ja kursseille, joista usein tuli ryhmä tutustumaan nuorisotoimistoon. Pääkaupungissa tehtiin kaupungin vaaroista ja vastoinikäymisistä kertova Herra Helsinki -filmi vuonna 1954. Joskus saatettiin käydä myös nuorten kotona, mutta tällaiset käynnit olivat kuitenkin harvinaisia. Turun erikoisuutena olivat nuorisotyölautakunnan ja kotitalouslautakunnan yhteistyössä järjestämät kotitalouskurssit, jotka suunnattiin erityisesti kotiapulaisiksi kaupunkiin tulleille tytöille. Molempien kaupunkien neuvontatyö perustui nuoren vapaaehtoiseen osallistumiseen. (Heikkinen 2006, 139–143.)

Helsinkiin muuttajille tehtiin oma esite. Helsingin nuorisoasiainkeskus.

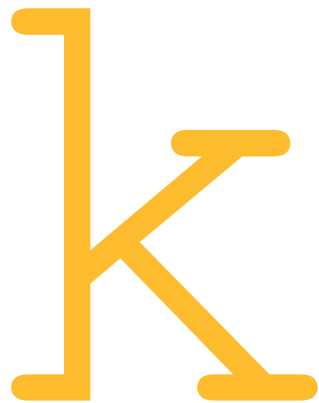
Ilmari Rinteen luotsaama Hausjärven kunnan nuorisotoimi halusi torjua muuttoliikettä kaupunkeihin. Maaseudun pitäminen vireänä ja riittävien kulttuuristen virikkeiden tarjoaminen nuorille olivat Rinteen mielestä parhaat keinot pitää nuoret kotikunnissaan. Hausjärvellä järjestettiin myös kursseja kotiapulaisille. (Hausjärven nuorisotyölautakunnan toimintakertomus vuodelta 1948.) Myös *Nuoriso-ohjaaja*-lehdessä julkaistiin tietoa kaupunkiin muuttamisesta (Esim. Nuoriso-ohjaaja 2/58, 12).

Maaltamuuttajia opastivat myös monet järjestöt ja seurakunnat. Helsingin seurakunnilla oli 1930-luvulta lähtien kerhoja kaupunkiin muuttaneille. Nuoria naisia auttoi Valkonauhaliitto, samoin kuin Nuorten Naisten Kristillinen Yhdistys. Mannerheimin Lastensuojeluliittokin antoi ohjausta nuorille, mutta sen erityisenä kohteena eivät olleet ainoastaan maaltamuuttajanuoret. (Heikkinen 2006, 132–133.)

Suomen Valkonauhaliitto perustettiin vuonna 1905, yhdeksän vuotta sen jälkeen kun kansainvälinen Valkonauhaliike World's Woman's Christian Temperance Union tuli maahan. Ensimmäinen yhdistys perustettiin Turkuun, mutta matkasihteereiden ansiosta paikallisyhdistyksiä tuli nopeasti lisää. Alkuvuosien keskeiset työmuodot olivat siiveellisyystyö ja raittiustyö. Avustuksia järjestö on saanut niin luterilaiselta kirkolta kuin sosiaaliministeriöstäkin. Naisasianainen Alli Trygg-Helenius oli alkuaikojen tunnettu vaikuttaja. (www.suomenvalkonauhaliitto.fi, 15.4.2010.)

Monta tapaa lähestyä

asvokkain ja "puskaradio"

Henkilökohtainen neuvonta ja ohjaus on tehokas tapa saada tietoa perille. Ja vielä helpommaksi tiedon levittämisen tekee, jos sana kulkee nuorelta nuorelle, vertaistietona. Tällöin lähde on "takuuvarma", eli tieto on kokeilemisen arvoinen, oli sitten kyse tapahtumasta tai opiskelupaikan hakemisesta. Koska esimerkiksi Lahdessa tieto nuorten uusista tiloista kulki nuorelta toiselle nopeasti, niin siellä saatiin pikaisesti kokoon myös näyttävä nuorisotilojen puolestapuhujien vauhditus-tilaisuus, ilman virallisia kanavia, levittämällä sanaa nuorelta nuorelle (Mäkelä 2009, 137). Helsingin nuorten neuvontapiste Kompassi aloitti toimintansa "puskaradion" kautta, koska alkuperäinen haluttiin pitää rauhallisena, jotta toimintaa pystyttiin suunnittelemaan työn ohessa (Argillander 1991, 94).

Ensimmäinen Tyttöjen Talo® perustettiin vuonna 2000 Helsinkiin. Nyt sellainen on myös Tampereella, Turussa ja Oulussa. Tyttöjen Talo on Kalliolan nuorten rekisteröity "tuotemerkki". Työ taloilla edistää sosiaalista hyvinvointia, terveyttä ja setlementtityötä. (Eischer-Tuppurainen 2008, 13–14.)

Niin sanotut avoimet kerhot tulivat 1950-luvun lopussa. Niiden perustamista vastustettiin monilla paikkakunnilla jyrkästikin, koska pelättiin niiden passivoivaa vaikutusta ja nuorten järjestöistä pakenemista. Helsingissä avattiin Suomen ensimmäinen nuorisokahvila, Hakakerho, 3.10.1957. Kerhoon piti liittyä, jotta pääsi sisälle. Se oli suunnattu 15–21-vuotiaille, ja jäsenmaksu pidettiin alhaisena: se oli 50 silloista markkaa vuodessa. Avaamista ei mainostettu lainkaan, vaan tieto levisi "suusta korvaan"-menetelmällä, ja kerho oli taattu menestys. (Ilves, 1998, 47–49.) Muilla paikkakunnilla avoin toiminta pyörähti käyntiin 1960-luvulla. Ouluun nuorisokahvila saatiin vuonna 1964 (Askonen 2004, 51) ja Naantaliin sellainen avattiin kesällä 1966. "Kahvilasta tuli heti todella suosittu ja nuoria tuli kauempaakin kuuntelemaan hyvää musiikkia sekä nauttimaan toistensa seurasta idyllisessä ympäristössä [Vanha kaupunki]" (Corsini-Rautalinna 2005, 9–10). Turkuun perustettiin Pop-kellari vuonna 1968. "Sisään mahtui vain noin kuutisenkymmentä nuorta kerrallaan, mutta suosio oli niin suuri, että ulkona jonotti vuoroaan parhaimmillaan kolmekin sataa sisään pyrkijää." (Kallioniemi 1993, 42.)

Henkilökohtainen neuvonta on käytössä edelleen. Sitä käytetään varsinkin sosiaalisessa nuorisotyössä, erityistä tukea tarvitsevien nuorten kanssa. Henkilökohtainen neuvonta voi olla myös puhelinneuvontaa, jolloin sitä saa myös anonyymisti, esimerkiksi erilaisten auttavien puhelimien kautta. Tyttöjen Talolla® henkilökohtaiseen neuvontaan ja tukemiseen käydään matalan kynnyksen avoimen toiminnan kautta (Eischer-Tuppurainen 2009, 14). Nuoperin työelämähaastatteluja tehdessäni olen kysynyt myös nuorisotyön tulevaisuuden näkymiä. Monet haastateltavat ovat sitä mieltä, että henkilökohtaisen neuvonnan ja kohtaamisen merkitys korostuu entisestään tulevaisuudessa. (Nuoperi/työelämähaastattelut.)

SOITA 337 600

Kaikkia harrastusmahdollisuuksista
ja järjestöistä saat tarkempia tietoja
Nuorisotoimistosta.

Turun kaupungin nuorisotoimisto
Hämeenkatu 6 20500 Turku
Puh. 337600

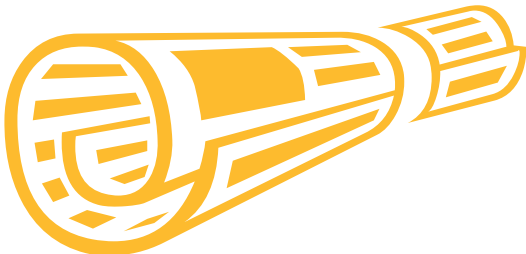
Ladino & Maunio Oy

palveleva puhelin
auttaa. Turun nuorisoi-
asiainkeskus.

Järjestötoiminta

”Nuorisotalon ovi on auki” -esite kertoi turkulaisnuorille 1960-luvulla mitä eri järjestöissä voi harrastaa ja mitkä nuorisotalot ja -tilat ovat kulloinkin auki (Leena Aho, 8.1.2009). Raahessa samantyylinen esite julkaistiin ensimmäisen kerran vuonna 1962. Myöhemmin esitteen nimeksi tuli Nuorten Raahen, ja sitä painettiin aina 1990-luvun lopulle saakka. (Mauri Pirilä, 6.11.2008.)

Nuorten poliittinen toiminta oli vilkasta, ja nuorisotoimen järjestöluetteloiden merkitys korostui 1970-luvulla. Kotimaan politiikan lisäksi alkoi myös ulkopoliittikka kiinnostaa nuoria. Tämän seurauksena alkoi syntyä ns. yhden asian liikkeitä, kuten Vietnamin sodan vastainen FNL-ryhmä. Nuoret toimivat eri järjestöjen kautta (Teiniliitto, Suomen Rauhanpuolustajat, Suomi-Vietnam Yhdistys, Suomi-Neuvostoliitto-Seura jne.), ja heidän äänenkannattajiaan olivat *Ylioppilaslehti*, *Teinilehti*, *Tricont*, *Ydin* ja *Tiedonantaja*. Jopa valtion nuorisotyölautakunta esitti tavoite-muistiossaan ”Nuorisotyö 1970-luvulla” siirtymistä nuorisotyöstä nuorisopolitiikkaan. (Ilves 1998, 83, 87.) Yhden asian liikkeiden ja järjestöjen julisteet olivat näyttäviä ja mieleenpainuvia. Oma julkaisu-tuotanto oli vilkasta, esimerkiksi kehitysmaatietoutta edistänyt Tricont-liike julkaisi omaa Kolmas maailma -nimistä pamflettisarjaa (www.wikipedia, 10.2.2010). Vuonna 2009 Suomen Rauhanpuolustajat -järjestö täytti 60 vuotta. Sillä on oma Pystykorvakirjat-tuotantonsa. (www.rauhanpuolustajat.fi, 10.2.2010.)

rauhanjulistte otettiin käyttöön Hel-singissä pidetyn eTYk-huippukokouksen aikaan vuonna 1975. Suomen rauhanpuolustajat/ilmo Suikkanen.

Kuntien nuorisotoimissa painopiste oli pitkään järjestötyössä. Tietoa jaettiin monisteiden ja järjestötiedotteiden avulla.

 Itse muistan tehtäviini kuuluneen 70-luvulla pitää luetteloa nuorisojärjestöistä ja tarkistaa taloesitteitä. Joka vuosi lähetimme järjestöille kirjeen, minkä mukana lähetettiin järjestökortti, josta saatiin uudet osoitteet. Kortti tuli palauttaa nuorisotoimistoon. Pidin yllä tätä kortistoa. Järjestökortistoa pidettiin vielä 1980-luvullakin ja joka vuosi tehtiin järjestöesite, jota uudistettiin. Näitä esitteitä jaettiin mm. kouluihin ja kirjastoihin. Viimeinen järjestöesite ”Kliffaa jees – tuu mukaan” tehtiin vuonna 1992. (Leena Aho, Turku, 8.1.2009.)

 Kun tulin Joensuun nuorisotoimen palvelukseen vuonna 1973 oli nuorisotoimen palveluksessa nuorisotoimenjohtajan ja nuorisosihteerin virat sekä toimistovirkailijan kokoaikaisesta työpanoksesta 1/4. Siihen aikaan tiedotusta tapahtui lähinnä kaupungissa toimiville nuorisoyhdistyksille. Yhdistyksille lähetettiin vuosittain 4–5 tiedotuskirjettä, joissa kerrottiin lähinnä yhdistyksille suunnatuista palveluista kuten avustuksista, nuorisotiloista, nuorisotapahtumista ja koulutustilaisuuksista. Nuorisoneuvonnaksi voidaan laskea muutamia lähinnä nuorisoyhdistyksille suunnattua yhden tai kahden illan koulutustapahtumia avustusten hakemisesta ja yhdistyksen toimihenkilöiden tehtävistä. Mainittu henkilöstö huolehti palvelujen tuottamisesta. (Raimo Koivula, 1.10.2008.)

Monilla paikkakunnilla järjestöluettelot muuttuivat 1990-luvulla nuorisokalentereiksi. Turussa kalenteria julkaistiin vuosina 1990–1996, ja sitä jaettiin 7-luokkalaisille. Kalenterin lopussa olivat tiedot nuorisotoimen tilojen toiminnasta sekä tilojen, alueiden ja järjestöjen esittely. (Leena Aho, 8.1.2009.) Lahdessa kalentereita alettiin painaa jo vuonna 1985, vain 2000-luvun alussa oli kolmen vuoden tauko (Tykl/aud/73).

LAHTI

Tuunaa tapahtumasi!!

8-sali
Fillari
Bändikämpät
8-Studio

NUORISOKESKUS

Sammonkatu 8 C • 15140 Lahti • p. 050 398 5644
nuorisokeskus@lahti.fi • www.nuorilahti.net/nuorisokeskus

LAHTI

**Hurina 2.0
-nuorisotiedotus**

Uusi osoite Sammonkatu 8 c
15140 Lahti
p. 050 398 5669
hurina@lahti.fi

LAHTI

Multi-Cul
to

www.nuorilah
Päijänte

LAHTI

**Löydä
paikka, jossa on**

Nuoruus sallittu!

LAHTI

**LAHDEN
NUORISO-
PALVELUT**

on kaupungin omaa nuorisotyötä
11-25-vuotiaille.

Kadulla.
Nuokulla.
Kirjastossa.
Kahden kesken.
Ryhmässä.
Kasvotusten.
Luurissa.
Verkossa.
Facebookissa.

Lahden kaupungin nuorisopalvelut
Sammonkatu 8 B, 15140 Lahti
p. 050 398 5665
nuorisopalvelut@lahti.fi
www.nuorilahti.net

Lahdessa nuorisokalenteria tehdään edelleen.

Lahden nuorisopalvelut, 2010.

LAHTI

Nuoruus sallittu!

Paperia, ääntä, kuvaa ja liikettä

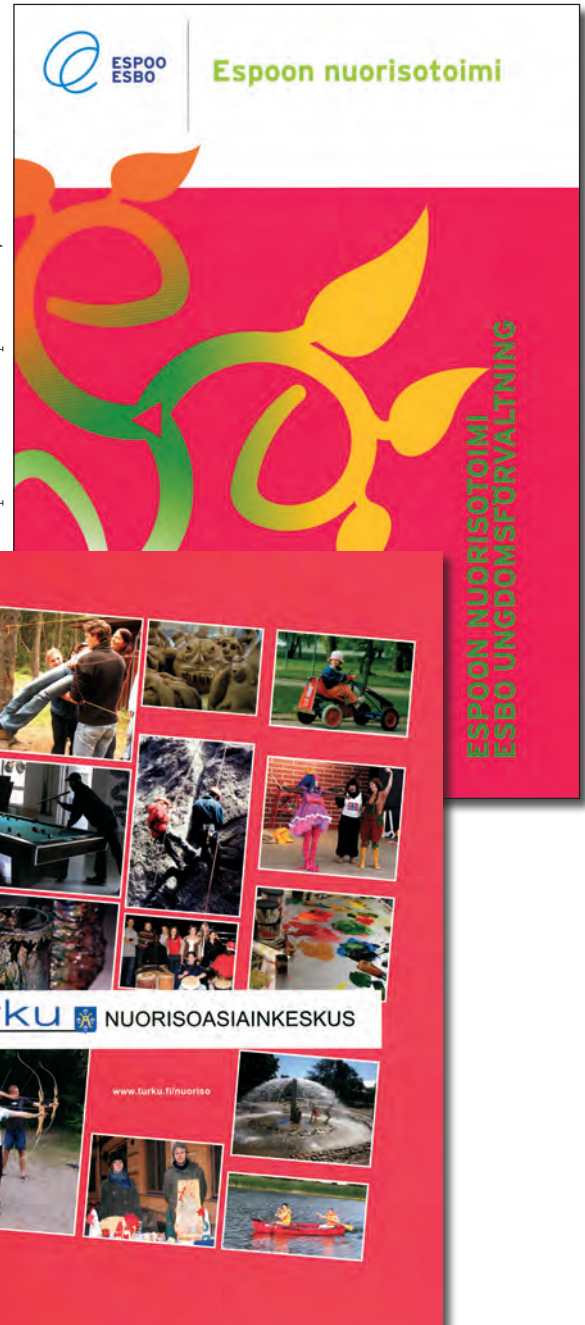
Nuorisotoimissa jaettujen esitteiden määrä on varsin huikea. Järjestö-tiedottamisen lisäksi on huomioitu myös muu toiminta. Esimerkiksi Ylöjärvellä tiedotusta on hoidettu Pilvi-esitteellä, joka uudistettiin keväällä 2002. Esitettä painetaan 4 000 kappaletta ja se postitetaan kaikille 6-luokkalaisille. Vinkki-tiedotuslehteä jaetaan kouluissa kaikille 1. ja 6. luokan oppilaille, ja se on kuntalaisten vapaasti otettavissa kirjastoissa, terveyskeskuksessa ja kaupunginvirastossa. Painosmäärä vuonna 2004 oli 2 000 kappaletta. Näiden tiedotteiden lisäksi Ylöjärvel- lä tehdään vuosittain nuorisotoimen toimintakertomus, useita lehti- ilmoituksia, lehdistötiedotteita, järjestökirjeitä, julisteita, esitteitä ja ”flaiereita” nuorisotoimen järjestämistä tapahtumista ja toiminnasta. (Ylöjärven nuorisotoimen toimintakertomus 2003.)

Nuorisovaltuustot tarjoavat nuorille kunta- asioihin osallistumis- ja vaikutusmahdolli- suuden. Suurin osa nuorisovaltuustoista on poliittisesta ja uskonnollisesta sitoutumat- tomia. (Simonen-Sorsa-Vepsäläinen 2009, 6.) Suomen ensimmäiset nuorisovaalit pidettiin Turussa vuonna 1961, jolloin valtuuston puheenjohtajaksi nousi Pertti Paasio.

Erilliset tapahtumat lisäävätkin tiedottamista huomattavasti. Varkaudessa pidettiin nuorisovaalit vuonna 1962. Jo ennen vaaleja painettiin äänestyskortteja ja -lippuja 2 000 kappaletta ja ehdokaslistojen yhdistelmiä 400 kappaletta. (Hämäläinen 2006, 119.) Turun nuorisotoimen esitteistä kertoo nuorisosihteeri Leena Aho:

/// Erikieliset esitteet tulivat nuorisotoimeen 1980-luvulla. Näitä annoimme vieraileville ryhmille ja vierailuilla. Vuonna 1983 järjestimme ”Tu tutuks” kampanjan, katsaus turkulaiseen nuorisotoimintaan. Järjestimme myös tiedotuskampanjoita kuten ”Älä ole yksin – porukassa on kivempi olla ja harrastaa”. Vuonna 1989 julkaistiin kaupungin kulttuuri-, liikunta-, nuoriso- ja ympäristötoimistojen julkaisu, ja teimme myös ”harrastetoiminta” esitteen, missä kerroimme nuorisotoimen tarjoamista harrastusmahdollisuuksista, kuten esimerkiksi kädentaidot ja moottorihallitoiminta. 1990-luvulla meillä oli vielä ns. erityisohjaajia, jotka vetivät kerhoja. Toiminta on muuttunut ja -90-luvun erityisohjaajat ovat nyt iltapäivätoiminnassa. Luovan toiminnan mukana tulleet erityisohjaajat toimivat vielä Seikkailupuistossa. Nuorisotoimeen liitettiin 1993 alkaen Luova toiminta, ja heillä oli paljon toimintaesitteitä. Toiminnasta tiedotetaan kevät-, kesä- ja syysesittein. Vuonna 1988 olin toimittamassa nuorisotilat ja -alueet -esitettä. Siinä oli värikannet ja nuorisotilat esiteltiin pohjapiirroksin. (Leena Aho, 8.1.2009.)

Turun nuorisosihteeri Leena Aho.

Joutseno-viikkojen esite
vuodelta 1982. Lappeenran-
nan nuorisopalvelut.

kuntaseiskan muodostivat
anjalankoski, elimäki,
iitti, Jaala, kouvola,
kuusankoski ja Valkeala.
esitteen suunnittelu ja
toteutus: eero rasku.

Postin kautta ovat kulkeneet kirjeet suoraan nuorille, lautakunnan jäsenille ja tiedotusvälineille. Kiertokirjeitä on lähetetty järjestöjen jäsenille ja ohjaajille. Henkilökohtainen kirje tavoittaa kohteensa, mutta suurempien määrien lähettäminen on varsin työlästä. Nykyisin perinteistä postitusta on vähennetty monilla paikkakunnilla, ja tietoa välitetään sähköpostin ja verkon yhteisöpalvelujen, kuten Facebookin ja Twitterin, kautta erityisesti nuorille. Lautakunnan kutsut lähetetään vielä varsin yleisesti paperisina postin kautta. (Nuoperin tekniikkakyselyvastaukset, 2009.) Postin kulkua on seurattu myös nuorisotoimien toimintakertomuksissa, ja lähtevä posti on merkitty posti-kirjaan, joten postin määrää on ollut helppo tilastoida. Esimerkiksi Turussa nuorisotoimeen saapui vuonna 1957 kirjeitä 725 kappaletta, kun lähetettyjä oli 2 900. Vuonna 1962 saapui puolestaan 957 kirjettä, ja lähteviä oli 7 759. Lisäksi sanomalehdille lähetettiin uutiset, tiedotukset ja ohjelmailmoitukset toiminnasta. (Turun kaupungin Nuorisotyölautakunnan vuosikertomukset 1957; 1962.) Konekirjoitustyöt, kirjediaario, postikirja, jäsenkortisto ja arkiston ylläpito on mainittu nuorisotoimistojen tehtävissä jo vuoden 1956 ehdotuksessa ”hallituksen esitykseksi laiksi nuorison terveitä ja raittiita elämäntapoja edistävän kasvatus-työn tukemisesta” (Valtion nuorisotyölautakunnan toimintakertomukset 1948–1956).

Facebook on sosiaalinen verkko-yhteisö, johon voivat liittyä kaikki yli 13-vuotiaat, joilla on oma sähköpostiosoite. Yhteisö on suunnattu etupäässä aikuisille. Facebookissa voi jokainen luoda oman profiilinsa ja lähettää viestejä. Sen sisällä voi luoda myös omat yhteisönsä, esimerkiksi työpaikalle. (<http://en.wikipedia.org/wiki/Facebook>, 14.4.2010.)

Twitter on sosiaalinen verkko-yhteisö, jossa voi lähettää eli twiitata 140 merkin viestejä ja saada palautetta. Twitter perustettiin vuonna 2006. Huomiota palvelu on saanut itselleen erityisesti silloin, kun sitä on käytetty vaalikampanjoiden yhteydessä. (<http://en.wikipedia.org/wiki/Twitter>, 14.4.2010; Helsingin Sanomat/Miettinen, 15.4.2010.)

Monilla nuorisotoimilla on oma logonsa. Tässä Helsingin oma. Helsingin nuorisoasiainkeskus.

RAITTIUS lautakunta

N:o 6 / 1960

MAINOSAUTO KIERSI ENOSSA RAITTIUS

Uusi aika vaatii uusia tapoja myös raittiusmainonnassa. Raittiusviikon «aattopäivänä» (29. 10.) mainosauton kiertäminen ja asutustaanjarrissa. Mainostekstit olivat: edessä RAITTIUS TURUN LUKKENTEEN, takana AIKAMME VAATII RAITTIITA TAPOJA.

Tässä tehdään rynnäkköä, eli tuodaan esiin erityistä asiaa. raittiuslautakunta 6/1960. Suomen raittiusjärjestöjen liitto.

Ulkomainontaa on myös käytetty tehokkaasti hyväksi. Helsingissä sitä käytettiin ensimmäisen kerran tiedotettaessa maaltamuuttajille nuorisotoimiston palveluksista (Heikkinen, 2006, 139–143). Helsingin nuorisoasiainkeskuksen vihreä puu -logo näkyy edelleen katukuvassa. Oman logon sai 1980-luvulla myös Turun nuorisotoimi, jonka vuoden 1961 toimintakertomuksessa ulkomainonta sai erityisen huomion: ”Ulkomainonnan osalta käytettiin tehokkaasti hyväksi entisen postitalon ulkoseinäpintoja sekä suurikokoisia ulkomainoksia” (Turun kaupungin Nuorisotyölautakunnan vuosikertomus v:lle 1961).

Monilla paikkakunnilla on käyttöön otettu myös moottorit. Nuorisobussit ovat olleet suosittuja mainostettaessa jotain uutta, ja onpa joillakin paikkakunnilla toiminut pyörien päällä liikkuva nuorisotilakin (mm. Tykl/aud/51). Helsingissä nuorisobussi lähti kierroksilleen toreille, turuille ja kouluille 1980-luvulla (<http://nk.hel.fi>, 14.10.2009). Raahessa nuorisotoimi järjesti 1990-luvulla tutustumistilaisuuksia kiertoajeluineen kaupunkiin opiskelemaan tuleville keskiasteen oppilaitosten ulkopaikkakuntalaisille opiskelijoille (Mauri Pirilä, 6.11.2008).

Nuoria on houkuteltu mukaan toimintaan myös erilaisten kilpailujen voimin. Milloin on pidetty piirustus- ja kirjoituskilpailuja, milloin valokuvauskilpailuja ja julistekilpailuja, joissa nuoret ovat itse päässeet suunnittelemaan ko. aiheeseen liittyvän mainoksen. Kilpailuja järjestetään edelleen, mm. Kolmas lähde (Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisoalojen kolmas sektori) järjesti Minun hyvinvointini -kirjoituskilpailun vuonna 2010. Eurooppalaisille nuorille järjestettiin puolestaan samana vuonna julistekilpailu lapsen oikeuksien sopimuksesta. (allianssiexpress, 29.1.2010; 12.2.2010.)

Nuorisotoimea on esitelty myös liikkuvan kuvan avulla. Hausjärvellä kaitafilmejä kokosi nuoriso-ohjaaja, ja monet Tampereella koulutuksen saaneet nuorisotyöntekijät ovat tehneet esittelyvideoita osana koulutustaan (mm. Tykl/spa/492; Tykl/spa/493). Helsingin Maunulan nuorisotalon ensimmäiset kävijät vuosilta 1966–1968 tekivät valistusaiheisen filmin, jossa käsiteltiin mm. päihteitä (Sutinen 2009, 45; Tykl/spa/268). Lohjan kaupungin nuorten tuki- ja neuvontakeskus Linkki on tehnyt ja tuottanut Kadut-dvd:n, ”jossa on kuvat neljän lohjalaisnuoren perusasteen jälkeisestä elämästä: unelmista, haaveista, koettelemuksista sekä onnistumisista. Dvd kannustaa nuoria uskomään heidän voimavaroihinsa ja antaa uskoa omalle arvokkaalle elämälleen”. (Katri Tamminen, 20.9.2009.)

naantalin kirjoituskilvan sato koottiin
kansiin. naantalin kaupungin sivistystoimi, 2003.

Lehdet

Paikallislehdistö on ollut koko kunnallisen nuorisotyön historian ajan hyvä kanava saada nuorisotyötä tunnetuksi. Tällä tavoin saattoi saada jopa nuoriso-ohjaajalle viran vakinaistettua, kunhan työt vain sai positiivisesti esille lehdistössä. Tiedottamista pidettiin tärkeänä, ja tämän vuoksi organisoitiin myös järjestöille omia tiedottamiskursseja. (Matti Pekkarinen, 29.9.2008.) Samalla tavoin positiivisena yhteistyön lehdistön kanssa muistaa myös Tuupovaaran ensimmäinen nuoriso-ohjaaja Väinö Sinervo, joka usein tarjosi juttujen aiheita lehdille ja sai kuulla olevansa ”kunnan mannekiini” (Sinervo 2007, 19). ”Suoraan nuorille tarkoitettuja tiedotteita välitettiin varkautelaisen paikallislehden kautta. Tärkein tiedonvälittäjä oli toimittaja, johon oli luotava hyvät suhteet. Hänen kauttaan saatiin tieto kulkemaan parhaiten (1957–1965, Varkaus)” (Heikki Hämäläinen, 6.10.2008). Turun nuorisotoimen vanhoissa toimintakertomuksissa lehdistö mainitaan ensimmäisen kerran vuoden 1961 nuorisoviikkojen yhteydessä:

 Nuorisoviikon mainos- ja lehtitoimikunnan muodostivat lautakunnan jäsen T. Lehto puheenjohtajana ja jäseninä E. Järvimäki ja H. Rosvall. Toimikunnan työ onnistui erinomaisesti, sillä lehdistö ja ensimmäisen kerran myös maamme aikakauslehdistö suhtautui myönteisesti toimikunnan sille valmistamaan julkaisumateriaaliin. (Turun kaupungin Nuorisotyölautakunnan vuosikertomus v:lle 1961.)

Paikallislehtiä houkutellaan edelleen kirjoittamaan juttuja nuorten tapahtumista ja tempauksista. Lehdistötiedotteita lähetetään säännöllisesti. Mutta nykyisin jutun saaminen lehteen ei ole enää niin automaattista, vaan toimittajat poimivat suuresta tarjonnasta sen mikä sopii heidän lehteensä, aikatauluunsa tai aihepiiriinsä parhaiten. Luonnollisesti kaikissa kaupunginvaltuuston/hallituksen määräämissä lehdissä on viralliset lehti-ilmoitukset (Leena Aho, 8.1.2009). Aikakauslehtien palstoille on vaikeampi päästä kuin paikallisiin sanomalehtiin.

Kouvolassa työskennellyt Pekka Vihervuori muistelee, miten paikallis-lehti paheksui nuorten uusia tiloja kaupungintalon alakerrassa. Hän kutsui paikalle *Apu*-lehden toimittajat, jotka tekivätkin positiivisen jutun uusista tiloista. (Vihervuori 2009, 131.)

Ketkä Sosionomi **Miguel Reyes**, 37, ja yhteiskuntatieteen maisteri **Joonas Kekkonen**, 29.
Mitä tekevät Vastaavat luottamuksellisesti muun muassa suhteisiin, seurusteluun, kodin ongelmiin tai aikuiseksi kasvamiseen liittyviin kysymyksiin Poikien puhelimessa.
Poikien puhelin Väestöliiton ilmainen palvelu, johon voivat soittaa alle 20-vuotiaat pojat.
Hauskinta työssä "Jutella älykkäiden ja huumorintajuisten poikien kanssa, jotka pursuavat elämäniloa."
Haastavinta työssä "Kumota pinttyneitä stereotyyppioita esimerkiksi seksistä."
Lisätietoja: www.poikienpuhelin.fi

kiusaamisesta, puhutaan yleensä iltpäivisiin, kun 16–20-vuotiaat pääsevät koulusta tai töistä.

Vastajat neuvovat poikia hankalissa tilanteissa, mutta käytännön toimiin he eivät voi ryhtyä soittajien nimettömyyden takia. Päivystäjät voivat vain ohjata ongelmissa olevia soittajia eteenpäin. Jos poika kertoo esimerkiksi, että häntä kiusataan, Reyes ja Kekkonen osaavat antaa kunnolliset ohjeet siitä, miten tilanteessa kannattaa toimia.

Kun jonot ovat pitkät, poikien kanssa saatetaan sopia, että he soittavat myöhemmin uudestaan.

Porno vääristää mieskuva

Usein puhelut liittyvät seurusteluun ja etenkin seksiin. Ongelmia syntyy, kun tietämättömät pojat kasvattavat toisiaan. Soittajilla voi olla vääristynyt kuvitelma siitä, millainen miehen pitää olla. Vastajat saavat tehdä paljon töitä rikkoakseen vääriä malleja.

– Kun kymmenvuotias poika kuvittelee, että hänen pitää olla vahva ja kova äijä, jotain on pielessä, Kekkonen sanoo.

Erityisesti pornon katsominen aiheuttaa ongelmia.

Pelottava(n) älykäs nuoris

Suomalaisen nuorison fiksuudella on kääntöpuolensa. Aikuisten maailmaa avautuu monelle liian aikaisin.

Asiantuntijoiden mukaan 2000-luvun nuoret ovat Suomen historian parhaiten kasvatettuja ja koulutettuja. Kaksi kolmasosa suomalaisnuorista on niin hyvin valmennettu, että he pärjäävät tulevaisuudessa missä päin maailmaa tahansa.

Ongelmaksi muodostuu kolmannes nuorista, joka putoaa systeemistä. Peruskoulu tai toisen asteen koulutus saattaa jäädä nuorelta kesken, hän voi ajautua rikoksiin tai syrjäytyä ja pudota pitkäaikaistyöttömäksi.

Ympäriällä oleva maailma muuttuu yhä nopeammin, mutta nuorten tarpeet ovat pysyneet samana vuosikymmeniä: nuoret kaipaa ohjausta ja ohjaamista

ja tukea. Monet nuorisotyöntekijät ovat hyvin perillä tämän päivän mediakulttuurista. He toimivat netissä ja tietävät, mitä nuoret puuhaavat siellä. Tähän panostetaan koulutuksessakin.

Nuorten kanssa työskentelevien ammattilaisten joukko on laajentunut. Vanhempien ja nuorisotyöntekijöiden lisäksi nuorista pitävät huolta opettajat, terveydenhoitajat, nuorisopolisi ja koko sosiaalihuolto palveluineen

Apu mediavirrassa uintiin

Uudet mediat ovat lisänneet ratkaisemattomien nuorten määrän. Nuorten tarve on kasvanut, jos nuoret eivät löydä vastauksia omasta viestistään.

Nuoret pääsevät yhä helpommin käsiisi asioihin, jotka aikaisemmin kuuluivat pelkästään aikuisten maailmaan. Esimerkiksi **Riku Korhosen** *Lääkäriromaanin* kuvaillaan muutosta oivaltavasti: Aikuiset pikkupojat joutuivat odottamaan lääkäriaikaa niin pitkään, että he olivat lähteneet ja päässeet ostamaan kauan haittaneet. Nyt pornoa saa nähdä helpommin, ja siihen liittyy myös ilmiö, jossa nuoret pelkäävät aikuisia.

nuorten puolella -juttu ilmestyi kotivinkissä 15.1.2009.

Nuorisotyö- ja *Villi*-lehti ovat nuorisotyöntekijöille suunnattuja. Järjestöillä on myös omat lehtensä, joiden kautta ne tavoittavat jäseniään. Nuorisoseuralehti *Pyrkijä* on ilmestynyt ensimmäisen kerran jo vuonna 1890, Mannerheimin Lastensuojeluliitto julkaisee *Lapsemme*-lehteä, Luontoliitto *Sieppoa* ja *Setlementti – liike on ihmisen muotoinen* -lehti tavoittaa setlementtiliiton ja -nuorten jäsenet. Monet lehdet ovat siirtyneet verkkojulkaisuihin, mutta edelleen perinteinen kädessä pidettävä lehti pitää pintansa. Teiniliitto oli monille nuorille se kanava, jota kautta pääsi toimintaan mukaan. ”Puskaradio” ja *Teinilehti* jakoivat tietoa nuorille. Teiniliitto näkyi vahvasti myös kouluissa. ”Suomen teinit heräsivät yhteiskunnallisesti. Ensimmäinen yhteiskunnallisesti suuntautunut teinijärjestö perustettiin Helsingissä vuonna 1963. Sen perustajajäseniä olivat Maarit Sinervo, I.-C. Björklund ja Erkki Tuomioja.” Teiniliittoa kiinnosti kansainvälisyys, ja sen ansiosta Suomessa aloitettiin taksvärkit vuonna 1967. Vuonna 1975 paljastuneen jäsenmäärien vääristelyn tuloksena valtion apu liitolle pieneni ja *Teinilehti* lakkautettiin. Vuonna 1983 Teiniliitto meni konkurssiin. (Ilves 1998, 84–86.)

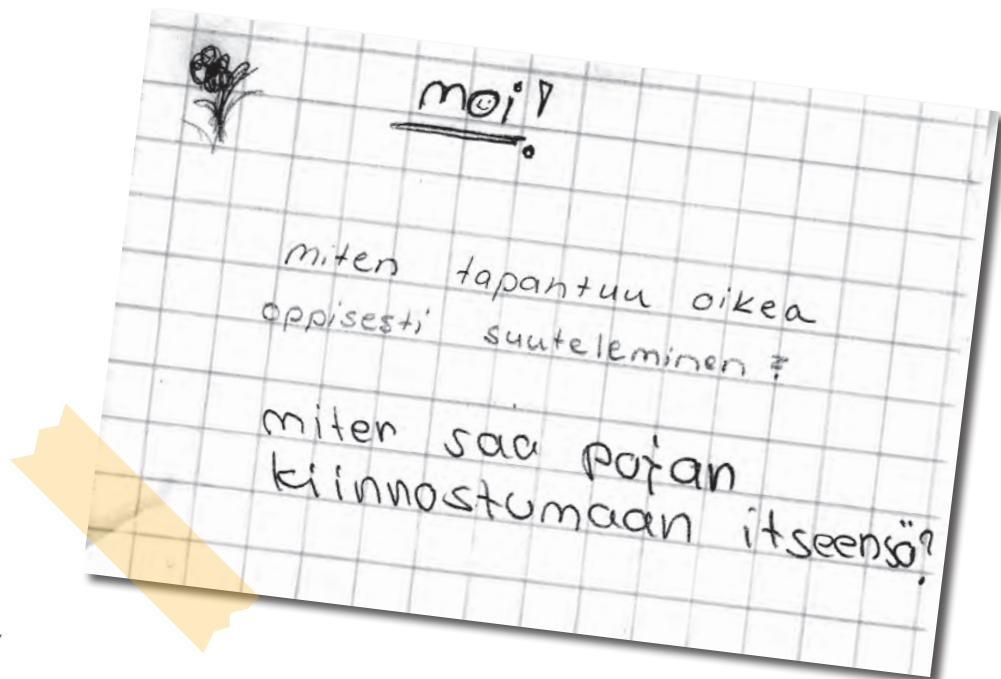
Kansainvälinen nuorisovuosi 1985 sai monella paikkakunnalla aikaiseksi nuorten lehtiä. Helsingissä painettiin *Kaupunki nuorille* -lehti. Lehdessä oli talonvaltausta käsittelevä artikkeli, jonka kaupungin ylin johto julisti pannaan, ja artikkelin sivut jouduttiin liimaamaan yhteen. Alkuperäisestä lehdestä tuli keräilykappale. Helsingistä tulee myös nyt jo hauskana pidettävä tiedonleviämisesimerkki. *Aku Ankka* -lehdestä nousi haloo, joka huomioitiin mm. *Times*-lehdessä. ”Helsingin nuorisosiainkeskus pääsee lehtiotsikoihin kieltäessään *Aku Ankan* tilaamisen nuorisotaloille, koska Aku Ankan ja lineksen suhde nähdään epäsiivehlisenä.” (<http://nk.hel.fi>, 14.10.2009.)

Nuorten omat sivut tai sivu paikallislehdissä välittävät myös tietoa nuorista ja nuorille. Tällaisia sivuja on ollut, ja suurimmaksi osaksi on edelleen, kaikissa suuremmissa paikallissanomalehdissä. *Kuusankosken Sanomissa* Nuorten sivu ilmestyi kerran kuukaudessa parin vuoden

ajan jo 1960-luvulla (Heikki Hämäläinen, 6.10.2008). Nuorten palstoista puhuttaessa ei voi ohittaa Uma Aaltosen (1940–2009) palstoja eri lehdissä. Suurin osa lukijoista muistaa Uman hevospalstat erityisesti *Hevosshullu*-lehdessä, mutta hän piti pitkään palstaa mm. *Anna*-lehdessä sekä monissa sanomalehdissä (esim. *Kouvolan Sanomat*, *Salon Seudun Sanomat*, *Satakunnan Kansa*, *Savon Sanomat* ja *Vaasa*). Uma kiersi myös kouluja ja varuskuntia antaen nuorille mm. seksuaalivalistusta. Toimittajana hän oli monessa mukana, esimerkiksi nuorten Poppeli-radio-ohjelmassa, jonne nuoret kirjoittivat kokemuksistaan, sekä monissa televisio-ohjelmissa. Kirjailijana Aaltosen aiheina olivat eläimet ja nuoret. (Aaltonen/Nuoperi.)

uma aaltosella oli monessa lehdessä oma nuorten palsta. Vaasa, 10.4.1983. uma aaltonen/nuoperi.

Seurustelu on nuoria kiinnostava aihe, ja siitä kysyttiin paljon myös umalta. uma aaltonen/nuoperi.

Nuorten sanomalehtiviikko oli vuonna 2010 järjestyksessä viidestoista. Koululaiset kirjoittavat viikon ajan juttuja lehtiin. Lehtien verkkosivuilla pystyvät toimittamiseen osallistumaan kaikki koululaiset erilaisten tehtävien avulla. ”Mediakasvatusseuran vuonna 2008 opetusministeriölle tekemän selvityksen mukaan sanomalehtiviikko on mediakasvatushanke, jolla on suuri tavoittavuus. Sanomalehtiviikon tarkoituksena on tarjota kaikille oppilaitoksille mahdollisuus keskittyä sanomalehtiin joko painettuina tai verkossa. Lehdet tarjoavat viikon aikana nimenomaan kouluja ja nuoria lukijoita varten suunniteltua aineistoa.” (Kouvola Sanomat, 8.2.2010.)

Nuorten itsensä tekemiä lehtiä on ollut 1950-luvulta alkaen. Tästä hienona esimerkkinä on Kiteen *Kivikirkon kaiku*, joka mainittiin jo aiemmin. Raahessa *Nuorisoviikko*-lehti ilmestyi kymmenisen vuotta aina 1980-luvun puolivälistä alkaen (Teija Haapaniemi, 11.11.2008). Varkaudessa suunnitelmat olivat suuret, mutta todellisuudessa Käry-lehteä valmistui vuonna 1965 vain yksi numero, ja siitäkin tuli tappiota (Hämäläinen 2006, 163). *Nuori Merikarvia* oli seurakunnan nuorten julkaisema lehti vuosina 1962–1963 (<http://kirjasto.utu.fi>, 12.2.2010). Raisiossa julkaistiin 1970-luvun alussa *Ritiratikaalia* (Tuominen 2005, 50), *Lieksan nuortenlehti* alkoi ilmestyä vuonna 1973 ja *Nuorten Mikkeli* vuonna 1976 (Matti Pekkarinen, 29.9.2008). Jyväskyläläinen *Painovirhe* on nuorten voimin toimitettu verkkolehti. Toimittajat ovat käyneet nettilehtikurssin, mutta muuten lehdentekoon voi osallistua kuka vain asiasta kiinnostunut. Nuoret ideoivat, tuottavat ja valitsevat tekstit ja kuvat sekä päättävät ulkoasusta itse. Kymmenvuotias nettilehti ilmestyy Laturin sivuilla. (Ijäs, 2003, 34; www3.jkl.fi/nuoriso/painovirhe/, 22.2.2010.)

Nuorisotoimien omia tiedotuslehtiä ilmestyi jo 1940-luvulta alkaen, erityisesti seurakuntien nuorisotyön aikaansaannoksena. Yksittäisiä lehtiä on painettu mm. Turussa, missä vuonna 1979 ilmestyi *Nuorten Turku* (Leena Aho, 8.1.2009). Pitkäkestoisempia lehtiä olivat mm. *Nuori Tampere*, joka ilmestyi vuosina 1948–1956 Tampereen luterilaisten

nuori pori -lehteä on
tehty jo 15 vuotta.
porin vapaa-aikatoimi.

Pekka Selenius

KUINKA NUORISOLAUTAKUNTA TOIMII NUORTEN PUOLESTA?

**HIESTIJÄ
NUORISOLAUTAKUN-
TASÄÄLLÖSTÄ**

Muutkin nuorelle on varmasti
tunnettu, että nuorisolautekunta
on nuoren oma ajatus Nuori-
solautakunta on nuorisolautekunta
nuorisolautekunta on nuorisolautekunta
nuorisolautekunta on nuorisolautekunta

Jotta tämä laajalukien välin
nuorisolautekunta on nuorisolautekunta
nuorisolautekunta on nuorisolautekunta
nuorisolautekunta on nuorisolautekunta

kaikkien urheilun ja vapaa-
ajan...
Nuorisolautekunta on nuorisolautekunta
nuorisolautekunta on nuorisolautekunta

Nyt, kun nuorisolautekunta on
nuorisolautekunta on nuorisolautekunta
nuorisolautekunta on nuorisolautekunta

TÄHÄN PYRITÄÄN

Lisää avointa nuorisotoimintaa

Vanhan sotilaskodin ovet ovat jo
päättäneet aikaa olleet nuori-
solautakunta on nuorisolautekunta
nuorisolautekunta on nuorisolautekunta

Nuorisolautekunta on nuorisolautekunta
nuorisolautekunta on nuorisolautekunta
nuorisolautekunta on nuorisolautekunta

nuori, että tiistai-iltana oli nuori-
solautakunta on nuorisolautekunta
nuorisolautekunta on nuorisolautekunta

Nuorisolautekunta on nuorisolautekunta
nuorisolautekunta on nuorisolautekunta
nuorisolautekunta on nuorisolautekunta

nuorten Mikkeli 1/1978.
Matti pekkariinen.

seurakuntien julkaisemana. Forssassa *Nuorisolautakunnan julkaisuja* on toimitettu vuodesta 1966 alkaen; *Nuori seurakunta* ilmestyi Alatornion seurakunnan toimittamana vuosina 1975–1976. (<http://kirjasto.utu.fi>, 12.2.2010.) *Nuori kurulainen* -lehti ilmestyi vuosina 1977–1987 vapaa-aikasihteerin toimittamana. Paikallinen kirjasto miettii mahdollisuutta ottaa lehdet kotiseutukokoelmaansa, sillä tuon ajan lehdet kiinnostavat edelleen. (Tanja Härkönen, 17.2.2010.) Naantalın kaupungin sivistystoimen tiedotuslehti *Nasta* on huomionnut nuoret menovinkeillään ja toimintaesittelyillään vuodesta 2005 lähtien (<http://kirjasto.utu.fi>, 12.2.2010). Porissa *Nuori Pori* -lehti on ilmestynyt jo 15 vuotta. Se postitetaan kaikille 6–18-vuotiaille ja sitä jaetaan kouluihin ja kirjastoihin. Painosmäärä on suuri, 15 000 kappaletta. (Terttu Saarinen, 12.2.2010.) Oulussa painosmäärät olivat vielä suurempia:

 NuoriOulu-lehti ilmestyi ensin tabloid-kokoisena [vuodesta 1985 alkaen] ja myöhemmin A4-kokoisena. Se jaettiin kaikkiin talouksiin Oulussa, 60 000 kpl painoksena. Lehti esitteli nuorisoihminen-keskuksen toimintaa, ja silloin tällöin meillä oli teemanumeroita mm. järjestöt, työpajat, nuorisotiedotus, kv-toiminta. Lehti ilmestyi kerran tai kaksi vuodessa. Kirjoittajina olivat niin nuorisotyöntekijät, järjestöjen aktiivit, lautakunnan jäsenet ja jopa apulaiskaupunginjohtaja. Toimittaminen oli mielenkiintoista ja haastavaa. Minä ja Jaana Fedotoff taisimme jollain lailla pistää sormemme ja osaamisemme lähes jokaiseen numeroon. Valitettavasti lehden ilmestyminen loppui vuonna 2001, jolloin syyskuussa ilmestyi viimeinen numero. Syynä lopettamiseen oli osittain raha, ymmärtämättömyys markkinoinnin tärkeydestä, voimavarojen ehtyminen ja kaupungin ohjeet erillisten hallintokunta-kohtaisten julkaisujen tuottamisesta. (Paula Kariniemi, 12.2.2010.)

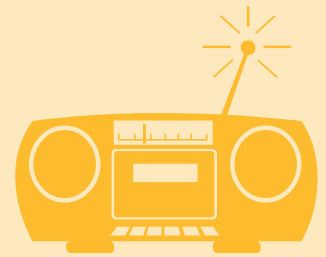
Suurempien kaupunkien nuorisotoimet ovat julkaisseet myös omaa henkilökuntalehteä. Turussa lehden nimenä oli *Nuoruudeksi*. Lehden tavoitteena oli esitellä ja kertoa henkilökunnalle laajemmin nuorisotoimen tapahtumista. Lehti ilmestyi vuonna 1988, mutta juttujen puutteessa sen toimittaminen lopetettiin. Tiedotteita henkilökunnalle jaetaan edelleen. Vuosien 1998–2002 tiedotteiden nimenä oli HEVI. (Leena Aho, 15.2.2010.)

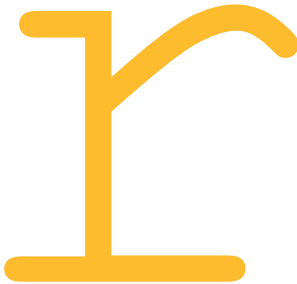
Radio ja televisio

Vuonna 1917 rakennettiin Tampereen Teknillisessä Opistossa radioasema, jolla kuunneltiin eetterissä liikkuvia aaltoja. Tästä alkoi suomalaisen radion eteenpäinmeno. Suomen Yleisradio Ab aloitti toimintansa vuonna 1934, mutta lasten ja nuorten ohjelmia kuunneltiin radiosta jo 1920-luvulta lähtien, kun Markus-setä aloitti Lastentunnit vuonna 1927. Tätä iloa kesti 30 vuotta, sillä Markus-setä lopetti vasta vuonna 1956. Nuorten Sävellahja ilahdutti puolestaan 1960-luvun lopulta 1980-luvulle. Ohjelmaan saivat nuoret lähettää terveisiään ja toiveitaan. Kouluradiosta (1934–1989) sai paljon ohjeita ja vinkkejä terveydestä työnteekoon. (yle.fi/elavaarkisto.fi, 3.2.2010.) Kouluradio järjesti myös kirjoituskilpailuja (Lyytinen 1996, 114). Uusien ohjelmaformaattien kehittäminen alkoi 1960-luvulla, ja 1970-luvulla ohjelmiin tulivat Nuorten Taidetapahtumat ja Koulun Suurjuhlat, myös television puolella. Rock-radio aloitti vuonna 1980 ja Radio Mafia vuonna 1989. (Pilke 2009, 79–82.) Paikallisradioissa on ilmoiteltu nuorten menovinkkejä eri puolilla Suomea.

Kylli-täti tuli televisioon 1950-luvulla, ja hänen siveltimenjälkeään seurattiin pitkään ja hartaasti. Viimeinen tv-esiintyminen Kylli Koskella oli vuonna 1996. Tenavatuokiota piti puolestaan koko 1960-luvun Arja-täti. 1970-luvulla television lastenohjelmat olivat erityisen kasvattavia, sillä viihdyttäminen oli karsittu minimiin. Vuonna 1977 aloitti Pikku Kakkonen, joka kokosi yhteen kaikki lapsille tarkoitetut ohjelmat ja ohjelmasarjat. Pikku Kakkostakin on saanut siis seurata jo yli 30 vuotta! Seuraavalla vuosikymmenellä lapset saivat katsoa seikkailusarjoja kuten Susikoira Roi sekä Pertsu ja Kilu. Allu Tuppuraisen Rölli-hahmo aloitti seikkailemisen vuonna 1986 ja jatkoi vielä 16 vuotta. 1990-luvulla lasten ohjelmien määrä lisääntyi ja suosittuja olivat erilaiset sirkusohjelmat. Jokeri Pokeri Box! (www.yle.fi/elavaarkisto, 3.2.2010.) 2000-luvulla lasten ja nuorten huomiosta kilpailevat myös kaupalliset kanavat, ja viihdetarjonta on lisääntynyt mm. lasten omilla kanavilla. Viihdeohjelmien lisäksi radiossa ja televisiossa on ollut säännöllisesti ohjelmia, joiden aiheena ovat nuoret tai joissa nuoret ovat voineet kysyä heitä askarruttavia asioita (mm. Uma Aaltosen ohjelmat/Nuoperi).

Tapahutumat

aina-, dia- ja elokuvaesityksiin saatiin nuoria lähinnä järjestöjen, mutta myös julistemainonnan kautta. Oulussa nuorisotyölautakunnalle oli hankittu rainakone jo vuonna 1951. Sitä lainattiin järjestöille siten, että kunnan nuorisosihteeri oli mukana koneenkäyttäjänä.

Rainojen näyttäminen olikin kysyttyä puuhaa, ei ainoastaan nuorisojärjestöjen tilaisuuksissa vaan myös aikuisten järjestöissä. Kävin esimerkiksi joka syksy Pelastusarmeijassa näyttämässä nuorisotyöhön liittyviä rainoja. (Askonen 2004, 48.)

"Raina on 35 mm:n kinofilmille kopioiduista kuultokuvista muodostuva sarja, kuvanauha. Tällaista nauhaa esitettiin kuvanheittimellä eli rainakoneella. Rainoja käytettiin kouluopetuksessa ja erilaisessa tiedotustoiminnassa. Sen syrjäyttivät myöhemmin diat." ([http://fi.wikipedia.org/wiki/Raina_\(valokuva\)](http://fi.wikipedia.org/wiki/Raina_(valokuva)), 14.4.2010.)

Usein kouluillakaan ei ollut hankittuna omia raina- tai elokuvakoneita, joten nuorisosihteeri sai näyttää mm. raittiuselokuvia oppilaille. Ebba Askonen muistelee, miten sai näyttää samaa filmiä monta kertaa peräkkäin, jotta kaikki Oulun Keskuskansakoulun 600 oppilasta näkivät filmin (Askonen 2004, 48). Se, mitä nuorille sai esittää, oli jatkuvasti valtion nuorisotyölautakunnan tarkastuksen alaisena. Esimerkiksi vuoden 1953 maaliskuussa se tarkasti kaksi nuorisorikollisuutta ja siveellisyysongelmia käsittelevää elokuvaa. Kummatkin elokuvat nuorisotyölautakunta hylkäsi sopimattomina, mutta korkein hallinto-oikeus hyväksyi toisen esityskelpoiseksi valituksen jälkeen. (Valtion nuorisotyölautakunnan toimintakertomukset vuosilta 1948–56.)

Myös nuorisoviikot ja harrastenäyttelyt sekä henkisten kilpailujen järjestäminen vaativat paljon tiedottamista ja opastamista. Turussa viimeisimmät nuorisoviikot järjestettiin vuosina 1985 ja 1986 (Leena Aho, 8.1.2009). Näistä tapahtumista muistoina ovat monet julisteet. Paljon järjestettiin myös muita tapahtumia ja näyttelyitä. Maamme ensimmäiset Modernin Kulttuurin Päivät pidettiin Varkaudessa 6.–8.9.1963. Esillä oli vaikuttava valikoima suomalaista modernia taidetta (mm. Carlstedt, Kärkkäinen, Pusa, Vanni), mutta myös ranskalaista ja amerikkalaista taidetta esiteltiin, ja taiteesta myös esitelmöitiin. Se, mistä päivät kuitenkin tulivat kuuluisaksi, oli avajaisissa syntynyt sanaharkka, jonka seurauksena avajaispuheen pitäjä, opetusneuvos Yrjö Kallinen, poistui paikalta, Yleisradio vanavedessään. Valtakunnallinen palstatila lehdissä oli näin taattu. (Hämäläinen, 2006, 141.)

näyttelyjuliste vuodelta 1996.
Turun nuorisosaasiainkeskus.

nuoperin kokoama näyttely kiersi kuntia neljä vuotta.

Omien näyttelyiden lisäksi pystyi kiertonäyttelyitä tilaamaan mm. Nuorisotyöntekijäin Liitolta ja Unescolta (Mauri Pirilä, 6.11.2008). Usein nämä näyttelyt tukivat tilaavan paikkakunnan omia pienimuotoisempia näyttelyitä tai toivat näkyvyyttä eri tapahtumiin. Tilattu näyttely on jäänyt myös Pohjois-Karjalassa nuoriso-ohjaajana aloittaneen Väinö Sinervon mieleen, sillä hän muistelee asiaa työelämäkerrassaan näin: "Yhtenä erikoisuutena kannattaa mainita varsin suuri YK:n ja Unescon toimintaa esittelevä valokuvänäyttely, joka täytti kunnan virastotalon valtuustosalit ja käytävät. Kyllä siinäkin riitti ihmettelemistä" (Sinervo 2007, 16). Nuoperi teki oman nuorisotyön 60-vuotisjuhlavuosinäyttelyn vuonna 2005. Myös tämä näyttely rakennettiin tukemaan eri paikkakuntien oman nuorisotyön esittelyä. Lisätietoa nuorisotyöstä antoi näyttelyä varten tehty esite (Heikkinen 2004). Neljän vuoden ajan näyttely kiersi Suomen kunnissa. Espoon Otaniemessä järjestettiin jo vuonna 1967 suuri Nuoriso67-näyttely osana ensimmäistä nuorisokonferenssia (Nerelli 1984, 79).

Nuoriso esiin -operaatio järjestettiin vuonna 1965 Suomen Nuorisotyöntekijäin Liiton aloitteesta. Sen tarkoituksena oli kiinnittää huomio nuorisoon, nuorisotyöhön ja nuorten harrastuksiin ja näin lisätä em. asioiden arvostusta. Tempauksilla kerättiin mm. paperia, josta saadulla rahalla hankittiin Suomen Punaiselle Ristille viisi sairaautoa. Moottoriajoneuvojen lisääntyminen sai aikaan myös liikennekilpailujen esiintulon. Näitä kilpailuja järjestivät valtion nuorisotyölautakunta ja liikenneturvallisuustyön keskusjärjestö Talja. (Nerelli 1984, 76–77.)

Taljan liikennekampanjaa vuodelta 1966.
Liikenneturva.

Liikennekilpailujuliste vuodelta 1969.
Liikenneturva.

Itsenäisyyspäiväjuhlien järjestämiseen osallistuminen on monen kunnan nuorisotoimen, seurakunnan ja järjestön suuri voimainponnistus. Käytännön järjestelyt vievät runsaasti aikaa, mutta väkeä paikalle, erilaisiin kulkueisiin ja juhlatapahtumiin, saadaan tiedottamalla. Ja tapahtumat ovat ikimuistoisia.

Perinteisiin kuului myös aina iltatilaisuus Kymen Lukon aukiolla [Kouvola]. Seppelten laskun, puheiden ja musiikin lisäksi ohjelmaan kuului nuorten soihtukulkue läpi kaupungin keskustan.

Tämän kulkueen organisointi kuului minulle. Palokunta täytti soihtut ja vastasi niiden sytytyksestä. Poliisi ohjasi liikennettä, ja me marssimme. Nuorisoa oli satamäärin mukana järjestöryhmittäin, ja vapaasti mukaan liittyneinä. Nuorten osallistuminen juhlatilaisuuteen oli mieliin painuva näky, joka varmasti muistetaan. (Kärkkäinen 2009, 15.)

Muistelen muutamia paikkakuntamme [Kitee] arvokkaita itsenäisyyspäiväjuhlia. Ohjelmassa oli myös nuorten puheenvuoro, jossa puhuja ryhdikkästi kertoi siitä, mitä itsenäisyys merkitsee sen päivän nuorelle. Se oli vaikuttavaa kerrontaa, jota moni vanhempi kuunteli ihan kyynel silmäkulmassa. (Kejonen 2009, 75.)

Mainosten avulla nuoret löytävät tekemistä. Helsingin nuorisosiain-keskus.

rock veti lahtelaista nuorisoa
Mukkulan nuorisotalolle.
Lahden nuorisopalvelut, 1992.

Talviriehakutsu Yyteriin.
porin vapaa-aikatoimi.

**NUORISOTOIMISTO
JÄRJESTÄÄ**

Talvipäivän Tempaus

RANTASIPI YYTERISSÄ 4.3.1979 KLO 10.00-15.00
SUNNUNTAI

OHJATTUA LIIKUNTAA
• LUISTELUA TRI SÄHLYPALLON
• HIIHTO
• PULKKALASKETTELUA
OMAT VÄLINEET MUKAAN

KLO 12 JÄLKEEN ILMAINEN SAUNA!
PYVHE JA SIMMARIT MUKAAN.

PIIRRETTYJÄ NON-STOP ELOKUVIA
KLO 12.00-15.00.

MAHDOLLISUUS PIKKU VÄLIPALAAAN
ULKONA
MAKKARA 2:-
MAKKARAKEITTO 5:-
KUUMAMEHU 4:-

JÄ SEISOVASTA PÖYDÄSTÄ PERHELOUNASPÖYTÄ KLO 12-16 ja 27:-
SUURPERHE-ETU **PERHE-ETU**
4-7 henkiset perheet/lapset alle 12v. alle 5-vuotiaat veloituksetta
Koko perheen paketti 75:- sis. bari.palk. 5-12 vuotiaat 7:-

Nuorten Talkoot

kaislojen keräystä mattoja varten. Sotilaspojat olivat osa nuorten talkoot-järjestelmää, joka toimi vv. 1941–1949 koko Suomessa. Nuoret antoivat työpanoksensa erilaisissa tehtävissä aina vaatekeräyksistä käpyjen kokoamiseen. Ilmari Rinne oli Turun alueen organisoiija. Ilmari Rinne/Nuoperi.

Nuorten Talkoot -nimike on yleisemmin liitetty viime sotien aikaisiin talkootempauksiin, joissa nuoret antoivat oman panoksensa sotaponnisteluihin. Nuorten Talkoot ry:n kautta nuoret auttoivat sodassa olevaa Suomea. Vuonna 1941 perustettiin Suomen Nuorison Iskujoukot, mutta myöhemmin nimi muutettiin Nuorten Talkoot ry:ksi, ja siihen kuuluivat kaikki Suomen merkittävimmät nuorisjärjestöt. Toiminta oli valtakunnallista ja se jakautui moniin eri piireihin kahdeksan vuoden ajan (1941–1949). Toiminta hyödynsi luonnon antimia teollisuuden ja kotitalouksien tarpeisiin. Kerätyn lumpun, käpyjen ja

kaislojen sekä tehtyjen halkomottien mukaan nuoret saivat itselleen rintamerkin. Merkki oli joko kullattu, hopeoitu tai rautainen, työsuorituksesta riippuen. Talkooliikkeellä oli myös kasvatuksellinen tarkoitus, joten keräily-, säästäväisyys- ja työkampanjat tulivat osaksi kouluelämää. Opettajat ohjasivat toimintaa myös loma-aikoina. Nuorille tiedottaminen tapahtui lähinnä koulujen ja ”puskaradion” kautta, mutta luonnollisesti virallinen tiedonkulku tapahtui postin välityksellä. Myös sanomalehdissä ilmoitettiin talkoiden tavoitteista ja tarvittavista tuotteista. Talkoiden suojelijana oli 1940-luvulla presidentti Risto Ryti, jonka vuonna 1941 sanomalehdissä ilmestynyt tervehdys kannusti nuoria työhön: ”Nuoriso, joka kunnioittaa työtä, on kansakunnan ilo ja toivo” (Nuorisotyö 2/89). Kotijoukkojen esikunnan sotilaspoikatoimisto julkaisi omaa *Sotilaspoikajohtaja*-lehteä vuonna 1944 (<http://kirjasto.utu.fi>, 24.2.2010). Nuorten Talkoiden Kannatusyhdistys perusti myöhemmin Suomen Nuorten Opintorahaston, joka merkittiin säätiörekisteriin vuonna 1952. (www.uta.fi/kirjasto/kokoelma/nuorten_talkoot.php, 14.10.2009; yle.fi/elavaarkisto 14.10.2009; Heikkinen 2009, 191.)

Nuorten talkoot toi takaisin 1990-luvun lama. Talkoot olivat Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry:n tapa edistää nuorten yhteiskunnallista osallistumista ja työllistymistä. Kampanjaa tehtiin esimerkiksi työtorien verkostolla, työpajatoiminnan kehittämisellä, osuustoiminnan ja yritystoiminnan edistämiseksi, kansainvälisen opiskelun ja au pair -toiminnan tietoutta ja palveluita lisäämällä, leireillä, koulukeräyksillä, luomalla Kisällirahasto sekä paikallisten nuorisostrategioiden luomisella ja edistämiseksi. Nuorten Talkoot -kampanja toimi vuosina 1993–1994. (Esim. Nuorisotyö 2/93, 16.)

keräily kannattaa. Työnuoriso 8/1943. kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön nuorisotyövoimatoimisto. Turun yliopiston kirjasto.

Nuorisonohjaajapäivät

Tietoa, neuvontaa ja koulutusta tarvitsevat myös nuorisotyöntekijät, oman lehtensä lisäksi. Opetus- ja sosiaaliministeriö järjestivät kuntien nuoriso- ja raittiusohjaajien neuvottelupäivät jo vuonna 1950 Helsingissä. Näitä päiviä voinee pitää alkusoittona tuleville nuorisonohjaajapäiville. (Seija Majanen, 28.1.2009.) Ensimmäiset valtakunnalliset Nuorisonohjaajapäivät pidettiin vuonna 1959 Turussa. Kutsu päiville ja niiden tunnelmista kertominen välittyi kiinnostuneille mm. *Nuoriso-ohjaaja*-lehden kautta.

Maamme ensimmäiset koko maata käsittävät nuorisonohjaajapäivät pidettiin Suomen Turussa tammikuun 23.–25. päivinä 1959. Nuorisonohjaajien kokoonkutsujina olivat opetusministeriö, valtion nuorisotyölautakunta ja sosiaaliministeriön raittius- ja alkoholi-asianosasto. Käytännöllisistä järjestelyistä vastasi Suomen Nuorisotyöntekijäin Liitto ja suurimman helteen kantoi Turun SeKaVa eli seurakuntien, kaupungin ja vapaiden järjestöjen päätoimiset ohjaajat. (Nuoriso-ohjaaja 2/59.)

Nuorisonohjaajapäivillä on ollut varsin monta nimeä kuluneiden vuosikymmenten aikana, ja eri nimet ovat kulkeneet myös rinnakkain. 1950–1960-luvuilla päiviä järjestettiin kahden vuoden välein, mutta myöhemmin tahti kiihtyi ja niitä saatettiin järjestää kaksikin kertaa vuodessa. Useimpina kertoina näitä päiviä on ollut järjestämässä nuorisotyöntekijöiden edunvalvontajärjestö, ensin Suomen Nuorisotyöntekijäin Liitto ja nykyisin Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry. Yhteistyökumppanit ovat vaihdelleet järjestävästä paikkakunnasta riippuen. Nykyisin nuorisotyöpäivät järjestetään joka toinen vuosi eri paikkakunnilla ja joka toinen vuosi päivät pidetään risteilyn merkeissä. Mielenkiintoinen yksittäinen seminaari löytyy vuodelta 1963, jolloin STTK (toimihenkilöiden keskusjärjestö) järjesti nuorisotyöntekijäin teollisuusseminaarin. (Nuorisonohjaaja ja Nuorisotyö-lehdet 1959–2009.)

**ALLIANSSI-
RISTEILY**
NUORI KULTTUURI 40 v
17-18.3.2010 m/s Baltic Princess

www.alli.fi/risteily

nuorisotyöpäivistä
nautitaan joka toinen
vuosi risteillen.
Suomen nuorisoyhteistyö
allianssi ry, 2010.

Kirkon lapsi- ja nuorisotyön neuvottelupäivillä on pitkä historia, sillä niitä on pidetty joka vuosi jo 1930-luvulta lähtien. Järjestämisvastuu siirtyi Kirkon nuorisotyön keskukselle vuonna 1954. Vain vuonna 1994 päiviä ei pidetty; silloin ne peruttiin laman vuoksi. Alun perin päivät tunnettiin nuorisotyön neuvottelupäivinä, mutta vuonna 1998 lapsityö yhdistettiin niihin. Nykyisin päiviä järjestää Kirkkohallituksen kasvatusta ja nuorisotyö. (Ritva Pajunen, 5.2.2010.)

nuorisopäivät

ta Vam-
ko. Sen
oli tuftu
alanpal-
hteydes-
tyi kohti
onaertin
tyvä ilo,
vapaut-
astui eh-
dottavien
isti suun-
essa ja
atti ruot-
o, joka
notatti
huuliseen,
olta, ai-
sillä että

Kuusankosken kirkon nuorisokuoro teki Kirkon nuorisopäivillä rajun urakan. Se aloitti perjantai-iltana omalla konsertilla, lauantai-kesä TV-jumalanpalveluksessa kuoro oli avustamassa, iltapäivillä se lausui nuorisokonsertissa pölyhallissa.

Töitä riitti, mutta oli kuoroilla siihen myös kantia ja kokoa. Ja kaiken jatkoksi lähtivät kuusankoskelaiset sunnuntai-illan ajamaan kohti Helsinkiä, hengellisen nuorisomusiikin festivaaleille. Laulamaan, kuinka muuten.

Samalla toivottelivat kuorolaiset nuorten suuntaavan kätseensä jo nyt kohti ilää, Haminaa ja Venkälähdelle. Siellä tavataan. Ensi vuonna. Kirkon nuorisopäivillä. Ilolla.

pistis 5/1974. nuorten keskus ry.

Valtakunnalliset nuorisonohjaajapäivät, nuorisotyökonferenssit, nuorisotyöntekijäpäivät ja nuorisotyöpäivät

- 1959 nuorisonohjaajapäivät, 23.-25.1., Turku
- 1961 nuorisonohjaajapäivät, 17.-19.2., Tampere
päivien nimenä on mainittu myös raittius- ja nuorisonohjaajapäivät
- 1963 nuorisonohjaajapäivät, 25.-27.1., Mikkeli
Järjestäjänä Suomen nuorisotyöntekijäin Liitto, osallistujia lähes 200
- 1965 nuorisonohjaajapäivät, 22.-24.2., Vaasa
- 1967 nuorisonohjaajapäivät, 3.-5.2., kouvola
- 1969 nuorisotyöntekijäpäivät, 7.-9.3., oulu
- 1970 iV Valtakunnallinen nuorisokonferenssi, 22.-24.5., pori
- 1971 nuorisotyökonferenssi, 30.-31.5., kuopio
- 1971 Vii nuorisotyöntekijäpäivät, 12.-13.3., Helsinki
Järjestäjinä opetusministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, kirkon nuorisotyön keskus ja Suomen nuorisotyöntekijöiden Liitto
- 1973 Vii nuoriso- ja Viii nuorisotyöntekijäkonferenssi, 4.-6.5., Turku
Järjestäjänä Suomen nuorisotyöntekijöiden Liitto, opetusministeriö, Turun ja porin läänin nuorisolautakunta sekä Turun nuorisolautakunta
- 1974 Valtakunnallinen nuorisotyökonferenssi, 4.-5.5., oulu
- 1975 nuorisotyökonferenssi, 26.-27.4., Seinäjoki
- 1977 nuorisotyökonferenssi, 20.-21.5., Tampere
- 1978 nuorisotyökonferenssi, 6.5., Joensuu
osallistujia 150
- 1979 nuorisotyökonferenssi, 20.-21.4., Vaasa
- 1981 nuorisotyökonferenssi, 23.4., kuopio
noin 600 osallistujaa
- 1982 nuorisotyökonferenssi, 3.-4.6., rovaniemi
- 1983 nuorisotyökonferenssi, 21.-22.4., Mikkeli
- 1984 nuorisotyökonferenssi, 1.-2.3., Helsinki
noin 700 osallistujaa

- 1985 nuorisotyökonferenssi, 19.-20.4., pori
Järjestäjinä porin kaupunki ja opetusministeriö
- 1986 nuorisotyökonferenssi, 17.-18.4., kajaani
päivien nimenä on mainittu myös nuorisotyöntekijäpäivät
- 1987 nuorisotyöntekijäpäivät, 5.-6.11., Vaasa
- 1988 nuorisotyökonferenssi, 28.-29.4., Turku
Järjestäjinä nuorisotyön keskus, opetusministeriö ja Turun nuorisolautakunta
- 1989 nuorisotyökonferenssi, 26.-27.4., oulu
Järjestäjinä kansalaiskasvatuksen keskus ja oulun kaupunki
- 1989 nuorisotyöntekijäpäivät, 22.-23.11., Hyvinkää
Toisena päivänä tapahtuma siirtyi Helsinkiin educa-messuille
- 1990 nuorisotyökonferenssi, 25.-26.4., Jyväskylä
Järjestäjänä nuorisotyön keskus
- 1990 nuorisotyöntekijäpäivät, 8.-9.11., pori
- 1991 nuorisotyökonferenssi, 7.-8.5., Lahti
Äksön-messujen yhteydessä
- 1991 nuorisotyöntekijäpäivät, 24.-25.10., espoo
Järjestäjänä nuorisotyön keskus ry
- 1992 nuorisotyökonferenssi, 21.-22.5., espoo
up to europe -messujen yhteydessä
Järjestäjinä kansalaiskasvatuksen keskus, espoon kaupunki ja opetusministeriö
- 1993 nuorisotyökonferenssi, 12.-13.5., Seinäjoki
Järjestäjinä Suomen nuorisoyhteistyö allianssi ry, Seinäjoen kaupunki ja opetusministeriö
- 1993 allianssi-risteily, 7.-8.9.
- 1994 nuorisotyö '94, Varkaus
uudenlainen koulutustapahtuma nuorten kanssa työskenteleville,
nuorison taidetapahtuman yhteydessä
- 1995 allianssi-risteily, 20.-21.4.
- 1996 allianssi-risteily, 27.-28.10.
- 1997 nuoriso 1997 -koulutustapahtuma, 6.-7.11., Helsinki
Järjestäjinä Helsingin nuorisoasiainkeskus, aseman Lapset ry ja nuorisoyhteistyö allianssi ry
- 1998 allianssi-risteily, 7.-8.10.
- 1999 nuorisotyöntekijäpäivät, 4.-5.11., Vantaa
Järjestäjänä allianssi ry
- 2000 allianssi-risteily, 13.-14.4.
- 2001 nuorisotyöpäivät, 8.-9.11., Mikkeli
- 2002 allianssin 10-vuotisjuhlariisteily, 18.-19.4.
- 2003 nuorisotyöntekijäpäivät, 7.-8.5., Tampere
- 2004 allianssi-risteily, 22.-23.4.
Mainoksissa nimetty myös allianssin laivaseminaariksi
- 2005 nuorisotyöpäivät, 28.-29.4., Turku
- 2006 allianssi-risteily, 16.-17.3.
- 2007 nuorisotyöpäivät, 25.-26.4., Jyväskylä
- 2008 allianssi-risteily, 12.-13.3.
- 2009 nuorisotyöpäivät, 23.-24.4., oulu
- 2010 allianssi-risteily, 17.-18.3.
- 2011 nuorisotyöpäivät, 14.15.4., Mikkeli

(Nuorisonohjaaja- ja Nuorisotyö-lehdet 1959-2009; www.alli.fi, 3.2.2010.)

Nuorisokonferenssit ja -messut

Nuorisomessuilla on esitelty nuorille kaikkea maan ja taivaan välillä. Esille ovat päässeet erilaiset harrastukset, opiskeluun ohjaus, työnsaantimahdollisuudet, kansainvälisyys. On esitelty nuorisotoimeja ja sen tuomia mahdollisuuksia yleensä, järjestötyötä unohtamatta. Onpa Äänekoskella järjestetty jopa juustomessuja (Tykl/spa/696). Raahessa nuorisomessuja järjestettiin vuodesta 1963 alkaen aina 1990-luvulle saakka muutaman vuoden välein. 1990-luvulla tehtiin ”Happening” – nuorten koulutus- ja rekrytointimessuja. (Mauri Pirilä, 6.11.2008.) Nuorisomessuja järjestettiin myös mm. Porissa, jossa vuoden 1972 ja 1974 messut olivat suuria järjestötoiminnan esittelytapahtumia. Pienempiä messuja järjestettiin nuorisoviikkojen yhteydessä. (Terttu Saarinen, 12.10.2010.) Seinäjoella nuorisomessut järjestettiin vuonna 1964 (Tykl/aud/55). Helsingissä Nuori osaaja -messut tekivät työhön tutustumisen nuorille helpommaksi. Vuonna 2010 Aktiiviset Nuoret Stadin Asialla (ANSA) järjesti Koillis-Helsingin nuorille kesätyömessut Tapulikaupungin nuorisotalolla (<http://nk.hel.fi>, 14.10.2009.) Turussa nuorisotoimi on osallistunut myös muiden järjestäjien messuille, kuten esimerkiksi Relax-messuille heti niiden alkamisvuodesta 1997 lähtien. Vuoden 2007 tapahtumaa kuvattiin näin:

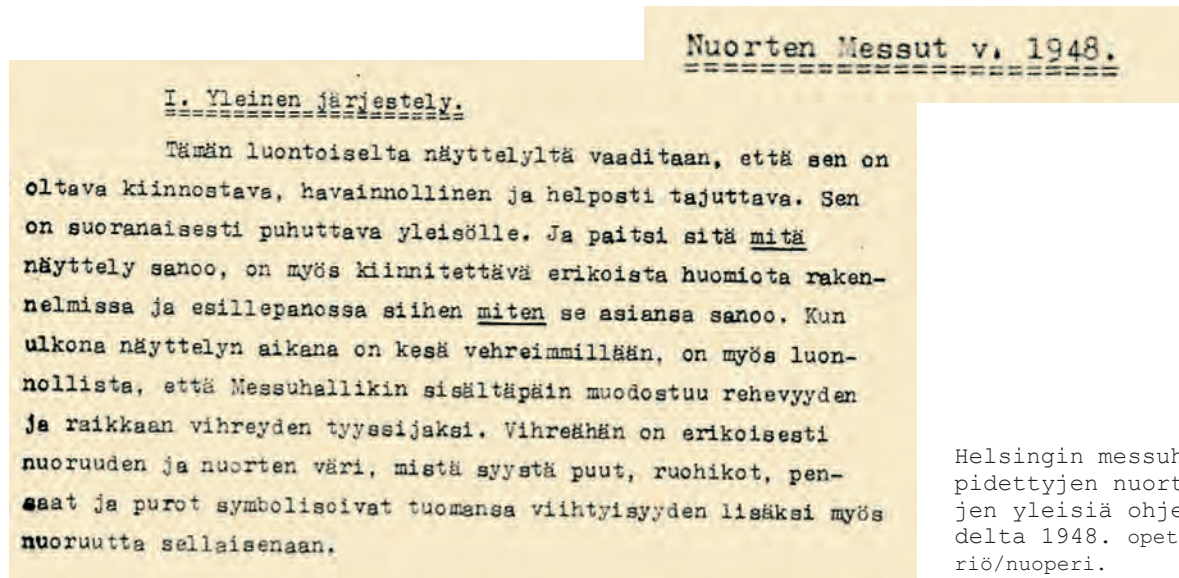
Viihteen lisäksi Relax-tapahtuma tarjosi tuhdin paketin valistusta. Tietoa olivat jakamassa niin eri puolueet kuin poliisi ja AIDS-tukikeskuskin. Kojut kohosivat värikkäinä vihreää nurmikenttää vasten ja vetivät uteliaita puoleensa. Joku kokeili tarkkuusammuntaa muovisella konekiväärillä, toinen pätkäili vastauksia tietokilpailukysymyksiin. (www.turku.fi, 15.2.2010.)

Relax-messuja järjestetään edelleen. Ne on suunnattu 13–19-vuotiaille peruskoululaisille ja lukiolaisille. (Leena Aho, 2.3.2010.)

Siirryttäessä 1990-luvulle alkoivat pienemmät, lähinnä paikkakunta-kohtaiset messut vähetä. Vuonna 1990 järjestettiin ensimmäiset valtakunnalliset Next Step -messut Helsingissä. Näitä messuja järjestää edelleenkin Suomen Ammattiin Opiskelevien Keskusliitto Sakki. Painopiste on opiskelussa ja työn saannissa. (www.sakkinet.fi, 25.1.2010.) Virossa alettiin järjestää vastaavanlaisia messuja Teeviit-nimellä vuonna 1996. Turun nuorisotoimi osallistui näille messuille erityisen ahkerasti; sillä oli oma osasto monena vuonna (1996–2006). (Aho-Lehtinen 2007, 119–121.) Äksön-messuja Nuorisotyön keskus järjesti kahdesti, vuosina 1991 ja 1992 (Nuorisotyö 3/91). Yhtä usein järjesti Allianssi myös Menoksi-messuja (1993–1994), joiden aiheena oli nuorten liikkuvuus (Seija Majanen, 11.3.2010). Myös kristillisiä ja hengellisiä messuja on ollut tarjolla. Esimerkiksi Nuorisokonferenssi YC (Youth Celebration) on helluntaiseurakuntien järjestämä tapahtuma, jossa nuoria kokoontuu Keuruulle viikonlopun ajaksi ”saamaan innostavaa opetusta, kuulemaan loistavaa musiikkia ja ylistämään yhdessä Jumalaa” (www.isokirja.fi/nuorisotoiminnot/yc_2010).

Messut ovat kiinnostaneet nuoria. porin vapaa-aikatoimi.

Helsingin messuhallissa pidettyjen nuorten Messujen yleisiä ohjeita vuodelta 1948. opetusministeriö/nuoperi.

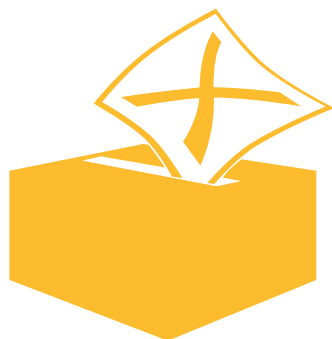
Nuorisovaalit ja -foorumit

Nuorisovaaleja järjestettäessä luotettiin lehdistön lisäksi tiedonvälityksessä erityisesti postiin. Esimerkiksi Varkauden nuorisovaltuustovaalit vuosina 1962–1965 lisäsivät postitusta huomattavasti.

Nuorisovaltuustovaalien edellä kaikille 15–20-vuotiaille lähetettiin ilmoitus postitse vaalipäivistä ja -paikoista sekä kellonajoista ja kehoitus osallistua nuorisovaltuustovaaleihin. Tiedotuslehtinen nuorisovaalien järjestämisestä jaettiin kouluihin ja yleisille paikoille, missä nuoret kokoontuivat. Vaalien ”puolueet” hoitivat itsenäisesti mainontansa, mm. erilaisilla tempauksilla ja ulkomainoksilla. Lehdistö oli hyvin aktiivisesti mukana tehden juttuja eri tilaisuuksista. Valittu nuorisovaltuusto järjesti mm. modernin kulttuurin päivät, jolloin mukaan saatiin koko valtakunnallinen tiedotusverkosto: televisio, radio, sanoma- ja aikakauslehdet aina ulkomaita myöten. Nuorisovaltuusto kiinnosti varsinkin lehdistöä ja radiota. Nuorison kaupunginhallitus järjesti lehdille tiedotustilaisuuksia, joiden kutsut kulkivat nuorisotoimiston eli minun kauttani. Nuorisovaltuusto-organisaation pyörittäminen työllistikin minua eniten. Mutta se oli tehokkain muoto saada tieto menemään suoraan nuorille. (Heikki Hämäläinen, 6.10.2008.)

Nuorisovaalit näkyivät katukuvassa myös Turun nuorisoviikkojen aikana vuonna 1961. Viikkojen yhteydessä pidettiin myös vaalit, minkä vuoksi vaalimainokset levisivät ympäri kaupungin keskustaa. (Tykl/spa/297.)

Ensimmäinen pysyvä nuorisovaltuusto perustettiin Kangasalle vuonna 1995, ja sen jälkeen valtuustoja tai foorumeja on syntynyt eri puolille Suomea noin 200. Näiden vaikuttamisryhmien välisenä yhteistyöelimenä toimii NUVA ry. Joensuun nuorisovaltuusto täytti juuri kymmenen vuotta. Sen kunniaksi nuoret itse kokosivat valtuustotoiminnasta hienon historiikin. Puhe- ja läsnäolo-oikeus kunnan lautakunnissa takaavat sen, että nuoret pääsevät esittämään mielipiteensä asioista.

nuorisovaltuustot juhlivat jo täysiä vuosikymmeniä. Joensuun nuorisotoimi, 2009.

Joensuulaiset nuorisovaltuustot ovat olleet myös aktiivisia tapahtumajärjestäjiä messuista konsertteihin ja kuulemistilaisuuksiin. Valtakunnallinen uutiskynnys ylittyi, kun vuonna 2002 valtuusto järjesti mielenosoituksen 10 euron setelin saamiseksi pankkiautomaatteihin. (Simonen–Sorsa–Vepsäläinen 2009.)

Valtikka.fi-lehti tehtiin vuoden 2007 eduskuntavaaleihin. Suomen nuorisoyhteistyö allianssi ry.

Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry koordinoi nykyisin eduskunta- ja EU-vaalien yhteydessä järjestettäviä nuorisovaaleja. Itse vaalitapahtuman lisäksi järjestetään mm. ehdokaspaneelleja ja Valtikka-kiertueita. Vuoden 2007 nuorisovaalien kolme päätavoitetta olivat nuorten äänestysaktiivisuuden lisääminen, nuorten osallisuuden lisääminen yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa ja nuorten ja nuoruuden nostaminen puheenaiheiksi vaaleissa. Nuorisovaalit järjestettiin tuolloin ammatillisissa oppilaitoksissa, yläkouluissa ja lukioissa, joiden oppilaskunnat ja koulut osallistuivat yhdessä vaalien järjestämiseen. Valtikan koulukierroksille painettiin myös oma *Valtikka.fi* -lehti, jonka painos oli 40 000 kappaletta. (www.valtikka.fi/teema/nuorisovaalit/nuorisovaaliesittely, 25.2.2010; Valtikka.fi -lehti.) Ensimmäiset varjovaalit järjestettiin vuonna 1995. Vaalien järjestäminen on joka kerta oma erillinen projekti, johon haetaan erillisrahoitusta. (Teemu Hanhineva, 1.3.2010.)

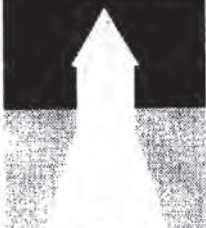
"Suomen Nuorisoyhteistyö - Allianssi ry on valtakunnallinen nuorisotyön palvelu- ja vaikuttajajärjestö. Se on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton edunvalvoja. Sen jäsenenä on yli sata valtakunnallista nuoriso- tai kasvatusalan järjestöä. Allianssi tuottaa palveluita sekä nuorille että nuorisoalan toimijoille." (www.alli.fi, 14.4.2010.)

Varusmiespalvelus- ja matkailuneuvonta

Oulun ensimmäinen nuorisosihteeri Ebba Askonen kertoo, että yksi hänen 1950–1960-lukujen vakio tehtävänsä oli käydä vuosittain, aina helmikuussa, alokkaiden tulojuhlassa Hiukkavaaran kasarmilla. Siellä hän puhui aikuisnuorison kulttuuri- ja harrastemahdollisuuksista Oulussa. (Askonen 2004, 49.) Tällaisia tiedotustilaisuuksia on alokkaille järjestetty muuallakin, mm. Raahessa vuonna 1986 (Mauri Pirilä, 6.11.2008).

Raahessa järjestettiin myös Interrail-opastustilaisuuksia keväisin, jotta nuoret matkaaajat selviytyisivät seikkailustaan maailmalla. Viimeinen neuvontatilaisuus järjestettiin vuonna 1997. (Mauri Pirilä, 6.11.2008.) Interrail-piste toimi myös Turussa 1990-luvulla. Nuorisomatikailijoiden neuvontapiste, Youth travel information point & cafe, on tarjonnut matkailijoille informaatiota ja neuvontaa, ilmaisen reppusäilytyksen, suihkun ja vaatteiden pesumahdollisuuden. Lisäksi tarjolla on ollut lepohuone ja polkupyörien vuokrausmahdollisuus. (Leena Aho, 8.1.2009.)

Tietotaidon
RAAHE

Hyvä elää
ja yrittää

**HEI KAIKKI
INTERREILAAMISESTA
KIINNOSTUNEET!**

Tule Nuorisokeskukseen ke 13.5. klo
18.00 ja saat selville kaiken Interrai-
lista.
Asiantuntijoita mukana.
Tervetuloa!

Raahen nuorisolautakunta

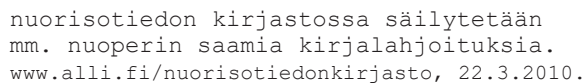
eurooppaan lähtijöitä
kutsuttiin nuoriso-
keskukseen.
raahelainen 10.5.1992.
raahen kaupungin arkisto.

Muutoksen tuulia

nuorisoTietopankki, Allison ja Allianssi

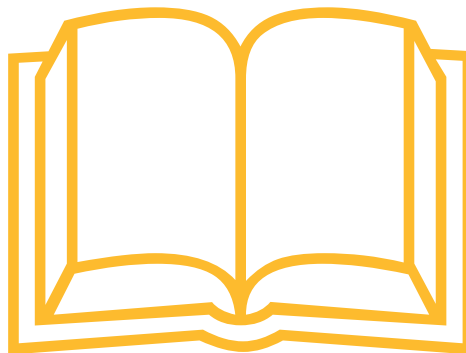
”Kansalaiskasvatuksen Keskus käynnisti helmikuussa 1987 kolmevuotisen kokeilutoiminnan, jonka tehtäväksi määriteltiin: palvella kuntien ja muiden yhteisöjen järjestämää nuorisotiedotusta sekä toimia kansainvälisessä yhteistyössä nuorisotiedotuksen alalla. Toiminta käynnistettiin kartoittamalla kuntien ylläpitämiä tiedotus- ja neuvontapalveluita. Kartoituksen pohjalta syntyi verkosto toimipisteistä, joiden toiminta vastasi nuorisotiedotus- ja/tai neuvontapistettä. Kokeilutoiminnan aikana perustettiin videotex-pohjainen sähköinen viestintäväline, NuorisoTietopankki, palvelemaan nuorisotiedotustoimintaa Suomessa. Kolmen vuoden kokeilutoiminnan päätyttyä valtakunnallinen palvelutoiminta vakiinistettiin vuoden 1990 alussa ja se sai nimekseen Nuorisotiedotuksen palvelu. NuorisoTietopankki avattiin yleiseen käyttöön maaliskuussa 1989. Ennen tätä tietopankki oli seitsemällä paikkakunnalla koekäytössä puolen vuoden ajan. Tietopankki tarjosi käyttäjilleen useampia palveluita: mahdollisuuden etsiä tietoa paristakymmenestä eri aiheesta ja myös mahdollisuuden osallistua tiedotusprosessiin interaktiivisilla kanavilla (kyselykanavat, ilmoitustaulu jne.). Eri yhteisöille annettiin NuorisoTietopankissa mahdollisuus antaa ja ylläpitää omia tietopalveluja (paikallistiedostot, sähköiset lehdet).

Nuorisotiedon kirjasto siirtyi verkkoon ensimmäisten kirjastojen joukossa Suomessa. Uuden ajan alkajaisiksi Allianssissa pystytettiin Pro Youth -verkkopalvelu nuorten parissa työskenteleville. (Vappu Turunen, 18.9.2009.) Nuorisotietopankki ja Pro Youth -hanke yhdistyivät 1.1.1997. Nuorisotietopankin kohderyhmänä olivat nuoret, ja siksi kaikki sen sisältämä tieto oli kirjoitettu heitä varten. Pro Youthissa oli erikseen nuorille tarkoitettu osio, nykyisin Allison, ja nuorisotyötä tekevien osuus. Pro Youth muuntui kirjaston organisoiman tiimityön tuloksena uuteen muotoon, Nuorisotiedon talo -verkkopalveluun ja erilliseen Allison -nuorten tietosivustoon vuonna 1999. Nuorisotiedon talo on linkkikirjasto, jonka avulla nuoret voivat etsiä tietoa. (Seija Majanen, 17.9.2009; Vappu Turunen, 18.9.2009.)

61

NuorisoTietopankki, Allison ja Nuorisotiedon talo ovat kaikki Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry:n alaisuudessa. Allianssi on nuorisotyön kattavin palvelujärjestö, joka perustettiin vuonna 1992 jatkamaan kolmen nuorisotyön palvelujärjestön työtä. Vanhin näistä kolmesta järjestöstä oli Nuorisotyön Keskus (NTK), joka perustettiin vuonna 1949, jolloin nimi oli Suomen Nuorisotyöntekijöiden Liitto. NTK oli lähinnä kunnallisten nuorisotyöntekijöiden etu- ja palvelujärjestö. Kansalaiskasvatuksen Keskus (KaKe) perustettiin vuonna 1960. Kolmas taustajärjestö oli Suomen Nuorisojärjestöjen Yhteistyöjärjestö (SNT), joka perustettiin vuonna 1979 hoitamaan erityisesti nuorisojärjestöjen kansainvälisiä suhteita. (www.alli.fi, 22.2.2010.) Myös Nuorisotiedon kirjasto, joka on perustettu jo vuonna 1974 ja on ainoa nuorisoalan erikoiskirjasto Pohjoismaissa, toimii Allianssin yhteydessä. Kirjastojen ja nuorten tiedotus- ja neuvontapisteiden yhteistyötä on tehty myös muualla Suomessa, mm. Kangasniemellä (Minna Nuutinen, 14.9.2009). Vantaa oli puolestaan ensimmäinen suomalainen kaupunki, joka otti käyttöönsä uuden kirjastotyöntekijäin kasvatusinformaatikko-virkanimikkeen (Timonen-Verma–Fedotoff 2003, 119). Allianssin katon alta löytyy myös valtikka.net- palvelu, joka tarjoaa tietoa ja keskustelufoorumin sekä avaa erilaisia vaikuttamiskanavia nuorille, nuorisojärjestöille ja -ryhmille; samalla se on linkki nuorisotyöntekijöille nuorten maailmaan (www.minedu.fi, 23.2.2010).

Tiedotuspisteet

Jos maaltamuuttajien neuvontaa pidetään neuvontatyön uranuurtajana, niin merkittävää on ollut myös nuorten tiedotuspisteen, Kompassin, avaaminen Helsingissä vuonna 1983. Pisteessä tehtävä työ voidaan jakaa tiedotukseen ja nuorten neuvontaan ja opastukseen. Ruotsinkieliset helsinkiläisnuoret saavat tietoa Info- och rådgivningspunktista nuorisotalo UNKANIN yhteydessä. (Argillander 1991, 94.) Turussa ruotsinkielistä tiedotusta ja neuvontaa on hoitanut Luckan vuodesta 2000 lähtien (Hedda Halonen, 10.9. 2009). Nuorisotiedotus aloitettiin Oulussa vuonna 1985, ja nykyinen Nappi-piste avattiin vuonna 1993. Kompassi ja Nappi "ovat verkkopalveluiden lisäksi tuottaneet ja koonneet tarjolle omatoimista tiedon etsimistä varten infokansioita, esitteitä, cd-romppuja ja lehtiä". (Timonen-Verma-Fedotoff 2003, johdanto.)

Joensuussa tiedotuspiste syntyi nuorisotalon yhteyteen:

// 1980-luvun ns. rikkaina vuosina avattiin yhdelle nuorisotalolle (Kalevankadun nuorisotalo) nuorisopalvelupiste ja nuorisokirjasto. 1990-luvulla aloitti samalla nuorisotalolla myös lähinnä nuorille maahanmuuttajille tarkoitettu kahvila, jonka ideana oli maahanmuuttajien kohtauspaikka ja tiedon jakaminen suomalaisesta yhteiskunnasta ja sen toimintatavoista. Nuorisotaloista tuli 1980-luvulla kaupunginosan nuorisopalveluista tehokkaasti tiedottavia yksiköitä. (Raimo Koivula, 1.10.2008.)

esitteitä saa myös ruotsinkielisinä.
Luckan 2009/Turun nuorisosaasiainkeskus.

Turussa tiedotuspiste on siirtynyt jo monta kertaa:

 Turussa nuorten tiedotuspisteitä toimi nuorisokeskus Palatsin tiloissa, kaupungin keskustassa. Sieltä sai esitteitä kouluista, opiskelupaikoista ja harrastemahdollisuuksista. NuortenTurku Foorumi käynnistyi kouluissa ja nuorisotiloilla vuonna 2004. Hanke sai rahoitusta vuosiksi 2004–2005. Foorumissa 13–17-vuotiaat nuoret saivat tehdä erilaisia hanke-ehdotuksia. Tämä nuorten ”vaikuttamiskanava” toimii vielä tänä päivänä. Nuorten tiedotus- ja neuvontapiste, Nuorten Turku, avattiin tammikuussa 2003 kauppakeskus Forumissa. Nuorten Turun tehtävänä on nuorten välitön neuvonta ja opastus sekä tiedotus heidän elämäänsä liittyvistä ja heitä kiinnostavista asioista. Vuonna 2007 Nuorten Turku muutti uuden pääkirjaston tiloihin ja kaksi vuotta myöhemmin nuorten taide- ja toimintatalo Vimmaan. (Leena Aho, 8.1.2009.)

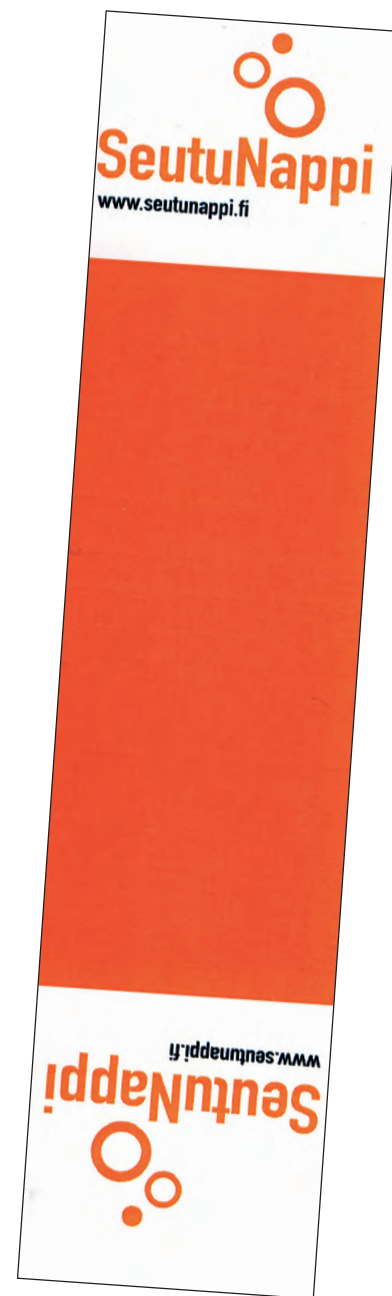
Neuvonta- ja tiedotuspisteitä on syntynyt eri puolille Suomea erityisesti 2000-luvulla. Raahe sai omansa vuonna 2004. ”Nasta” toimii nuorisokahvila Cupin yhteydessä. Nasta on varmasti varsin tyypillinen neuvonta- ja tiedotuspiste, sillä se antaa henkilökohtaista neuvontaa, mutta Nastan verkkosivujen kautta voi asioita kysyä milloin vain, ilman ajanvarausta. (Marjukka Aherto, 5.11.2008; www.raahe.fi, 15.2.2010.) Samalla tavoin toimii myös Espoossa YesBox, jolla on kaksi neuvontapistettä ja jonka verkkosivuilla todetaan, että ”tule käymään, soita tai meilaa” (www.espoo.fi, 23.2.2010). Verkossa toimivat tiedotuspisteet ovat usein alueellisia yhteistyöhankkeita. Tällöin toimintaan osallistuvat monen paikkakunnan nuorisotoimet ja rahoituskin saadaan usein muualta kuin nuorisotoimien normaaleista budjeteista. Asia on tiivistetty myös Turun seudun hankeselvityksessä näin:

 Monille kunnille nuorisotiedotus- ja nuorten tieto- ja neuvontapalvelut ovat vielä verrattain uusia ja vasta jäsentymässä olevia nuorisotyön osa-alueita. Varsinkin pienemmissä kunnissa nuorisotoimen niukat henkilöstöresurssit sekä taloudelliset rajoitukset hankaloittavat palveluiden toteuttamista, vaikka halukkuutta ja tarvetta näihin olisikin. (Sabell 2007, 3.)

Helsingin seutukunnallista yhteistyötä.

Jelppimesta kokoa Rauman seudun kuntien nuoret (www.rauno.fi) ja Ponunet on Pohjois-Karjalan nuorten nettisivusto (www.ponunet.fi). Kenuti.fi-sivuilta apua löytävät Keski-Pohjanmaan nuoret (www.kenuti.fi). Valtakunnallinen tieto- ja neuvontapalvelukeskus on listannut kaikki verkossa toimivat nuorten tieto- ja neuvontapalvelut omille sivuilleen (www.koordinaatti.fi, 23.2.2010).

kirjanmerkkikin on mainos.
oulun nuorisoasiainkeskus.

Nuorten tieto- ja neuvontapalveluiden kansallinen koordinaatio- ja kehittämiskeskus

Nuorten tieto- ja neuvontapalveluita koordinoi opetusministeriön rahoituksella Oulun kaupungin nuorisoihminen keskus. Tarkoituksena on rakentaa valtakunnallinen koordinaatio- ja konsultointijärjestelmä nuorten tieto- ja neuvontapalveluiden tuottamiseksi, todetaan opetusministeriön verkkosivuilla. (www.minedu.fi, 23.2.2010.) Toiminta aloitettiin vuoden 2006 tammikuussa, jolloin Suomen nuorisotiedotusverkosto ”käsitti noin 30 paikallista nuorisotiedotus- ja neuvontakeskusta/ pistettä, muutamia alueellisia verkkopalveluita sekä viisi seudullista kehittämishanketta, kaksi maakunnallista hanketta ja yhden läänin hankkeen. Kaiken kaikkiaan palveluissa oli mukana noin 50 kuntaa.” (Fedotoff 2007, 5–6.)

Nuorten tieto- ja neuvontapalveluiden omilla verkkosivuilla määritellään tehtävät seuraavasti:

// Nuorisotiedotuksessa ja -neuvonnassa on siis kyse toisaalta siitä, että nuoret voivat itse halutessaan ratkaista omia ongelmiansa erilaisten välineiden (esitteet, oppaat, internet) avulla. Toisaalta kyse on nuoren henkilökohtaisesta neuvonnasta (kahdenkeskiset neuvottelut, puhelinkeskustelut).

// Yhteiskuntaelämän monimutkaistuessa nuorisotiedotuksella ja -neuvonnalla on yhä tärkeämpi merkitys nuorten aikuistumiskehityksessä. Tiedotuksella ja neuvonnalla voidaan auttaa nuoria toteuttamaan pyrkimyksiään työ- ja henkilökohtaisessa elämässään sekä edistää nuorten osallistumista yhteiskunnalliseen toimintaan vastuullisina

kansalaisina. Nuorisotiedotuksen tulisi myös avartaa nuorten mahdollisuuksia sekä edistää nuorten itsenäistymistä ja liikkuvuutta, jotta Euroopasta tulisi osa heidän jokapäiväistä elämäänsä.

// Demokratian, ihmis-
oikeuksien ja inhimillisten
perusvapauksien nimissä
täytyy kaikkien nuorten saatavilla
olla mahdollisimman laaja valikoima
kattavaa, luotettavaa ja ymmärrettävää
tietoa kaikista nuoria askarruttavista
kysymyksistä ja tarpeista. Nuorille
tarjottava tieto ei saa olla aatteellisesti
tai muilla tavoin painottunutta.

// Oikeus tiedonsaantiin on
ilmaistu Yleismaailmalli-
sessa ihmisoikeuksien
julistuksessa, Lapsen oikeuksien
julistuksessa, Euroopan ihmisoikeus-
ja perusvapaussopimuksessa sekä
Euroopan neuvoston suosituksessa
n:o R (90)7 nuorisotiedotuksesta
ja -neuvonnasta Euroopassa.
(www.nettinappi.fi/nuorisotiedotus,
23.2.2010.)

oulun nuorten tieto- ja neuvontapalveluiden kansallisen
koordinointikeskuksen esite. oulun nuorisoasiainkeskus.

Tiedotus- ja neuvontatyön laajentuessa ja lisääntyessä tarvitaan tehtävien määrittelyä, joka onkin ollut valtakunnallisen työn aloittamisen perusta. Nuorisotiedotus määritellään seuraavasti: "Informaation välittämistä, ensisijaisesti yksisuuntaista viestintää. Nuorille suunnattu yleisluontoinen tiedotustyö kattaa kaikki nuoria kiinnostavat aiheet. Tiedonhyödyntämisen opastusta. Tiedon hakemisen ja välittämisen välineinä käytetään tiedotteita, esitteitä ja opaskirjoja sekä sähköistä verkkotiedottamista ja muunlaista mediaa. Vastataan nuorten tiedon tarpeisiin." (Eurooppalainen nuoriso- tiedotussuositus, 2004.) Neuvonta puolestaan määritellään näin: "Asiakaskeksinen lähestymistapa, vuorovaikutussuhde tärkeä sisällön ohella, autetaan nuorta löytämään omat voimavaransa keskustelun, ohjauksen ja neuvonnan avulla. Neuvonnan tehtävänä on tukea ja kehittää nuorten omaa elämäntaitoa sekä auttaa suunnittelemaan ja toteuttamaan tarvittavia asioita, toimenpiteitä itse. Yksilöllistä. Nuorille suunnatuissa tieto- ja neuvontapalveluissa pidetään tärkeänä henkilökohtaista lähipalvelua" (Onnismaa & Pasanen & Spanger, 2000). Nuorten tieto- ja neuvontapalvelut ovat puolestaan "palvelumuoto, jolla annetaan nuorille ammattitaitoista apua, tukea ja tietoa erilaisissa nuorten elämään liittyvissä kysymyksissä. Nuorisotieto- ja -neuvontatyössä on kyse toisaalta siitä, että nuoret voivat itse halutessaan ratkaista omia ongelmiansa erilaisten välineiden (esitteet, oppaat, internet) avulla. Toisaalta kyse on nuorten henkilökohtaisesta neuvonnasta (kahdenkeskiset neuvottelut, puhelinkeskustelut)". (Fedotoff 2007, 38.)

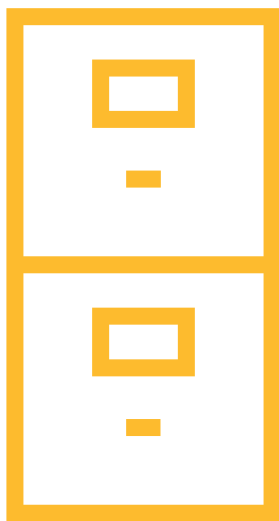
Tiedottamisen ja neuvomisen rinnalla kulkevat myös vertaisneuvonta ja -tiedottaminen. "Vertaisneuvonnalla tarkoitetaan nuorten toimimista osallisena omassa vertaisryhmässään siten, että vertaisneuvoja tukee omaa ja muiden nuorten hyvinvointia ja mielekästä vapaa-aikaa. Vertaisneuvoja voi ohjata, tukea, motivoida ja innostaa muita nuoria." (Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskus, 2005.) Nuorten vertaistiedottamisessa puolestaan "nuorten rooli tiedonantajana ja -tuottajana on näkyvä. Menetelmä vaatii työntekijöiltä vahvaa pedagogista otetta ja

Tiedottamista tapahtuu monilla kielillä. oulun nuorisoasiainkeskus.

rohkeutta antaa tilaa nuorille. Rovaniemen nuorten vertais(nuoriso)-tiedottaminen määritellään osallistavaksi nuorisotyön muodoksi, jossa välineenä on työmuodon eri elementtien ja siinä vaadittavien taitojen välittäminen ja valmentaminen nuorille. Olennaista on nuorten vapaaehtoisuus, päätöksen osallistumisesta tekee nuori itse (Rovaniemen hankesuunnitelma, Marttila, 2006).” (Fedotoff 2007, 38–39.)

Edellä mainituista työmuodoista on vielä erotettava tietotyö/-palvelu. Tietotyö/-palvelu tarkoittaa "tiedon keruuta, luokittelua, hallintaa (tietokannat), uuden tiedon tuottamista. Lähteinä erilaiset tietoaineistot; tietokannat verkossa, kirjastot. Tietopalvelu antaa mahdollisuuden kehittää palveluja myös yhteiskunnallisesti laajempaan/syvempään tietotyöhön. Tietotyö on nähty tulevaisuuden haasteena myös nuorisotyössä. Oma ammattialueensa, vrt. esim. kirjastotyöntekijät, informaatikot. (Työpoliittinen Aikakauskirja, 3/2006)." (Fedotoff 2007, 39.)

Oulun nuorten tieto- ja neuvontapalveluiden kansallisessa koordinaatio- ja kehittämiskeskuksessa on painotettu myös jatkuvuutta ja palveluiden kehittämistä: "Nuorisotiedotus- ja neuvontatyöt eivät kehity työmenetelminä ilman jatkuvaa laaduntarkkailua ja arviointia" (Suomalaisen nuorisotiedotus- ja neuvontapisteiden verkosto/työryhmä, 2001, anomus opetusministeriölle). Tieto- ja neuvontapalveluiden kehittäminen voidaan nähdä myös osana viestinnän kehittämistä, sillä "viestintä on inhimillistä vuorovaikutusta joko ilman välineitä tai viestimiä hyväksikäyttäen" (Härkönen, Ritva-Sini 1991, 34).

Nuorisotiedotuksen kehittäjät ovat halunneet, että nuori kohdataan kokonaisuena:

// Nuorisotiedotuksesta keskusteltaessa tulee usein eteen kollega, joka on koko ikänsä hoitanut nuorisotiedotusta. On tehty jokakeväiset koulukierrokset ja esitelty harrastusmahdollisuuksia. On vastattu nuorille aina kun nämä ovat kysyneet. Jospa nyt otettaisiin nuoret mukaan kokonaisvaltaisesti! Josko ei vain vapaa-ajanviettäjinä. Jospa oltaisiin tosi suomalaisia ja vastattaisiin ennen kuin kysytään? (Ahokas-Penttinen 1991,101.)

Suunta on siis kohti kokonaisvaltaista nuorten huomioonottamista.

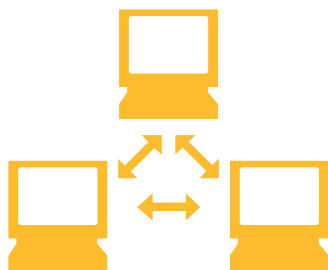
ERYICA ja Eurodesk

ERYICA (www.eryica.org) on vuonna 1986 perustettu eurooppalainen nuorisotiedotus- ja neuvontatyön palvelujärjestö, jonka tehtävänä on koordinoida, edustaa ja kehittää nuorisotiedotus- ja neuvontatyötä Euroopassa. Järjestön jäsenet ovat ensisijaisesti kansallisia koordinoijatahoja, jotka ylläpitävät tai tukevat nuorisotiedotuspisteiden verkostoa. (ERYICA, 2001.) Suomi liittyi ERYICAn jäseneksi vuonna 1993. Suomen edustajana järjestössä toimii Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry. Järjestöön kuuluu yli 7 000 eurooppalaista nuorisotiedotuskeskusta tai -pistettä, joiden päämääränä on tarjota nuorelle yhdestä paikasta pääsy monipuoliseen eri elämäalueita koskevaan tietoon. ERYICAn yhteistyöverkostoissa toimii arviolta yli 12 000 nuorisotiedotus- ja neuvontatyöntekijää. (<http://home.cimo.fi/tiedotteet/t210302.html>, 23.2.2010.) Suomalaiset ovat olleet aktiivisesti mukana ERYICAssa. Päivi Timonen-Verma on ollut puheenjohtajana, Jarkko Lehikoinen varapuheenjohtajana ja Mika Pietilä hallituksen jäsenenä ja taloudenhoitajana. (Jarkko Lehikoinen, 16.3.2010; Mika Pietilä, 10.5.2010.)

Toinen eurooppalainen nuorisotiedotusverkosto on Eurodesk (www.eurodesk.org), jonka rahoitus tulee Euroopan unionin Nuorisohjelmasta. Verkostoon kuuluu 300 nuorisotiedotuksen organisaatiota 27 Euroopan maasta. Suomessa sitä edustaa Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO. Eurodeskin päämääränä on lisätä kansainvälistä vuorovaikutusta ja liikkuvuutta Euroopan alueella. (<http://home.cimo.fi/tiedotteet/t210302.html>, 23.2.2010.)

Suomen nuorisoyhteistyö allianssi ry edustaa Suomea erYiCassa.
www.eryica.org, 22.3.2010.

Internet

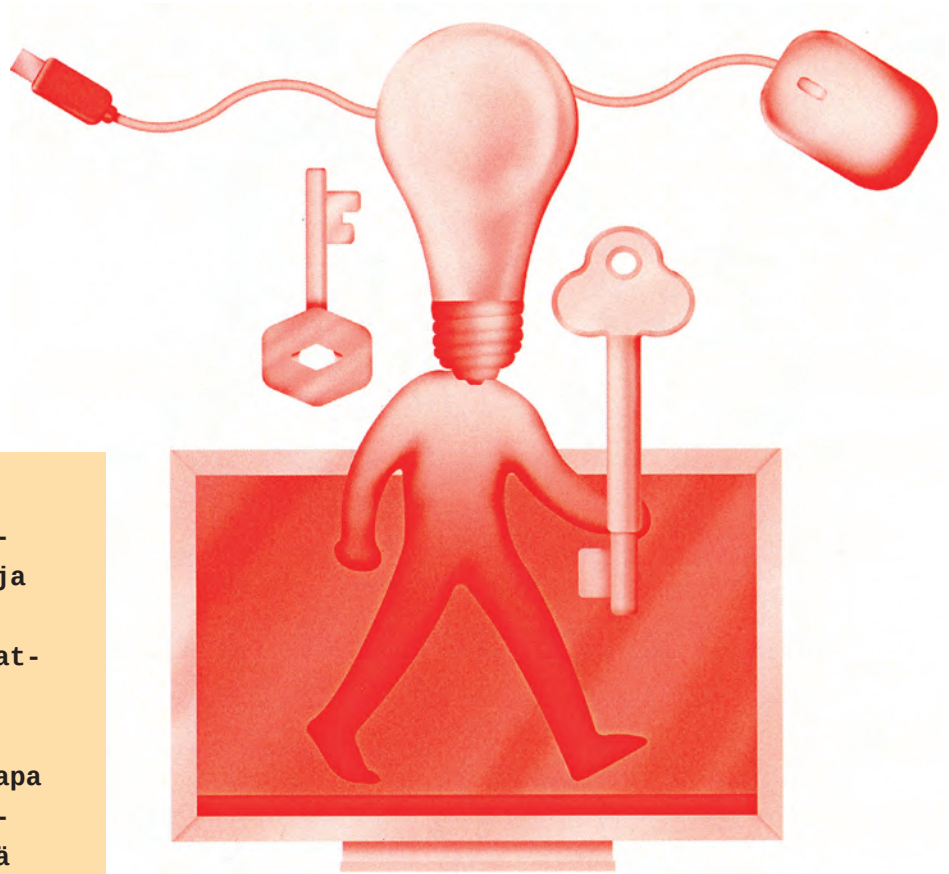
Yleistäen voisi sanoa, että internet ja sen hakupalvelut ovat räjäyttäneet pankin. Tietoa tulvii nuorille. On vain osattava seuloa itselleen sopivin vaihtoehto, mutta on myös oltava mediakriittinen, eli oltava uskomatta kaikkea mitä verkosta löytyy. Hyvä asia on, että internet helpottaa tiedon hakemista ja että sen avulla myös syrjäseutujen nuoret ovat tavoitettavissa. Medialukutaitoa parannetaan kouluissa, mutta myös erilaisilla kursseilla. Esimerkiksi Suomen lasten ja nuorten säätiön tekemä 13–15-vuotiaille tarkoitettu julkaisu ”Hyvä paha media – käyttöopas kriittiseen medialukutaitoon” on ladattavissa verkosta kaikkien kiinnostuneiden käyttöön. Kyseinen opas ei keskity pelkästään sähköisen lukutaidon parantamiseen, vaan siinä käydään läpi erilaisia medioita paperisesta lehdestä IRC-galleriaan. Oppaassa Suomen lasten ja nuorten säätiön mediakasvatushankkeen suojelija, toimittaja Maria Veitola, opastaa näin:

 Lue lehtiä, kuuntele radiota, katso televisiota ja surffaa netissä. Ime tietoa, mutta älä usko mitään. Nauti informaatiosta, mutta epäile kuulemaasi, näkemääsi ja lukemaasi. Keskity siihen, mitä tunteita sinussa herää. Keskustele ihmisten kanssa ja muodosta asioista oma mielipiteesi. Usko siihen, mitä sydämesi sanoo. (<http://slns.org/etusivu/toiminta/mediakasvatus-hanke.html>, 23.2.2010.)

Mediakriittisyyden perään kuuluttaa myös mm. Helsingin yliopiston sosiaalisen median ja viestinnän tutkija Karoliina Talvitie-Lamberg, erityisesti sosiaalisia medioita käytettäessä. Hänen mukaansa on tärkeää miettiä, mihin arvoihin sosiaalinen toiminta verkossa pohjautuu, mutta yhtä tärkeää on myös osata lukea sitä oikein, jotta sen käyttö olisi tarkoituksenmukaista. Suomalaisia arvioidaan olevan mukana Facebookissa yli 900 000 ja Twitterissä noin 5 000. (Helsingin Sanomat, 7.3.2010/Artman.)

Nuorten suosimille verkkosivuille on lähdetty rakentamaan virtuaalista nuorisotyötä. Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskuksen netari.fi -hanke toteuttaa verkossa tehtävää valtakunnallista nuorisotyötä. Se on toiminut vuodesta 2004 lähtien. Työtä tehdään IRC-galleriassa ja Habbo Hotelissa, joista löytyvät niihin rakennetut nuorisotilat. Keväällä 2008 Netarin nuorisotiloissa vieraili yli 53 000 nuorta. (Laitinen–Seppälä 2009, 151.)

Netari.fi tekee nuorisotyötä verkossa. Habbon ja IRC-gallerian Netari-nuorisotiloissa voit chat-tailla eli keskustella, osallistua erilaisiin teemailtoihin tai vaikkapa kysyä nuorisotyön ammattilaisilta neuvoa mieltä askarruttaviin kysymyksiin. (www.netari.fi, 14.4.2010.)

Hyvä paha media -oppaan kuvitusta, 2009.

Nuorisotoimien omia verkkosivuja sekä nuorille suunnattuja sivuja alkoi syntyä 1990-luvulla. Esimerkiksi Joensuun nuorisotoimessa on vuoden 1995 jälkeen toiminut lukuisa määrä EU-rahastojen kautta toimineita projekteja, joista yksi toimi nuorisoneuvonnan ja -tiedotuksen alueella Joensuussa, Lieksassa ja Kiteellä. Projektia hallinnoi Joensuun nuorisotoimi. Sen pysyväksi saavutukseksi jäi PONUNET, joka palvelee edelleen Pohjois-Karjalan maakunnan nuoria. Sinne löytää Joensuun kaupungin nuorisotoimen kotisivujen kautta. (Raimo Koivula, 1.10.2008.) Turussa omat verkkosivut nuorille avattiin vuonna 2002 (Leena Aho, 8.1.2009). Verkkosivuilla on myös nuorten palstoja, joiden kautta nuoret voivat kysyä heitä askarruttavista asioista. Yleensä näihin kysymyksiin vastaa nuorisotyöntekijä, mutta joillakin sivuilla pyydetään myös eri alojen asiantuntijoita auttamaan nuoria. Näin esimerkiksi jyväskyläläisen Laturin sivuilla. Laturin työntekijät ovatkin ylpeitä sivuistaan ja asiantuntijoistaan. Valttinaan he pitävät paikallisuutta, vaikka eivät aina tiedäkään kysyjän asuin- tai olinpaikkaa. (Ijäs 2003, 31.) Samanlaista vuorovaikutussuhdetta haetaan myös IRC-galleriasta ja Habbosta.

Internetiin avautui vuonna 2000 myös nuorten verkkoareena Free Your Mind, Helsingin nuorisoasiainkeskuksen alaisuudessa ja Yleisradion kanssa yhteistyötä tehden. "Free Your Mind on pitänyt sisällään perinteistä kirjoittamista, videoklippejä, nettiradion, monikameralähetyksiä, kuvagallerioita ja erilaisia keskustelumahdollisuuksia kuten foorumeja, chatteja ja blogeja." (Salminen 2009, 85–89.) Nykyisin toimintaa jatkaa HattuMedia (www.hattu.net, 24.2.2010).

Erikoistuneet tieto- ja neuvontapalvelut

Erikoistuneita tieto- ja neuvontapalveluita tarjoavia tahoja ovat mm. Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO, ammatinvalintaohjaus, työhallinnon urasuunnittelu, ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen urasuunnittelu, kunnallinen nuorisotiedotustyö paikallistasolla, yhteispalvelu, suomalainen kirjastojärjestelmä, Mannerheimin lastensuojeluliitto ja Seta ry (Seksuaalinen tasavertaisuus ry) (Timonen-Verma–Fedotoff 2003, 108). Tähän ryhmään voidaan laskea myös Aloitekanava (www.aloitekanava.fi), joka vastaa nuorisolain (2006) 8 §:n kunnille asettamaan vaatimukseen järjestää nuorille mahdollisuus osallistua paikallista ja alueellista nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevien asioiden valmisteluun.

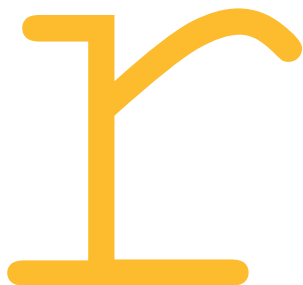
Enne-verkosto on CIMOn ylläpitämä verkosto, jonka avulla levitetään tietoa EU:n Nuoriso-ohjelmasta. Verkoston jäsenyys on henkilökohtainen ja voimassa vuoden kerrallaan. Tiedottaminen tapahtuu pääasiallisesti sähköpostin välityksellä. (Ijäs 2003, 43.)

Oma lukunsa on myös poikkitieteellinen yhdistys Nuorisotutkimusseura ry, joka perustettiin vuonna 1988. Yhdistyksen tavoitteena on edistää monitieteistä nuorisotutkimusta Suomessa. Nuorisotutkimusseura järjestää kotimaisia ja kansainvälisiä seminaareja, julkaisee *Nuorisotutkimus*-lehteä ja julkaisusarjaa nuorisotutkimuksesta sekä ylläpitää nuorisotutkijarekisteriä. Tutkimustoimintaa yhdistys tekee vuonna 1999 perustetun Nuorisotutkimusverkoston kautta. (www.nuorisotutkimusseura.fi, 25.2.2010.)

kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CiMo uusi logonsa vuonna 2009.
www.cimo.fi, 22.3.2010.

Raittiustyö

raittiustyöllä on pitkät perinteet Suomessa, vaikka liike ei alkuun ollutkaan kovin suosittu harrastus. "Kun Lönnrot vuonna 1834 Kajaanissa ollessaan perusti raittiusseuran, ainoa mikä häneltä puuttui oli seuran jäsenet. Lönnrot valitti ystävälleen Skogmanille, että useat haluavat kyllä liittyä, mutta ainoastaan sillä ehdolla, että saavat kohtuullisesti käyttää paloviinaa aamu- ja ruokaryöpyksi. Lönnrotilla oli vaikeuksia ymmärtää, miten humalaiset voisivat olla raittiita." (Turunen 2002, 43.) Raittiuskysymystä pohdittiin siis jo 1830- ja 1840-luvuilla, mutta täyteen mittaansa se nousi vasta 1800-luvun lopulla. Teollistumisen lisääntyessä raittiustyö kohdistui etenkin työväestöön. "Alkoholikysymys kietoutui myös osaksi suomalaista kansallisuuskysymystä, sillä raittius nähtiin yhtenä kansakuntaa ylläpitävänä voimana. Raittiuspyrkimyksissä myös uskonnolliset ja yhteiskunnalliset perustelut löysivät toisensa: juoppo jäisi ilman taivasosuutta ja yhteiskunnassa vaille kansalaiskelpoisuutta." (Nieminen 1995, 56.)

HYVÄ KUNTO – MENESTYKSEN AVAIN

Pirteä nuorten raittiuskirjanen

HYVÄ KUNTO on jokaisen nuoren mieluisa ja arvokas tavoite.

RAITIS ELÄMÄNTAPA on kunnan paras turvaaja.

Tässä uudessa nuorten raittiuskirjasessa kerrotaan lääkärisedän ja kahden nuoren välisissä keskusteluissa kunnan saavuttamisesta ja sitä uhkaavista vaaroista. Siinä annetaan pätevää, asiallista tietoa tupakan ja väkijuomien vaikutuksista.

Raittiis on ruumiin ja hengen kuntoa (kuvanäyte)

Tyylikäs tapa: ei maistu, ei pala (kuvanäyte)

KIRJASEN ULKOASU ON PIRTEÄ:

- painatus kaksivärinen,
- runsas piirroskuvitus.

44 kookasta sivua käsittävän kirjasen hinta on 100 mk. Vähintään 10 kpl:n tilauksesta myönnetään 10 %:n ja 25 kpl:n tilauksesta 25 %:n alennus.

HYVÄ KUNTO – MENE

- myytäväksi raittiussiv
- nuorisokerhojen luku
- nuorisoneuvostojen lä
- nuorisokilpailujen p

SUOMEN RAITTIUS

Helsinki, Simonk

raittiuskirjanen ohjaa parempiin elämäntapoihin. raittiustaloustakunta-lehti 5/1960.

RAITTIUSLUPAUS

Minä allekirjoittanut tahdon koettaa Jumalaan turvautuen pysyä ehdottomasti raittiina koko elämäni ajan ja niinmuodoin kieltäytyä kaikista väkijuomista sekä tupakasta. Saadakseni tälle pyrkimykselleni tukea haluan liittyä jäseneksi Joka Pojan Raittiussliittoon.

Paikka ja aika/..... 19.....

Nimi Ikä v.

Osoite

raittiuteen voi tehdä lupauksenkin. Joka poika 2/1961. Joka pojan raittiussliiton ja poikien keskuksen äänenkannattaja. Helsinki.

Alkoholismi keksittiin vasta 1800-luvun lopussa, jolloin kuva iloisesta, punanaamaisesta ja puheliaasta juoposta muuttui synkäksi, aggressiiviseksi ja rikolliseksi alkoholistiksi. Osittain syynä olivat työväenluokan kurjistuneet elämänolot, joiden aiheuttamia murheita hukutettiin viinaan. Mutta toisaalta kyseessä oli myös yläluokan propaganda: työläisten juomatavat haluttiin nähdä alkoholismina, joka johtui työväenluokan yleisestä moraalittomuudesta. Vuonna 1873 Ranskassa järjestettiin laaja kampanja työväestön alkoholismin kitkemiseksi, mutta taustalla oli toive vaikuttaa myös yläluokan alkoholin käyttöön. Samanlaisia raittiuskampanjoita oli Suomessakin. Kansanvalistajien taistelu talonpoikien kotipoltto-oikeutta vastaan toi Suomeen ensimmäistä kertaa raittiusliikkeen. Kohtuuden Ystävät eivät tosin taistelleet yleisesti alkoholia, vaan maalais-rahvaan paloviinan juomista vastaan. (Turunen 2002, 43.)

Maalaisrahvaan paloviinan juomiseen vaikuttaminen oli myös raittiu-
den tutkija Matti Peltosen mielestä merkittävä asia:

Kunnalliskiellet synnyttivät meillä ”kuivan” maaseudun jo 1890-luvulla paljon ennen varsinaista kieltolakia. Samalla syntyi paljon pidempään jatkunut ero maaseudun ja kaupungin välille, jota ei ollut aikaisemmin ollut. Kunnalliskieltojen ja maaseudun kuivuuden ansiosta tuli myös tavalliseksi ajatella maalaisten olevan luonnos-
taan raittiimpia ja alkoholikielteisempiä kuin muut. Näin erityisesti Suomessa raittiusajatus sai muuten modernista, urbaanista ja usein keskiluokkaisesta taustastaan huolimatta vahvan agraarisen ja traditionaalisen leiman. (Peltonen 1997, 11.)

Kohtuuden Ystävät oli raittiusseura, johon fennomaanit liittyivät. Vuonna 1884 sen nimi muutettiin Raittiuden Ystäviksi. Vapaakirkollises-
ta raittiusliikkeestä poiketen Raittiuden Ystävien tavoitteena ei ollut henkilökohtainen käännytys, vaan raittiuden ulkonaisten esteiden poistaminen valistuksen ja sivistyneistön määrittelemien aloitteiden avulla. Raittiuden edistämisen yhdeksi parhaimmiksi keinoiksi nähtiin nuorisoon vaikuttaminen. (Nieminen 1995, 57–58.) Raittiuden Seuran lanseeraama hahmo ”Turmiolan Tommi” on monille tuttu. Tommin alkoholin käyttö oli johtava tuhoon. Turmiolan Tommin elämäkerta

ilmestyi Raittiuden Seuran toimittamana ensimmäisen kerran vuonna 1858. Alkuperäisiin piirroksiin voi edelleen tutustua Raittiuden Ystävien verkkosivuilla (www.raitis.fi/yhdistys/historia/TurmiolanTommi, 14.9.2009.)

Raittiustyö kohdistettiin siis myös lapsiin ja nuoriin: ”Lasten ja nuorten keskuudessa tehtävää raittiustyötä varten perustettiin 1800-luvun loppupuolella lasten raittiusseuroja mm. Vaasaan, Turkuun ja Helsinkiin. Pian tuli esille myös raittiusopetuksen saaminen kouluihin, joihin asiasta innostuneiden opettajien toimesta alettiin perustaa Toivonliittoja. Myös oppikouluihin perustettiin raittiusyhdistyksiä, ja vuonna 1886 sai alkunsa Ylioppilaiden Raittiusyhdistys, vuodesta 1906 Suomen Opiskelevan Nuorison raittiusliitto. Ohjelmaan kuului raittiusaiheisia kirjoituskilpailuja, keräyksiä taisteluun keuhkotautia vastaan, raittiuskotiseututyö sekä osallistuminen kansainväliseen raittiustoimintaan.” (Telemäki 1984, 67.) ”Toivonliittotyö heikkeni vuoden 1908 jälkeen, jolloin raittiusopetus kouluissa lisääntyi. Koska opettajat käsittelivät asiaa koulutunneilla, he pitivät lasten kokoamista koulutuntien ulkopuolella tarpeettomana. Raittiusopetus sai vähitellen virallisemmän aseman koulussa, ja raittiusopetus siirtyi Suomen Opettajain Raittiusliitolle.” (Nieminen 1995, 63.)

Kieltolaki ja sen valmistelu antoivat varsinaisen sysäyksen kunnalliselle raittiustyölle. Rovasti K.V. Hurmerinta ehdotti vuonna 1907, että kuntiin järjestettäisiin raittiusvalvojia. Kieltolain astuessa voimaan vuonna 1919 oli laissa pykälä, joka oikeutti kaupungin- ja kunnanvaltuuston asettamaan erityisiä henkilöitä valvomaan raittiuden edistämistä ja kieltolain noudattamista. ”Milloin näitä henkilöitä on vähintään kolme, muodostavat he raittiuslautakunnan.” Vuonna 1935 maassamme oli jo 461 raittiuslautakuntaa. Kieltolaki kumottiin vuonna 1932, ja lautakuntien ohjaustyö loppui. Vasta vuonna 1944 raittiuslautakuntia alettiin perustaa uudelleen, ja vuonna 1954 niitä oli 546; vain kahdesta pienestä saaristokunnasta puuttui omansa. (Fyhr–Kuoppala 1955, 8–11.)

alkokin valistaa alkoholista.
oy alko ab, Sanomapaino, Helsinki, 1981.

1940-luvun lopulla urheilu-, nuoriso- ja raittius-työhön suunnattiin Alkoholiliikkeen voittovaroja ja vuodesta 1953 alkaen myös veikkausvaroja. Valtion rahoituksen myötä kunnallista raittius-työtä tekivät raittiusseurit, mutta valistusta jatkettiin myös kouluissa. (Taisto Kärkkäinen, 21.9.2009; Autio 1993, 430.) Usein raittiusseurit tulivat pitämään oppitunteja, joiden pääosassa olivat raittiusaiheiset filmit. Raittiusviikkojen kampanja-aiheet saatiin sosiaali- ja terveysministeriöstä, samoin kuin viikkoihin liittyvä kampanjamateriaali (julisteet, tarrat, rintamerkit, kynät ym.). Raittiuslautakunnan toivottiin toimivan raittiuskilpailukilpailujen keskuselimenä kunnissa. Kirjoitusten "valmistekirjasia" tuli ostaa jokaiselle kansakouluoppilaalle. (Raittiuslautakunta n:o 8 1927.)

Kieltolaki oli Suomessa voimassa vuosina 1919–1932. Asetus kielsi alkoholipitoisten aineiden valmistamisen, maahantuonnin, myynnin, kuljetuksen ja varastoinnin muilta kuin Valtion Alkoholiliikkeeltä. Kirkossa sai tarjota ehtoollisviiniä. Lain kumoamisesta pidettiin kansanäänestys, jonka jälkeen valtion viinakaupat avasivat ovensa 5.4.1932 klo 10.00. (<http://fi.wikipedia.org/wiki/Kieltolaki>, 15.4.2010.)

Ilmari Rinteen kasvatustieteen opinnäyte vuodelta 1958 listaa Suomes-
sa tuolloin aktiivista raittiustyötä tehneet yhdistykset ja järjestöt, joita
oli yhteensä 27. Näistä kuusi oli koulujen ja yliopistojen raittiusjärjestö-
jä. Sosiaaliministeriön raittius- ja alkoholi-asianosasto tunnettiin Suo-
men lähes jokaisessa kunnassa olevan raittiuslautakunnan toiminnan
ylimpänä ja neuvovana elimenä. (Rinne 1958, 126–173.) Raittiustyö oli
kunnissa otettu vakavasti ja lautakuntia perustettu kiitettävästi, vaikka
toiminta perustuikin vapaaehtoisuuteen.

Mitä merkitsee RAITIS?

Vanhimmissa sanakirjoissamme ja sanakirjasää-
tiön kokoelmissa olevien tietojen mukaan raitis-
sanalla on mm. seuraavat merkitykset:

1. terve, parantunut, ehjä
2. reipas, hilpeä, iloinen, innokas
3. ripeä, virkeä, pirteä, terhakka, valveilla oleva
4. sellainen, joka ei ole äreä, kättäyissä, juro tai nyreä
5. vilpoinen, raikas, puhdas, kirkas
6. painostavuudesta, tukahduttavuudesta vapaa
7. sellainen, joka ei käytä väkijuomia

Nämä näkökohdat huomioonottaen on vv. 1949–
51 toiminut Raittiustyökomitea laatinut seura-
van määritelmän:

**Raittius on terve, luonnollinen ja myönteis-
nen, väkijuomista vapaa elämäntapa.**

raittiudella on merkitystä.

Joka poika 1/1961. Joka pojan raittius-
liiton ja poikien keskuksen äänen-
kannattaja. Helsinki.

”kääkeehän kylässä”, kehotetaan
tämän postikortin käntöpuolella.
uma aaltonen/nuoperi.

KAUPUNKI

Päihdetyön viikolla puututaan viinan välitykseen alaikäisille

► Kampanjan kohderyhmänä ovat alaikäisille viinaa välittävät ihmiset

HELSINGIN SANOMAT

► Helsingissä kauppoja on kutsuttu mukaan ensi viikolla alkavaan Välittäjä -kampanjaan, jonka tavoitteena on vähentää alkoholin välittämistä alaikäisille. Alkoholin välittämiseen puututtamalla halutaan vaikuttaa yleiseen ilmaperiin. Viinan välittämistä alaikäisille halutaan kampanjan avulla tehdä entistä vähemmän hyväksyttävää.

Lisäksi kyseisen viikon 45 aikana valvotaan tehostetusti alaikäisten alkoholin käyttöä Helsingissä.

Yhteistyössä poliisin kanssa käydään kauppoissa eri puolilla kaupunkia metsittämässä alkoholin välittämiseen liittyviä ongelmia.

Kauppiat saavat teemaan liittyvän kirjeen. Lisäksi he voivat ladata kauppaan esille kampanjan julisteen sekä tarinan, joilla halutaan vaikuttaa alkoholin välittämistä suunnit-

televan ihmisen ostopäätökseen.

Kampanjan kohderyhmänä ovat ensisijaisesti tutkimusten mukaan yleisemmin alaikäisille alkoholilla välittävät ihmiset eli alaikäisten täysi-ikäiset kavert, alaikäisten omat vanhemmat, sekä satunnaiset ohikulkijat. Kampanjan avulla halutaan myös tukea kaupan kassahenkilöstöä, jotka viime kädessä päättävät siitä, kuka kaupasta saa mitään ostettua.

Helsingissä lasten ja nuorten ehkäisevää päihdetyötä koordinoi Klari Helsinki.

Helsingissä keskeisessä roolissa ovat alueelliset työryhmät, joissa on edustettuna alueen eri toimijoita.

Näissä työryhmissä työskentelevään lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi.

Välittäjä -kampanjan avulla paikalliset kaupat ja kioskit voivat olla mukana alueellisesa yhteistyössä lasten ja nuorten elinympäristön turvallisuuden lisäämiseksi.

Kampanjan nettisivut löytyvät verkko-osoitteesta www.valittajat.fi

Välittäjä -kampanjaa on Helsingissä toteutettu aikaisemmin Puutu Nyt! -hankkeen pilottiluella yhteistyössä Vantaan kaupungin Vanta välittäjä -hankkeen sekä Päivittäistavarakauppa ry:n (PTY) kanssa.

Oikeus myydä keskiolutta elintarvikeliikkeissä tuli voimaan vuoden 1969 alussa. "Vapautuksen jälkeen puhe raittiudesta tuntui pitkään menneisyyteen kuuluvalla ja maailmalle vieraalla. Alkoholi sen sijaan – etenkin olut ja viini – edusti vapautta, modernia ja urbaania elämäntapaa, siirtymistä uuteen aikaan." (Peltonen 2006, 12, 435.) Moni nuorisotyöntekijä miettii edelleen tämän vapautuksen seurauksia. Alkoholin uudistus vuonna 1975 muutti kunnallisen vapaaehtoisen raittiustyön pakolliseksi. Vuonna 1984 tuli lisäksi voimaan raittiustoinmen erillislaki (Finlex; www.venajaseura.com, 14.9.2009). Kunnallinen raittiustyö ei ole missään vaiheessa loppunut, se vain on suunnattu eri tahoille, ja toimintatavat ovat muuttuneet. Raittiustyö-nimike muuttui ehkäiseväksi päihdetyöksi 1980-luvulla, ja yhteistyö päihdehuollon kanssa lisääntyi saman vuosikymmenen lopulla (<http://neuvoa-antavat.stakes.fi>, 14.9.2009). Nykyisinkin raittiustyö on osa koulukasvatusta, ja sitä annetaan terveystiedon tunneilla. Tavoitteena on kokonaisvaltainen elintapojen muutos. Yhtenä kunnallisten raittiustoimintatapojen muutoksen syynä on myös ns. korvamerkityn rahan loppuminen. Valtion kunnille antama taloudellinen tuki ei enää ohjautu tarkoin määriteltyn toimintaan, vaan sitä voidaan käyttää jokaisessa kunnassa omien tarpeiden mukaiseen valistukseen. (Risku, 22.9.2009.) Nuorten ehkäisevää päihdetyötä on vuodesta 2003 lähtien tehnyt mm. opetusministeriön tukema Preventiimi, jolta on ilmestynyt laadukkaan päihdekasvatuksen tukimateriaali vuonna 2009 (www.preventiimi.fi, 22.2.2010).

Monet tutkijat erottavat raittiustalituksen, raittiustalituksen ja raittiustalituksen toisistaan. Valistusta pidetään kirjalliseen tuotantoon painottuvana, kun taas raittiustalitus on käytännön toimintaa, kuten kerhoiltojen viettoa ja juhlaa. Raittiustalitus kulkee usein rinnakkain raittiustalituksen kanssa, mutta se tapahtuu kouluissa ja muissa oppilaitoksissa, eikä se perustu vapaaehtoisuuteen. (Matilainen 2006, 260–261.)

päihdetyötä tehdään edelleen. Helsingin Sanomat, 31.10.2009.

Raittiussihteerin tehtäviä

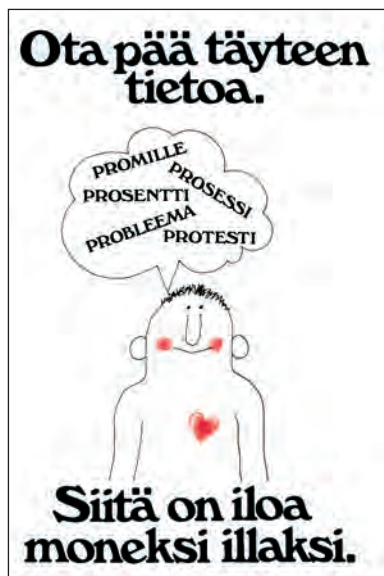
Raittiustyö määriteltiin 1950-luvulla toiminnaksi, joka ”ehdottoman raittiusnäkemyksen vaatimuksesta lähtien pyrkii suojelemaan ihmistä huumaavien aineiden käytöltä ja samanaikaisesti selvittää mitä alkoholi on ja mikä sen vaikutus on yksilöön ja yhteiskuntaan. Yhdistämällä harrastustoiminta raittiustyöhön päästään parhaisiin tuloksiin.” Kunnan raittiusohjaajan tuli tehdä itse raittiustyötä, mutta myös tukea raittiusjärjestöjen toimintaa. (Fyhr–Kuoppala 1955, 13, 17.) Päätoimiselle ohjaajalle oli annettava oma toimisto ja tarpeelliset toimintavälineet, joiksi luettiin mm. kirjoituskone, monistusmahdollisuus, äänielokuva-kone (ja generaattori), mikrofoni, levysoitin, filmin liimauskone, vaka-kuvaheitin ja magnetofoni (Fyhr–Kuoppala 1955, 29–30). Jo toivottavista välineistä voidaan päätellä, että raittiustyö oli ennen kaikkea valistustyötä. *Raittiuslautakuntatyö*-julkaisussa selvitetään myös raittiusvalistus- ja kasvatustyön eri menetelmiä, joita ovat: puheet ja esitelmät, juhlatoiminta, näyttelyt, kilpailut, rynnäköt (erikoiskysymyksen esiintuomista suurelle yleisölle), radion käyttö, leirit, havaintovälineiden käyttö, julisteet ja lentolehtiset, tunnukset, lehdet ja kirjallisuus, tiedotustoiminta, kurssitoiminta, raittiustyö kouluissa ja järjestöissä sekä lautakunnan ja raittiusjärjestöjen yhteistyö. (Fyhr–Kuoppala 1955, 41–65.)

Nuorten palvelun toimialajohtaja Pauli Parviainen aloitti nuorisotyö-uransa yhdistelmävirassa Kuopiossa 1970-luvulla. Raittiustoimen tehtäviä oli hänelle määrätty kahdeksantoista, joista kannattaa tässä mainita seuraavat: olla yleisön tavoitettavissa neuvoinen ja ohjeinen, pitää kortistoa kaupungissa raittiustyötä tekevistä järjestöistä, hoitaa raittiuslautakunnan kirjeenvaihto, huolehtia lautakunnan käsikirjaston ja havaintovälineiden hoidosta ja lainoista, tehdä esitelmä-, puhe- ja valistustoimintaa, järjestää kursseja, esitelmä- ja neuvontatilaisuuksia ja

RAITTIUSVIIKKO
26. 10. — 2. 11.
1958

Tieto leviää julisteissa.
nuoriso-ohjaaja 5/1958.

"ajattelemisen aihetta antoi alko". esite vuodelta 1976. art-print oy.

juhlia, edistää raittiuslehtien ja -kirjallisuuden levittämistä ja huolehtia tiedotustoiminnasta. (Parviainen 2009, 100.) Myös Parviaisen tehtävistä voi päätellä, että raittiustyön ensisijainen tarkoitus oli näkyvyys ja kuuluvuus. Se oli siis tiedotustoimintaa parhaimmillaan. Luettelosta selviää myös, että raittiussihteerin työ on ollut ennen kaikkea ennalta-ehkäisevää työtä, ei niinkään pelastavaa eli raittius- ja alkoholisti-huoltotyötä (Fyhr-Kuoppala 1955, 14; Jokinen 2008, 11).

Mutta sai raittiussihteerin 1950-luvulla varsinaisia "toimintatehtäviäkin", sillä Tuupovaarassa raittiussihteerin joutui poliisin kanssa särkeämään laittoman pontikkatehtaan, koska siitä oli tehty ilmoitus. Kun nämä hommat loppuivat, tuli tilalle raittiustodistusten kirjoittaminen mm. ajokorttia varten sekä sellaisten nuorten puhuttelu, jotka olivat juopotelunsa vuoksi joutuneet usein putkaan. Tämän tehtävän antoi sosiaalilautakunta. (Sinervo 2007, 28–29.)

Raittiussihteerin virka oli usein yhdistelmävirka, johon liittyivät nuoris- ja urheilu- tai vapaa-aikasihteerin toimet. Yhdistelmävirka helpotti nuorison raittiusvalistusta. Urheilu ja liikunta olivatkin iso osa raittius-työtä, ja yhteistyö paikallisten urheiluseurojen kanssa oli vilkasta. Raittiustyön tavoitteena oli kasvattaa nuorista tervehenkisiä ja terveitä elämäntapoja noudattavia. (Jokinen 2008, 15.) Yhdistelmävirka vaati työntekijältä tarkkaa aikatauluttamista, joten eri "teemojen", esimerkiksi urheilu ja raittius, yhdistäminen saattoi helpottaa työntekoa erityisesti nuorten parissa. Sillä on myös muistettava, että raittiussihteerin palveli kaikkia kuntalaisia, ei pelkästään nuoria.

 Raittiustyön nivelsin nuorisotyöhön niiltä osin kuin se oli mahdollista. Ohjaajia koulutettiin yhdessä nuorisolautakunnan kanssa. Vuoden aikana osallistuin raittiusohjaajien yhteiskunnalliselle kurssille Vihdissä ja kunnallisten raittiusohjaajien opastuskurssille Pajulahdessa sekä raittius- ja sosiaalipäiville Kuopiossa. (Hämäläinen 2006, 98.)

Raittiusaiheiset filmit olivat keskeisessä osassa nuorten valistamista. Erilaisia raittiusaiheisia filmejä esitettiin koulujen lisäksi myös erityisissä elokuvailloissa. Opettavaiset filmit esitettiin ensin, ja sen jälkeen esimerkiksi piirrettyjä. Lahden nuorisotoimenjohtajana toiminut Pertti Mäkelä muistaa Savitaipaleen raittiussihteerinä esittäneensä paljon myös eri lähetystöistä saatuja filmejä. Erityisen suosituksi nousi Englannin kuningatar Elisabetin kruunajaiset. (Tykl/aud/130–131.)

Raittiusaiheisten filmien otsikot kuvaavat hyvin valistusasennetta: ”Alkoholi ja ihminen”, ”Huono työtoveri”, ”Miehen omatunto” ja ”Opi luonnon raittiudesta”. Vuosittain raittiuden teemat vaihtelivat, samoin kuin näkyvyyskin. Esimerkiksi vuosi 1959 oli raittiuskasvatusvuosi, jolloin luonnollisesti näkyvyyteenkin satsattiin. (Nuoriso-ohjaaja 1/1959.) Raittiusviikon tunnuslauseena oli tuolloin ”Raitis ja reilu – ei horju, ei heilu”. Raittiusviikkoja järjestettiin vuosina 1938–1996 eri teemoilla. (www.raitis.fi; Jokinen 2008.)

Erilaiset näyttelyt toivat myös esiin raittiuden aatetta. Esimerkiksi Varkaudessa pidettiin vuonna 1959 askartelunäyttely, jossa näytteillepanijoita oli 36 ja yleisöä 823. Myös painotuotteita käytettiin raittiusvalistuksessa runsaasti. Valtakunnallisten kampanjoiden lisäksi nuoriso-toimilla oli myös omia esitteitä. Varkauden raittiuslautakunta levitti vuonna 1964 kaupungin alueelle 10 116 painotuotetta. (Hämäläinen 2006, 105; 166.)

Raittiutta edistäviä lehtiä julkaistiin myös paljon. Esimerkiksi Raittiuden Ystävien Toivon lehti oli *Koitto*, jota julkaistiin vuosina 1893–1982. Lopulta se yhdistyi Suomen Lähetysseuran lehteen *Tottoon*, joka ilmestyi vuoteen 1987. Tampereella ilmestyi vuosina 1897–1907 lasten raittiuslehti *Väinämöinen*. (<http://populaari.blogspot.com>, 14.10.2009; Nieminen 1995, 59.) Ensimmäinen *Raittiuslautakunta*-lehti ilmestyi jo vuonna 1925 (<http://kirjasto.utu.fi>, 12.2.2010).

koitto 3/1964. raittiuden Ystävät, Helsinki.

RAITTIUS

lautakunta

N:o 6/1963

TUOREMEHUKURSSILAISIA TYÖSSÄ KÖYLIOSSA.
Raittiuslautakunnat järjestivät syyskautena lukuisia tuoremehun valmistuskursseja.
Niistä kerrotaan myös sivulla 2.

Uudistakaa tila

Tuoremehun avulla raittiuteen. raittiuslautakunta 6/1963. Suomen raittiusjärjestöjen liitto.

ensi kotien Liiton postikorttikampanja tupakoinnin lopettamiseksi. uma aaltonen/nuoperi.

Raittiuden aate ja nuorten täysraittius ovat jälleen lisääntymässä 2000-luvulla.

Voisi olettaa, että nuorisokulttuurista itsestään, siis ilman ehkäisevän päihdetyön tai aikuisten tiukentuneen kontrolliotteen vaikutusta, nousee trendejä ja impulsseja, joihin humalajuomisen vähentyminen ja lievä täysraittiiden osuuden kasvu liittyy. Siis humalajuomiskielteisyys, paikoin totaalisempikin alkoholikielteisyys, lisääntyisi nuorisokulttuurien kentällä ikään kuin itsestään. Toisaalta voisi ajatella joidenkin muiden asioiden ja intressien ottaneen humalajuomisen, ja paikoin koko alkoholin paikan niin, että humalan ja juomisen funktio olisi yhä useammilta nuorilta kadonnut. [...] Täysraittius lisääntyy myös islamilaisten nuorten myötä (maahanmuuttajat), ja erilaisten kansainvälisten "nuorille aikuisille" suunnattujen liikkeiden ansiosta. "Tosi rakkaus odottaa" -liike on kristillinen, kun taas ns. streittari-liike on punk-liikkeen sisällä syntynyt vastalause itsetuhoiselle elämälle. Streittarit eivät hyväksy huumeita, alkoholia, tupakkaa ja lihaa, osa heistä ei myöskään irrallisia seksisuhteita. (Lähteenmaa 2004, 27, 33.)

Raittiuteen kannustetaan erityisesti naisia, joiden tupakointi ja alkoholin käyttö ovat lisääntyneet voimakkaasti verrattuna esimerkiksi 1960-luvun käyttötilastoihin. Juomatapatutkimuksia on tehty vuodesta 1968 alkaen säännöllisesti. (Etiketti 3/2009.)

VIISI AISTIA

Maku

Haju

Näkö

Kuulo

Tunto

nuoriso-ohjaaja 1/1959.

KIKKA JA HUMALIKKO

Koitolle piirtänyt ja riittänyt
Olavi Vikainen.

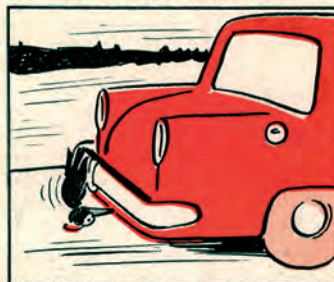
*Ajokki tien kulkee kaistaa.
Kuljettaja juo ja maistaa.*

*Autossa hän hyvin viihtyy.
Vauhti paranee ja kiihtyy.*

*Yltyy vaaralliseen ajoon.
— Tähän asiaan jo kajoon!*

*Kikka tankkiin reiän kaluu.
Bensiiniä tielle valuu.*

*Hurjasteluun tulee este.
Lopussa on polttoneste.*

*Humalikko jää tiepuoleen.
Joutuu kiikkeihin, pahaan huoleen.*

Myös sarjakuva valjastettiin raittiuden puolestapuhujaksi. koitto-lehdessä ilmestyi säännöllisesti kikka-sarjakuva. Tämä riittäminen on vuodelta 1965. raittiuden Ystävät, Helsinki.

Hiilipaperista twitteriin

ekniikan kehittyminen on luonnollisesti vaikuttanut tiedotteiden laatuun ja määrään. Asian tiivistää Leena Aho kyselyvastauksessaan:

// Tiedottamisesta näkyy myös tekninen kehitys. 70-luvulla teimme vahamonistuskoneella järjestökirjeet, mutta esitteet painettiin painotalossa. Valokopiokoneen myötä 1980-luvulla monisteiden määrä lisääntyi huikeasti. Kaikista tapahtumista tehtiin oma moniste ja niitä jaettiin koulujen ilmoitustaululle. Tuolloin meillä oli jo lupa laittaa mainoksia kouluihin. Nuorisotilojen ohjaajat tekivät runsaasti mainoksia. Oli väripapereita. 1980-luvulta on eniten monisteita eli lentolehtisiä, 1990-luvulla tuli väriesitteet. 2000-luvulla netin kautta välitettiin tietoa sähköisesti. Nuorisotoimen omasta toiminnasta tehtiin edelleen myös painettuja julkaisuja. (Leena Aho, 8.1.2009.)

Teknistä kehitystä ehkä vieläkin kuvaavampi, ja varhaisempi, tarina kuullaan Leo Autiolta, joka vuosina 1956–1965 toimi Suomen sosiaali-demokraattisen Raittiusliiton järjestöohjaajana. Hän oli menossa pitämään Keski-Suomeen raittiuselokuvailtaa. Jo kylälle saapuessaan hän näki tapahtumasta tehdyt mainokset. Pitopaikka oli täynnä väkeä, niin nuorta kuin vanhaakin, ja kaikki odottivat innokkaasti elokuvien katselua, sillä monikaan heistä ei vielä ollut ollut elokuvissa, koska

maaseudun sähköistäminen oli vielä kesken. Autio otti esiin kaitaelokuvaprojektorinsa ja alkoi etsiä pistorasiaa. Hetken ihmettelyn jälkeen hänelle kerrottiin, että kylällä ei ollut sähköä! Elokvien katselu jäi siltä kertaa väliin. (Tykl/aud/51.)

Kun Oulun ensimmäinen nuorisosihteeri aloitti työnsä, olivat niin tekniset laitteet kuin fyysiset tilatkin kortilla:

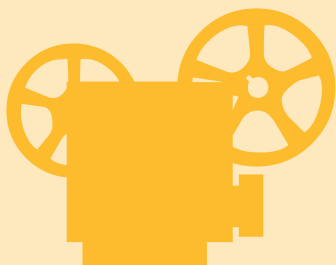
// Nuorisotyö- ja urheilulautakunnalla oli yhteinen pieni toimisto kaupungintalolla. Toimistossa oli yksi työpöytä, muutama tuoli ja hylly, yksi puhelin ja urheiluohjaajalla matkakirjoituskone. Vasta seuraavan vuoden alussa sain oman työpöydän ja puhelimen, joka tuli myöhemmin yhteiseksi raittiusohjaajan kanssa. Sain käyttööni myös vanhan kirjoituskoneen. (Askonen 2004, 39.)

Samoilla linjoilla oltiin myös Tuupovaarassa, jossa Väinö Sinervo aloitti työnsä kunnan ensimmäisenä nuoriso- ja raittiusohjaajana. Hän osti itselleen osamaksulla oman matkakirjoituskoneen, vaikka työhuonettaakaan ei ollut. (Sinervo 2007, 23.)

Nuoperi teki kuntien nuorisotoimille teknistä kehitystä koskevan kyselyn syksyllä 2009. Kyselyn kohteena olivat nuorisotoimistojen monistus, kirjoitus, kuvaaminen, äänentoisto, ilmoittaminen ja yhteydenpito. Vastauksessaan Juhani Yli-Rantala (Nuorisoseura) kertoo 1950–1960-lukujen tiedottamisesta näin:

// Tämä koskee pääasiassa aikaa, jolloin ei ollut sähköisiä tiedotusmahdollisuuksia eikä esim. faksia. Monistuskonekin oli vielä -50-luvulla sellainen, johon oli teksti kirjoitettava vahakselle, joka pantiin koneen rummulle. Vahakselle kirjoitettaessa ei ollut kovin suuria korjausmahdollisuuksia, jos tuli vaikkapa kirjoitusvirheitä. Aikaisemmin monistuskonetta pyöritettiin käsin veivistä, myöhemmin se pyöri sentään jo sähköllä. Joka tapauksessa se oli usein sottaista puuhaa, mutta tieto meni perille. Pienemmät kirjemäärät tehtiin useinkin kirjoituskoneella hiilipaperia käyttäen. Kun itsekin tein esim. johtokunnalle kokouksen esityslistan tai

pöytäkirjan jäljennöksen, saatoin panna kaksitoistakin silkkipaperia päällekkäin ja ohuet hiilipaperit väliin. Alimmaisiet tahtoivat jäädä vähän himmeiksi ja kirjoittamisen jälkeen sormenpäät olivat kovasta hakkaamisesta johtuen punaisina. (Juhani Yli-Rantala, 2.10.2008.)

Kirjoituskone herätti myös nuorisosihteeri Leena Ahon muistot:

// Kirjoituskoneella tehtiin kaikki esitykset, täytettiin monenlaisia kaavakkeita, lomakkeita. Vuonna 1973 Hämeenkadun toimistossa raittiustoimi sai sähköisen kirjoituskoneen. Me nuorisotoimen nuoret työntekijät karehdimme sitä. Raittiustoimen kanslisti ei halunnut ottaa moista konetta käyttöönsä, ja niin kone oli kauniisti raittiustoimiston pöydällä käyttämättömänä, kunnes kanslisti meni eläkkeelle. Vihdoin nuorisotoimikin sai sähkökirjoituskoneen, anomuksesta. Tuohon aikaan piti anoa kaupunginhallitukselta osto-oikeutta. (Leena Aho, 2.12.2009.)

Hausjärven nuorisotoimiston tarvikkeita haettiin lehti-ilmoituksella vuonna 1946. ilmari rinne/nuoperi.

Kyselyvastauksien perusteella kirjoituskoneet ovat siirtyneet historiaan, vaikka niitä vielä nuorisotoimistojen hyllyistä löytyykin. Joskus harvoin niitä saatetaan käyttää esimerkiksi suurien kirjekuorien osoitetietojen kirjoittamiseen. Monistuksessa ovat vahakopiokoneet saaneet väistyä 1970-luvulla, jolloin valokopiokoneet valtasivat paikkansa. Ensimmäiset skannerit ovat tulleet jo 1980-luvulla, mutta pääsääntöisesti vasta 1990-luvun lopulla ja 2000-luvulla. 1980-luvun puolenvälin jälkeen toimistoihin tulivat myös tietokoneet. Aluksi niitä hankittiin yleensä yksi ja sitä käytti toimistotyöntekijä. 1990-luvulla tietokoneet olivat jo kaikkien työntekijöiden käytössä. (Nuoperin tekniikkakyselyvastaukset, syksy 2009.)

Tietokoneiden mukana siirryttiin myös sähköpostin käyttöön. Tämä on vähentänyt postituksen määrää, vaikka sähköpostin kautta on enemmän välitetty epävirallisempaa postia. Useimmiten kokouskutsut lähetetään edelleen postitse, kuten myös ne asiakirjat, joihin tarvitaan ”oikea” allekirjoitus. Valtionhallinto ja EU ovat erityisesti ne kohteet, joihin tarvitaan postitettuja asiakirjoja. Myös faksin käyttö on vähentynyt, lähinnä sitä tarvitaan enää harvoin kansainvälisiä asioita hoidettaessa. (Nuoperin tekniikkakyselyvastaukset, syksy 2009.)

Myös äänentoistossa on nähty huima muutos. Nuorisoasiainneuvos Taisto Kärkkäinen muistelee, miten hän 1950-luvun lopulla hankki Kangasniemelle magnetofonin. Asiaa ihmeteltiin niin kokouksissa kuin lehdistössäkin. (Kärkkäinen 2009, 13.) Avokelanauhojen, C-kasettisoittimien ja levysoittimien kautta on siirrytty cd-soitinten ja edelleen tietokoneen kautta toistettavaan ääneen. Tallentavia digilaitteita on hankittu useille nuorisotaloille ja työpajoille. Mediapajoissa on äänen ja kuvan miksaamiseen ja leikkaamiseen tarvittavat laitteet. Megafoni löytyy vielä monesta nuorisotoimistosta, mutta nykyisin sitä käytetään harvemmin. Oulussa se on käytössä liikennepuistossa. Vaikka raina-, dia- ja kaitafilmiesitykset olivatkin suurta hupia omana aikanaan, ovat ne jo poistuneet käytöstä kokonaan. Paula Kariniemi Oulusta tiivistää

raittius- ja nuorison-
ohjaaja olavi Simola
elokuvariprojektorin kimpus-
sa 1950-luvun alkupuolella
pohjois-karjalassa.
Väinö Sinervo/nuoperi.

asian näin: "Eihän nämä nuoret työkaverit edes tiedä, mikä on raina-kone. Kummatkaan ei enää käytössä, mutta dioja kyllä on laatikko-tolokulla." (Paula Kariniemi, 16.11.2009.) Myöskin VHS- ja betavideo-laitteet ovat poistuneet käytöstä. Enää vain ihmetellään niiden sisällön pelastamista. (Nuoperin tekniikkakyselyvastaukset, syksy 2009.)

Sähköposti, verkon yhteisöpalvelut, omat verkkosivut ja pikaviestimien käyttö ovat helpottaneet ja lisänneet ilmoittamista. Julkiset ilmoitukset laitetaan vielä seinällä olevalle ilmoitustaululle, mutta ne löytyvät myös omien kotisivujen ilmoitustauluilta. 1950-luvulla nuorisotyöntekijöillä ei ollut vielä omia pöytäpuhelimia, joskus ei omaa pöytääkään, vaan puhelin jaettiin samassa tilassa työskentelevien kanssa. Matkapuhelimet ovat nykyisin syrjäyttäneet pöytäpuhelimet, joista on monilla paikkakunnilla luovuttu kokonaan. Työntekijöillä on matkapuhelin, mutta viestinvälitystä hoidetaan myös Skype-liittymän ja Messengerin kautta tietokoneelta. Matkapuhelimet ovat vaihtuneet kommunikaattoreiksi, erityisesti päällikkötasolla. (Nuoperin tekniikkakyselyvastaukset, syksy 2009.)

Virolaiskeksintö Skype mahdollistaa ilmaiset puhelut internetin kautta. Ohjelman kautta voi lähettää myös pikaviestejä tai pitää videokokouksia. (<http://en.wikipedia.org/wiki/Skype>, 15.4.2010.)

Sähköpostia ja puhelinta nopeammat Messengerit ovat ilmaisia pikaviestipalveluita, jotka mahdollistavat tosiaikaisen yhteydenpidon. "Mesettäessään" käyttäjä voi ilmaista tunteitaan monipuolisesti ja helposti mm. hymiöiden avulla. Maailmassa lähetetään päivittäin 2,5 miljardia Messenger-viestiä. (www.microsoft.com/finland/pr/press/messenger_23062008.aspx, 15.4.2010.)

uudemmat äänityslaitteet mahtuvat pieneen tilaan. kuvaaja: aki Luotonen.

Koulutusta

iedotus- ja neuvontapalveluihin perehdytään nuorisotyöntekijäksi kouluttautuesssa. Lisäksi tarjolla on kursseja, joilla omaa osaamistaan voi syventää. Erityisesti järjestöt ovat kouluttaneet omia työntekijöitään erillisillä kursseilla ahkerasti. Kuntien nuorisotoimet ovat puolestaan pitäneet järjestötyöntekijöille omia koulutustilaisuuksiaan. Kuntien nuorisotyöntekijät itse ovat hakeneet oppia mm. NTK:n järjestämiltä 2–5 päivän mittaisilta tiedotuskursseilta 1980-luvulla. ”Miten nuoret saadaan tiedotuksella mukaan toimintaan” oli Keski-Suomen opiston kysymys, kun se järjesti tiedotuksen suunnittelukurssin vuonna 1981. (Heikki Manninen, 5.11.2008; Nuorisotyö 1/81.) Myös Allianssi on järjestänyt mm. tiedottaja- taitto- ja verkko-opisto tutuksi -koulutustilaisuuksia 2000-luvulla (Seija Majanen, 24.2.2010). Nykyisin suurempien paikkakuntien nuorisotoimissa on omat viestintäsuunnittelijat, tietopalveluohjaajat tai tiedottajat, jotka vastaavat tiedon perille menemisestä (Nuoperin tieto- ja neuvontapalvelukysely, 2008). Raittiustyöhön kouluttauduttiin mm. raittiusohjaajapäivillä.

Television yleistyttyä pohdittiin erilaisilla kursseilla myös sen vaikutuksia lapsiin ja nuoriin. Esimerkiksi vuonna 1964 järjestettiin nuorisotyöntekijöille elokuva- ja tv-kasvatuskurssi. Nuorisotyöntekijäin radio- ja

Nuorisotyön kurssi

Kuopion hiippakunnan kasvatusasiain toimikunta ja Nuorten Keskus järjestävät nuorisotyön kurssin Portaanpään kristillisessä opistossa 4. – 6.2. 1977. Kurssiohjelman on koostanut Kirkon nuorisotyön keskuksen asettama työryhmä. Vastavanlaisia kursseja tullaan järjestämään hiippakuntien kasvatusasiain toimikuntien kanssa koko maassa.

Kenelle

Kurssi on tarkoitettu rippikoulun käyneen nuorison parissa työskenteleville vapaaehtoisille työntekijöille ja muille nuorisotyöstä kiinnostuneille henkilöille. Toivomme saavamme kurssille nuoria, nuoria aikuisia ja työelämään sijoittuneita seurakuntalaisia. Kurssille kutsu-

taan siis sekä miehiä että naisia.

Tavoite

Kurssin tarkoituksena on yhdessä etsiä niitä tapoja, joilla nuoret voisivat syventää uskoaan Jeesukseen Kristukseen ja soveltaa tätä omaan elämäntilanteeseensa.

Kouluttajat

Kouluttajina toimivat kasvatusasiain sihteeri Reijo Virolainen, diakoni Rita Lipponen ja pääsihteeri Erkki Jeskanen.

Ilmoittautuminen tapahtuu os. Kuopion hiippakunnan kasvatusasiain toimikunta/Reijo Virolainen, PI 42, 70101 Kuopio 10. Osanottomaksu on opiston liinavaattein 71 mk ja omin liinavaattein 65 mk.

OHJELMA

Perjantai 4. 2.

18.00 Päivällinen
18.30 Avaus
Ohjaajan muotokuva
19.30 Iltapala
20.00 Ohjaajan identiteetti

Lauantai 5. 2.

7.30 Nuori-ihminen
a) mikä hän on
b) missä hän on
11.00 Aamialainen
12.00 Nuori yhteiskunnassa ja seurakunnassa
14.00 Kahvi
14.30 Minun seurakuntani
Seurakunnan olemus
Päätöksiä tekevä seurakunta

17.00 Ruoka
18.00 Jumalanpalvelus
19.30 Iltapala
Sauna

Sunnuntai 6. 2.

8.00 Aamupala
8.30 Raamatun käyttö ryhmässä
10.00 Jumalanpalvelus
11.30 Ruoka
12.15 Nuorten aktivointi
Aktivointimenetelmät
Vastuun nuorten illasta
14.45 Arviointi ja kurssin päätös
Todistusten jako
Kahvi

Nuorten tieto- ja neuvontapalveluiden
kansalliset kehittämispäivät 2.–3.10.2008

Helsinki, Paasitorni

Nuorten tieto- ja
neuvontapalveluiden
kansallinen verkosto

kutsu kehittymään. nuorten tieto- ja neuvontapalveluiden kansallinen verkosto/oulun nuorisosiainkeskus.

nuorisotiedotusta voi
opiskella monilla eri
tavoin. Oulun nuorisosiain-
keskus.

televisiopäivät pidettiin puolestaan Helsingissä vuonna 1968. *Nuoriso-ohjaaja*-lehden numerossa 5/62 ohjeistettiin myös lukijoita lasten televisionkatseluun. (*Nuoriso-ohjaaja* 5/62; 2-3/64; 2/68.)

Nuorisotiedotustyön peruskurssit alkoivat vuonna 2002 Helsingissä. Kurssija järjestää nuorten tieto- ja neuvontapalveluiden kansallinen koordinaatio- ja kehittämiskeskus.

 Peruskurssin sisältö jakaantui seuraaviin pääteemoihin; nuorten tieto- ja neuvontapalvelutyön periaatteet ja työmuodon erityispiirteet sekä työmuodon yhteiskunnallinen merkitys, nuorten tieto- ja neuvontapalvelutyön suunnittelu ja arkikäytännöt, nuorten vertais-toiminta sekä nuorten kohtaaminen: asiakaspalvelu, verkkopalvelu. (Fedotoff 2007, 21.)

Peruskurssi pohjautuu eurooppalaiseen koulutuskonseptiin (MBTC eli Minimum Basic Training Course -työmuoto). Suomalaiset kouluttajat ovat saaneet kattojärjestö ERYICAn kautta kouluttajakoulutuksen. Osanottajat saavat myös eurooppalaisen todistuksen ERYICALta. Koulutus tulee muuttumaan ja uusiutumaan ns. YINTRO-koulutukseksi. Syventävä jatkokurssi on puolestaan kehitetty opetusministeriön hankerahoituksella yhteistyössä Bharosa Finlandin kanssa. Kurssien pitopaikkakunnat vaihtelevat vuosittain. Mahdollisuuksia kouluttautumiseen lisäävät myös erilaiset verkkokurssit. (Jaana Fedotoff, 24.2.2010.)

Mitä tästä opimme?

n

uorille tiedottaminen ja heidän neuvontansa on ollut monipuolista, värikästä ja kaiken kattavaa. On puhuttu suoraan nuorille, lähetetty kirjeitä, käytetty lehdistöä ja muuta mediaa hyväksi. Erilaiset julisteet, esitteet ja kalenterit ovat tulleet tutuiksi. Mikä siis on muuttunut? Tiedotus- ja neuvontatyö on monipuolistunut ja laajentunut. Paikallisen tiedottamisen rinnalle on kehitetty koko Suomen nuoria tavoittavia keinoja saada tietoa perille. Samalla tiedon välitys ympäri maailmaa on helpottunut, joten voidaan jo puhua globaalista tiedottamisesta. Sosiaalinen media on tullut jäädäkseen ja sen merkitys kasvaa. Tekninen kehitys on mennyt huimaa vauhtia eteenpäin. Mutta edelleen tiedon välittäminen ja nuorten neuvominen ovat avainasemassa. Kriittisyyden kasvaessa tiedon luotettavuuteen on kiinnitetty entistä enemmän huomiota, erityisesti verkkoyhteisöjen sosiaalisissa medioissa, kuten Facebookissa. Silti tietoa ja neuvontaa tarvitaan edelleen. Vaikka keinot tiedon välittämiseen ovat vaihtuneet, tarvitaan edelleen viestintätaitoja. Pitää osata kirjoittaa ja puhua niin, että viesti menee nuorille perille.

Viestintätekniikan kehittyessä myös kieli on muuttunut ja kansainvälistynyt. Lyhenteet ja uudet sanat ovat osa nuorten jokapäiväistä elämää. Nuoret postaavat viestejään IVL (= in virtual life). Enää ei lähetetä muodollisia kirjeitä, joissa vastaanottajan paikan määrittävät kouluissa opitut normit ja joissa puhuttelu on etäistä. Toisaalta, mikäli nykyisten nuorisotyöntekijöiden ennustukset pitävät paikkansa, korostuu henkilökohtainen tiedotus- ja neuvonta tulevaisuudessa, virtuaalisen rinnalla. Ja BTW (= by the way), minä uskon siihen myös. Kohdataan!

Viipurilaisnuoria vuodelta
1924. ilmari rinne/nuoperi.

Kirjallisuus ja lähteet

ARKISTOLÄHTEET

Turun kaupunginarkisto:

Hausjärven nuorisotyölautakunnan toimintakertomus
vuodelta 1948. Ilmari Rinne/Nuoperi.

Taisto Kärkkäinen/Nuoperi.

Turun kaupungin Nuorisotyölautakunnan vuosikertomus
v:lle 1957, 1961 ja 1962.

Uma Aaltonen/Nuoperi.

Turun yliopiston kulttuurien tutkimuksen arkistot,
Tykl-arkisto:

Nuoperin digitoimat filmit:

Tykl/spa/268: "Satua vai totta". Helsingin Maunu-kerhon
tekemä kaitafilmi (siirretty dvd:lle), 1967. Ohjaus Timo
Puumalainen.

Tykl/spa/297: "Henkiset kilpailut", opetusfilmi kilpailujen
järjestämiseen, 16 mm, ääni. Tulenheimo, 115 m.
Erpe-filmi. Kaitafilmi: Tykl/spa/244.

Tykl/spa/297: Turun nuorisoviikko 1961. Kuvaaja: Reijo
Nordman. 16 mm, ääni, 95 m. Kaitafilmi: Tykl/spa/243.

Tykl/spa/492: "Kekin pojat kävelyllä". Tampereen yliopis-
ton viestinnän perusopintojen työ, jossa opiskelijat
esittelevät nuorisotyön opiskelua, 1988. Kesto 18.31.
Ohjaus: Antti A. A. Heinonen. VHS: Tykl/vid/122.

Tykl/spa/492: Harjoitteluraportti 1989/Hanna Koivula.

Kesto 12.27. Tampereen yliopiston puheoppi. Inarin
kunnan videopajan tuotantoa. VHS: Tykl/vid/125.

Tykl/spa/493: Tampereen yliopiston nuorisotyön opiskeli-
joiden tekemä filmi harjoitusleiristä ja Unicef-näytte-
lystä. Tod.näk. 1970-luvun alusta. 8 mm, äänetön
kaitafilmi. Kaitafilmi: Tykl/spa/495.

Työelämähaastattelut:

Tykl/aud/51: Leo Autio, Turku, 23.1.2004.

Tykl//aud/55: Hilikka Salonen, Hämeenlinna, 17.2.2004.

Tykl/aud/73: Marjaleena Tuliainen, Lahti, 28.9.2004.

Tykl/aud/130–131: Pertti Mäkelä, Orimattila, 9.3.2006.

Tykl/spa/696: Pekka Häyhä, Helsinki, 16.12.2009.

KIRJALLISUUS

AHO Leena – LEHTINEN Pirjo 2007. "Turkulaista yhteistyö-
tä" teoksesta Lähtö ja loitsu, Suomen ja Viron nuoriso-
yhteistyöstä, 2007, 118–121. Nuoperi, Turku. Opetus-
ministeriön julkaisuja 2007:4. Helsinki, Yliopistopaino.

AHOKAS Kaisa – PENTTINEN Aija 1991. "Nuorisotieto-
pankki – vain osa nuorisotiedotusta" teoksesta
Nuorisotiedotus. Kansalaiskasvatuksen Keskuksen

- vuosikirja 1991, 97–101. Kansalaiskasvatuksen Keskus. Helsinki, Hakapaino.
- ARGILLANDER Seija 1991. ”Kompassi” teoksesta Nuorisotiedotus. Kansalaiskasvatuksen Keskus. Helsinki, Hakapaino.
- ASKONEN Ebba 2004. ”Muisteluksia Oulun kaupungin ensimmäisen nuorisosihteerin alkutaipaleelta” teoksesta Sakit, lössit, jengit ja nappulat Nuorisotyön vuosikymmenet, 2004, 38–52. Heikkinen Minna (toim.), Nuoperi, Turku. Turun maakuntamuseon julkaisu 36. Keuruu, Otavan Kirjapaino Oy.
- AUTIO Veli-Matti 1993. Opetusministeriön historia VI. Suurjärjestelmien aika koittaa 1966–1980. Hyvinvointivaltion koulutus- ja kulttuuripoliittiset visiot haasteeksi uudistuneelle opetusministeriölle. Opetusministeriön historiatyöryhmä, Helsinki. Pieksämäki, Sisälähetysseuran kirjapaino Raamattutalo, 1994.
- CORSINI-RAUTALINNA Petra-Paula 2005. Toimintaa, tiloja, taitoja, tietoa. VANHA-NUORI NAANTALI. Naantalin kaupungin nuorisotoimen historiikki 1959–2004. Naantalin kaupungin sivistystoimi, Naantali. Mynämäki, Mynäprint Oy.
- EISCHER Heli – TUPPURAINEN Jonna 2009. Tyttöjen Talo on kuin avoin koti. Setlementtijulkaisuja 22. Setlementtinuorten liitto ry, Helsinki. Helsinki, Aksidenssi Oy.
- FYHR Ensio – KUOPPALA Erkki 1955. Raittiuslautakuntatyö. Helsinki, Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- HEIKKINEN Minna (toim.) 2004. Sakit, lössit, jengit ja nappulat Nuorisotyön vuosikymmenet. Nuoperi, Turku. Turun maakuntamuseon julkaisu 36. Keuruu, Otavan Kirjapaino Oy.
- HEIKKINEN Minna 2006. ”Kotikäyntejä, valistusta ja diskoja – Nuorisotyö tarjoaa vaihtoehtoja muuttajille” teoksesta Keinut, filmit, kerhot ja tatskat. Etnologinen katse nuorisokulttuuriin, 2006, 127–172. Heikkinen Minna (toim.), Nuoperi, Turku. Turun maakuntamuseon julkaisu 11. Keuruu, Otavan Kirjapaino Oy.
- HEIKKINEN Minna (toim.) 2009. Nuorisotyön mieli ja merkitys. Nuorisotyön perinteen tallentaminen, Nuoperi, Turun yliopisto. Jyväskylä, Gummerus Kirjapaino Oy.
- HÄMÄLÄINEN Heikki 2006. Kunnallinen nuorisonvillitsijä. Kuusankoski, Kuusankosken kaupungin tulostuspalvelu.
- HÄRKÖNEN Ritva-Sini 1991. ”Viestintäkasvatus nuorisotyössä” teoksesta Nuorisotiedotus. Kansalaiskasvatuksen Keskus. Helsinki, Hakapaino.
- ILVES Kirsi 1998. Stadi ja sen nuoret. Nuorisotyötä Helsingissä 1948–1997. Helsingin kaupunki/Nuorisoasiainkeskus. Helsinki, Oy Edita Ab.
- KALLIONIEMI Jouni 1993. Turku ja nuoret. Turun kaupungin nuorisotoimen ja turkulaisen nuorison tarina. Turun kaupungin nuorisolautakunta. Turku, Gillot Oy.
- KEJONEN Alpo 2009. ”Akun posti ja Kivikirkon kaiku” teoksesta Nuorisotyön mieli ja merkitys, 2009, 70–75. Heikkinen Minna (toim.), Nuoperi, Turun yliopisto. Jyväskylä, Gummerus Kirjapaino Oy.
- KÄRKKÄINEN Taisto 2009. ”Leipäpappi vai työlleen palava ammattilainen” teoksesta Nuorisotyön mieli ja merkitys, 2009, 10–17. Heikkinen Minna (toim.), Nuoperi, Turun yliopisto. Jyväskylä, Gummerus Kirjapaino Oy.
- LAITINEN Jarmo – SEPPÄLÄ Marko 2009. ”Nettiin nuoren mieli tekevi” teoksesta Nuorisotyön mieli ja merkitys, 2009, 150–154. Heikkinen Minna (toim.), Nuoperi, Turun yliopisto. Jyväskylä, Gummerus Kirjapaino Oy.
- LÄHTEENMAA Jaana 2004. ”Nuorisokulttuuri ja alkoholi 2000-luvun alun Suomessa: lievää käännettä humalaja alkoholikielteisyyteen ja sen tulkintaan”, teoksesta Tommi 2004, 27–34. Alkoholi- ja huume tutkimuksen vuosikirja. Alkoholi- ja huume tutkimus seura. Hämeenlinna, Karisto Oy.
- LYYTINEN Eino 1996. ”Perustamisesta talvisotaan”, teoksesta Yleisradion historia 1926–1946, 1. osa. Yleisradio Oy. WSOY painolaitokset.
- MATILAINEN Riitta 2006. ”Raittius ja kunnollisuus” teoksesta Peltonen Matti – Kilpiö Kaarina – Kuusi Hanna: Alkoholin vuosisata. Suomalaisten alkoholiolojen vaihteita 1900-luvulla, 2006, 257–327. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki. Historiallinen Arkisto 122.

- Teos on Suomen Historiallisen Seuran nimeämien asiaintuntijoiden tarkastama. Helsinki, Hakapaino Oy.
- MÄKELÄ Pertti 2009. "Nuorisotilaa vallataan Lahdessa" teoksesta Nuorisotyön mieli ja merkitys, 2009, 136–143. Heikkinen Minna (toim.), Nuoperi, Turun yliopisto. Jyväskylä, Gummerus Kirjapaino Oy.
- NERELLI Eero & al. (toim.) 1984. Nuorisotyön kuvahistoriikki. Yhteiskunta nuorten vapaan kansalaistoiminnan tukena 40 vuotta. Nuorisotyön Keskus Ry. Lappeenranta, Etelä-Saimaan Kustannus Oy.
- NIEMINEN Juha 1995. Nuorisossa tulevaisuus. Lasten Keskus Oy, Helsinki. Jyväskylä, Gummerus Kirjapaino Oy.
- ONNISMAA Jussi – PASANEN Heikki – SPRANGAR Timo (toim.) 2000. Ohjaus ammattina ja tieteenalana. 1, Ohjauksen lähestymistavat ja ohjaustutkimus. Jyväskylä, PS-kustannus.
- PARVIAINEN Pauli 2009. "Kuopiolaisen jengityön historiaa", teoksesta Nuorisotyön mieli ja merkitys, 98–103. Heikkinen Minna (toim.), Nuoperi, Turun yliopisto. Jyväskylä, Gummerus Kirjapaino Oy.
- PELTOLA-YRJÖLÄ Helena 2004. "Henkisistä kilpailuista nuoren kulttuurin loisteeseen" teoksesta Sakit, lössit, jengit ja nappulat Nuorisotyön vuosikymmenet, 68–81. Heikkinen Minna (toim.), Nuoperi, Turku. Turun maakuntamuseon julkaisu 36. Keuruu, Otavan Kirjapaino Oy.
- PELTONEN Matti 1997. Kerta kiellon päälle. Suomalainen kieltolakimentaliteetti. Vuoden 1733 juopumusasetuksesta kieltolain kumoamiseen 1932. Hanki ja jää, Kustannusosakeyhtiö Tammi. Hämeenlinna, Karisto Oy.
- PELTONEN Matti 2006. "Alkoholi ja suomalaiset 1900-luvulla" ja "Keskioluen vapautus 1969" teoksesta Peltonen Matti – Kilpiö Kaarina – Kuusi Hanna 2006: Alkoholin vuosisata. Suomalaisten alkoholiolojen vaihteita 1900-luvulla, 2006, 7–13; 435–467. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki. Historiallinen Arkisto 122. Teos on Suomen Historiallisen Seuran nimeämien asiaintuntijoiden tarkastama. Helsinki, Hakapaino Oy.
- PILKE Jorma 2009. "Yleisradion kanavat auki nuorille" teoksesta Nuorisotyön mieli ja merkitys, 2009, 76–83. Heikkinen Minna (toim.), Nuoperi, Turun yliopisto. Jyväskylä, Gummerus Kirjapaino Oy.
- SALMINEN Antti 2009. "Nuori median tekijä" teoksesta Nuorisotyön mieli ja merkitys, 2009, 84–89. Heikkinen Minna (toim.), Nuoperi, Turun yliopisto. Jyväskylä, Gummerus Kirjapaino Oy.
- SIMONEN Emmi – SORSA Vilja – VEPSÄLÄINEN Laura (toim.) 2009. Joensuun nuorisovaltuusto 10 vuotta – juhlahistoriikki. Joensuu. Jyväskylä, Kopijyvä Oy.
- SINERVO Väino 2007. Minusta tulikin nuorisotyöntekijä. ISBN 978-952-92-2267-4.
- SUTINEN Risto 2009. Nuorisokulttuuria – vai mitä se nyt oli? Maunulan nuorisotalon 40-vuotista historiaa. Helsingin nuorisoasiainkeskus. Helsinki, Art-Print Oy.
- STORLUND Greta 1991. "Nuorisotiedotus suomalainen ilmiö?" teoksesta Nuorisotiedotus. Kansalaiskasvatuksen Keskuksen vuosikirja 1991, 75–81. Kansalaiskasvatuksen Keskus. Helsinki, Hakapaino.
- TELEMÄKI Matti 1984. Johdatus nuoruuden ja nuorisotyön historiaan. Kansalaiskasvatuksen Keskuksen julkaisuja 56. Helsinki, Valkeakosken Kirjapaino.
- TIMONEN-VERMA Päivi 2003: "Nuorisotiedotus- ja -neuvonta Suomessa" teoksesta Timonen-Verma Päivi – Fedotoff Jaana (toim.) 2003: Näkökulmia nuorisotiedotus- ja neuvontatyöhön, 107–148. Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskus, Oulun kaupungin nuorisoasiainkeskus. Käännökset: Max Buch. Helsinki.
- TIMONEN-VERMA Päivi – FEDOTTOFF Jaana (toim.) 2003. Näkökulmia nuorisotiedotus- ja neuvontatyöhön. Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskus, Oulun kaupungin nuorisoasiainkeskus. Käännökset: Max Buch. Helsinki.
- TOLONEN Hanna 1996. "Nuorisotiedotus Haapaveden Opiston nuorisotyökoulutuksen osana. Eli miksi meillä opetetaan opiskelijoille nuorisotiedotusta" teoksesta Nuorisotiedotus ja verkkoviestintä 1996, 20–21. Suomen nuorisoyhteistyö Allianssi ry ja Suomen Kuntaliitto. Helsinki, Kuntaliiton painatuskeskus.

TURUNEN Ari 2002. Humalan henki eli juomatapojen tarina. Atena Kustannus Oy. Jyväskylä, Gummerus Kirjapaino Oy.

Valtion nuorisotyölautakunnan toimintakertomukset vuosilta 1948–56. Valtioneuvoston kirjapaino, Helsinki. 1957.

VIHERVUORI Pekka 2009. ”Nuorisotiloja Kouvolaan” teoksesta Nuorisotyön mieli ja merkitys, 2009, 128–135. Heikkinen Minna (toim.), Nuoperi, Turun yliopisto. Jyväskylä, Gummerus Kirjapaino Oy.

Kuvien lähdetiedot kuvien yhteydessä.

KYSELYVASTAUKSET

Aherto, Marjukka. Raahe, 5.11.2008.

Aho, Leena. Turku, 8.1.2009; 2.12.2009; 15.2.2010; 2.3.2010.

Askonen, Ebba. Oulu, 23.4.2009.

Fedotoff, Jaana. Oulu, 24.2.2010.

Haapaniemi, Teija. Raahe, 11.11.2008.

Halonen, Hedda. Turku, 10.9.2009.

Hanhineva, Teemu. Helsinki, 1.3.2010.

Hämäläinen, Heikki. Kuusankoski, 6.10.2008.

Härkönen, Tanja. Ylöjärvi, 17.2.2010.

Kariniemi, Paula. Oulu, 16.11.2009; 12.2.2010.

Koivula, Raimo. Joensuu, 1.10.2008.

Kärkkäinen, Taisto. Kerava, 21.9.2009, puhelinkeskustelu.

Lehikoinen, Jarkko. Helsinki, 16.3.2010.

Majanen, Seija. Helsinki, 17.9.2009; 28.1.2010; 24.2.2010; 11.3.2010.

Manninen, Heikki. Kerava, 5.11.2008.

Nuutinen, Minna. Kangasniemi, 14.9.2009.

Pajunen, Ritva. Helsinki, 5.2.2010.

Pekkarinen, Matti. Mikkeli, 29.9.2008.

Pietilä, Mika. Oulu, 10.5.2010.

Pirilä, Mauri. Raahe, 6.11.2008.

Risku, Veli-Matti. Helsinki, 22.9.2009, puhelinkeskustelu.

Saarinen, Terttu. Pori, 12.2.2010.

Tamminen, Katri. Lohja, 20.9.2009.

Turunen, Vappu. Helsinki, 18.9.2009.

Yli-Rantala, Juhani. Helsinki, 2.10.2008.

LEHDET

Etiketti 3/2009. Alkon asiakaslehti. Alko Oy, Helsinki. Punamusta Oy, Joensuu.

Helsingin Sanomat, Sanoma News Oy, Helsinki. 7.3.2010/Artman, Hanna: ”Verkossa kasvaa uusi voima”.

15.4.2010/Miettinen Anssi: ”Salaisista aseista tuli erittäin julkisia”.

Joka Poika vv. 1960–1961. Joka Pojan Raittiusliiton ja Poikien Keskuksen äänenkannattaja. Helsinki.

Kivikirkon kaiku, 1956–. Kiteen seurakunnan nuorten lehti. Kiteen seurakunta, Kitee.

Kouvolan Sanomat, 8.2.2010. Verkkojulkaisu: www.kouvolansanomat.fi.

Nuoriso-ohjaaja ja Nuorisonohjaaja vv. 1958–1968. Nuorisotyöntekijäin yhdistys ja Suomen Nuorisojärjestöjen Edustajisto (SNE). Helsinki.

Nuorisotyö vv. 1968–2010. Nuorisotyöntekijäin Liitto ry ja Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry, Helsinki.

Raittiuslautakunta n:o 8/1927, n:o 6/1960, n:o 6/1963. Sosiaaliministeriön raittiusosaston julkaisema. Helsinki.

Valtikka.fi. Lehti koulukierroksille. Suomi – Finland 2006/2007. Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry yhteistyössä poliittisten nuorisojärjestöjen kanssa. Lehtipaino Keski-Uusimaa, 2006.

MUUT PAINAMATTOMAT LÄHTEET

FEDOTOFF Jaana (toim.) 2007. Nuorten tieto- ja neuvontapalvelut Suomessa. Raportti 1.11.–31.12.2005, raportti 1.1.–31.12.2006, toiminta 1.1.–30.3.2007, toimintasuunnitelma vuodelle 2007, palvelujen lista lääneittäin. Nuorten tieto- ja neuvontapalvelut, koordinaatio- ja kehittämiskeskus, Oulun kaupungin nuorisoasiainkeskus.

IJÄS Tuija 2003. Opasteesta Laturiin. Nuorisotiedotustyötä Jyväskylässä. Kulttuurin ja nuorisotyön koulutusyksikkö, opinnäytetyö. Mikkelin ammatti-korkeakoulu.

- JOKINEN NOORA 2008. Raitis ja reilu – ei horju, ei heilu. Raittiustyötä ja nuorison valistusta 1950–1970-luvuilla. Kansatiede, proseminaaritutkielma. Turun yliopisto.
- Nuoperin tekniikkakyselyvastaukset 2009. Ei arkistoitu.
- Nuoperin tieto- ja neuvontapalvelukyselyvastaukset 2008–2009. Ei arkistoitu.
- RINNE Ilmari 1958. Vapaaseen harrastustoimintaan perustuva Suomen nuorisotyöjärjestelmä ja sen kasvatustaikutus. Kasvatustieteen opinnäyte. Turun yliopisto.
- SABELL Annika 2007. Kunnalliset nuorisotiedotus- ja nuorten tieto- ja neuvontapalvelut Turun seutukunnassa 2006–2007. Turbo – Turun seudun nuorisotoimialojen kehittämis- ja tiedotushanke/Turun seudun nuorisotiedotushanke. Loppuraportti 28.3.2007.
- SIVONEN Aarne 1985. Kotkan alueen kunnallisen nuorisotyön neljä vuosikymmentä. Kotkan alueen kunnallisen nuorisotyön historiikki 1946–1986.
- Suomalaisen nuorisotiedotus- ja neuvontapisteiden verkosto/työryhmä 2001, anomus opetusministeriölle. Kopio saatu Oulun tieto- ja neuvontapalvelukeskuksesta.
- TUOMINEN Okko 2005. Raision kaupungin nuorisotoimen historiikki 1956–2003. Osallistumisväyliä risteyksen nuorisolle. Raision kunnallisen nuorisotoimen historia ja nuorisotyön kehitys 1956–2003.
- Ylöjärven nuorisotoimen toimintakertomus 2003.
- WWW**
- www.alli.fi, 3.2.2010; 22.2.2010; 14.4.2010.
allianssiexpress 29.1.2010; 12.2.2010.
- www.aloitekanava.fi, 22.2.2010.
- www.eryica.org, 23.2.2010.
- www.espoo.fi, 23.2.2010.
- www.finlex.fi, 14.10.2009.
- www.hattu.net, 24.2.2010.
- http://home.cimo.fi/tiedotteet/t210302.html, 23.2.2010.
- www.isokirja.fi/nuorisotoiminnot/yc_2010, 5.3.2010.
- www3.jkl.fi/nuoriso/painovirhe/, 22.2.2010.
- http://kirjasto.utu.fi, 12.2.2010, 24.2.2010. Volter-kirjasto-tietokanta.
- www.koordinaatti.fi, 23.2.2010.
- www.microsoft.com/finland/pr/press/messenger_23062008.aspx, 15.4.2010.
- www.minedu.fi, 23.2.2010.
- www.nettinappi.fi/nuorisotiedotus, 23.2.2010.
- www.netari.fi, 14.4.2010.
- http://neuvoa-antavat.stakes.fi, 14.9.2009.
- http://nk.hel.fi, 14.10.2009.
- http://nk.hel.fi/portaali/filevault/kronologia_web.pdf, 14.10.2009.
- www.nuorisotutkimusseura.fi, 25.2.2010.
- http://populaari.blogspot.com, 14.10.2009.
- www.preventiimi.fi, 22.2.2010.
- www.ptk.fi, 14.10.2009.
- www.raahe.fi, 15.2.2010.
- www.raitis.fi, 1.3.2010.
- www.raitis.fi/yhdistys/historia/TurmiolanTommi, 14.9.2009.
- www.rauhanpuolustajat.fi, 10.2.2010.
- www.sakkinet.fi, 25.1.2010.
- http://slns.org/etusivu/toiminta/mediakasvatus-hanke.html, 23.2.2010.
- www.suomenvalkonauhaliitto.fi, 15.4.2010.
- www.turku.fi, 15.2.2010.
- www.uta.fi/kirjasto/kokoelma/nuorten_talkoot.php, 14.10.2009.
- www.valtikka.fi/teema/nuorisovaalit/nuorisovaaliesittely, 25.2.2010.
- http://www.venajaseura.com/tasa-arvohanke/pietari/ajattelu-polit.pdf. Lea Kronk: Tasa-arvoajattelu käytännön politiikassa, 2005. 14.9.2009.
- www.wikipedia, 10.2.2010.
- http://en.wikipedia.org/wiki/Facebook, 14.4.2010.
- http://en.wikipedia.org/wiki/Habbo, 14.4.2010.
- http://fi.wikipedia.org/wiki/IRC-Galleria, 14.4.2010.
- http://fi.wikipedia.org/wiki/Kieltolaki, 15.4.2010.
- http://fi.wikipedia.org/wiki/Raina_(valokuva), 14.4.2010.
- http://en.wikipedia.org/wiki/Skype, 15.4.2010.
- http://en.wikipedia.org/wiki/Twitter, 14.4.2010.
- www.yle.fi/elavaarkisto, 14.10.2009; 3.2.2010; 1.3.2010.

M

ä en jaks enää, mua kiusataan! Kuinka suudellaan oikeaoppisesti? Missä voin rakentaa pienoislentokoneita? Missä voi opiskella savusukeltajaksi? Nuorten ihmettelyn aiheet ovat moninaisia, eikä aina ole tiedossa paikkaa, mistä asioita voi ja uskaltaa kysyä.

Nuorisotyöhön on aina kuulunut tiedonvälitystä ja neuvontaa. Tätä kautta on moni nuori saanut kysymyksiinsä vastauksia ja löytänyt apua ongelmiinsa. Mutta miten tietoa on välitetty ja kuinka nuoriin saadaan kontakti? *Kiertokirjeistä kotisivuihin, postikorteista pikaviestimiin* kertoo millaisia keinoja tiedottamisessa ja neuvonnassa on käytetty. "Puskaradio" toimii edelleen, ja julisteita, esitteitä ja kalentereita tarvitaan yhä. Ja kohtaamista kasvokkain. Tieto kulkee päällekkäin, vierekkäin, lomittain ja limittäin, jotta se löytää oikean kohteensa. Hiilipaperi on vaihtunut skanneriin ja puskaradio toimii ehkä virtuaalisessa todellisuudessa, mutta tietoa saa ja apua löytyy.